

SZ 10726

10726/50

nylt. szám: ~~304/25~~
SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

59/39

**7,62 MM-ES KALASNYIKOV (AK)
GÉPPISZTOLY LEÍRÁSA
ÉS KEZELÉSI UTASÍTÁSA**

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADÁSA

1960

6

Sz 10.726-4

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

7,62 MM-ES KALASNYIKOV (AK)
GÉPPISZTOLY LEÍRÁSA
ÉS KEZELÉSI UTASÍTÁSA

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADÁSA

1960

R

Az utasítás eredeti címe és kiadási éve:

РУКОВОДСТВО
ПО РЕМОНТУ
7,62-ММ АВТОМАТОВ
КАЛАШНИКОВА (АК)
1954

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A GÉPPISZTOLY RENDELTETÉSE ÉS HARCÁSZATI JELLEMZÉSE

A 7,62 mm-es Kalasnyikov (AK) géppisztoly (1. ábra) nagyteljesítményű, egyéni önműködő lőfegyver, mely az ellenség élőerejének kis távolságon belüli leküzdésére szolgál.

1. ábra. Kalasnyikov géppisztoly:
felső — fatusával; alsó — behajtható váltómasszal.

A géppisztoly egyes- és sorozattűz leadására alkalmas. Fő tüzelési mód a sorozatlövés. Rövid sorozatokban leadott sorozattűz esetén a géppisztoly 500 m távolságon belül csoportos és egyes célok leküzdésére alkalmas. A géppisztoly tüze leghatásosabb 300 m-en belül.

A géppisztolyból egyes lövésekkel legjobb eredményeket 400 m-en belül érünk el. Gyakorlott lövészek célzott, egyes lövéssel 600 m-ig is eredményesen lőhetnek.

Lövedékének 1500 m-en belül ölő hatása van.

A géppisztoly gyakorlati tűzgyorsasága:

— sorozatlövésnél 90—100 lövés percenként,

— egyes lövésnél 40 lövés percenként.

A géppisztoly löszere 1943 M. 7,62 mm-es töltény.

A géppisztoly főbb adatait lásd az 1. mellékletben.

A GÉPPISZTOLY-SZERKEZET RÖVID ISMERTETÉSE

A 7,62 mm-es Kalasnyikov (AK) géppisztoly az önműködő fegyverek csoportjába tartozik. Automatikus működése az álló cső megfelelő furatán kiáramló löporgázok gázdugattyúra kifejlesztett hatásán alapszik.

2. ábra. Kalasnyikov géppisztoly behajtható válltámasszal, menethelyzetben.

A csőfurat töltényűr felőli lezárása a zár elfordításával és a zár reteszelő szemölcsének a tok reteszfészkeibe való befekvésével történik.

A géppisztolynak 30 töltényt befogadó íves tára van.

Az íves csápóirányzék 800 m távolságon belüli irányzásra alkalmas. A kakas-típusú elsütőszerkezetet az ütőrugó mozgatja.

Az elsütőszerkezet egyes- és sorozatlövést állító tűzváltószerkezettel van ellátva.

A tűzváltókar egyben a véletlen lövések elleni biztosításra is szolgál.

A géppisztolyok tusás és válltámasszos kivitelben készülnek.

Menetkész állapotban, síelésnél vagy ejtőernyős ugrásnál a válltámasszt behajtják a tok alá (2. ábra).

Előírás szerint a géppisztolyból kihajtott válltámasszal lőnek, azonban — idő hiányában — behajtott válltámasszú géppisztollyal is lehet lőni.

Első rész

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA¹

A géppisztoly szétszerelése, összeszerelése és megvizsgálása

I. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA

A 7,62 mm-es Kalasnyikov géppisztoly a következő fő részekből és szerkezetekből áll (3. ábra)²: 1 cső a 2 tokkal, 3 irányzószervezet, 4 zár, 5 zárkeret, 6 helyretolószerkezet, el-sütőszervezet, 7 tokfedél, 8 gázdugattyúvezető a felsőággal, 9 alsóág, 10 tusa a 15 rögzítőcsappal, 11 markolat a 14 csavarral és a 12 tár.

A géppisztolyhoz ezenkívül a 13 tartozékok vannak a tisztítás, a kenés, a szétszerelés és az összeszerelés elvégzéséhez.

1. A cső

A cső (4. ábra) a lövedék vezetésére szolgál. A cső külső felületére az 1 szorítóhüvely, a 2 célgömbbilincs, a 3 gázhen-ger, a 4 alsóágyrögzítő gyűrű és az 5 irányzéktalp van felerősítve.

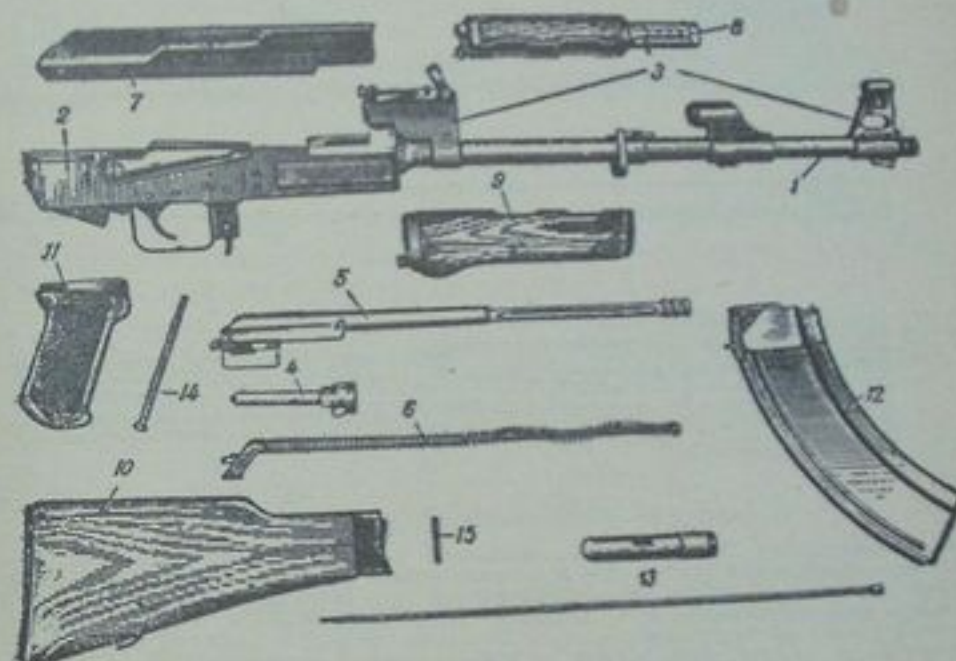
A cső torkolati részén kívül 6 menet van, melyre gyakorló-tölténnyel történő lövésnél a visszalökéserősítőt csavarjuk fel, hátrább a célgömbbilincs, a gázhenger, az alsóágyrögzítő gyűrű.

¹ Az ábrák alatti szövegben zárójelben fel vannak tüntetve a gép-pisztoly szerelési egységeinek és alkatrészeinek rajkszámai.

² Itt a tusás géppisztoly alkatrészeit ismertetjük. A lehajtható válltámaszú géppisztoly egyes alkatrészeinek szerkezetét, melyek el-térnek a tusás géppisztoly alkatrészek szerkezetétől, a tusás géppisz-toly megfelelő alkatrészeinek leírása után ismertetjük.

és az irányzéktalp rögzítésére szolgáló hengeres részek látha-tók, majd a 7 ütköző váll, mellyel a cső felfekszik a tokban; a 8 töltényűr felőli megvastagított rész a 9 menettel a tokkal való összecsavaráshoz.

A cső hengeres részein láthatók a célgömbbilincs, a gáz-henger és az irányzéktalp csapok 10, 11, 12 félköríves hornyai,

3. ábra. Kalasnyikov géppisztoly fő részei:

1 — cső (1-10); 2 — tok (szb. 1-1); 3 — irányzószervezet; 4 — a zár (szb. 3-3); 5 — zárkeret (szb. 3-1); 6 — helyretolószerkezet (szb. 4); 7 — tokfedél (0-1); 8 — gázdugattyúvezető a felsőággal (szb. 1-12); 9 — alsóág (szb. 6.); 10 — tusa (szb. 5); 11 — markolat (szb. 8); 12 — tár (szb. 7); 13 — tartozékok és a tisztítóvessző; 14 — markolatcsavar (0-19); 15 — tusrögzítőcsap.

valamint egy 13 félköríves horony az alsóágyrögzítő gyűrű re-tesze számára.

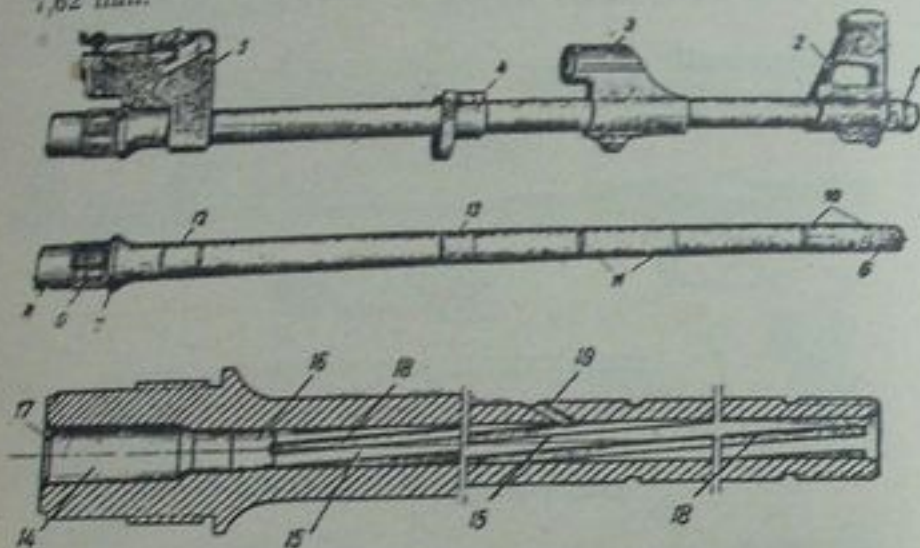
A cső furata a 14 töltényürből és a 15 huzagolt részből áll.

A töltényüret a huzagolt résszel a 16 átmeneti kúp köti össze, mely a lövedék egyenletes besajtolását biztosítja az or-mózatokba.

A töltényűr zár felőli végén 17 kúpos leélezést találunk, mely a töltény hegyét a töltényűrbe tereli. A csőfurat huza-golt részén négy, balról jobbra, felfelé csavarodó 18 barázda

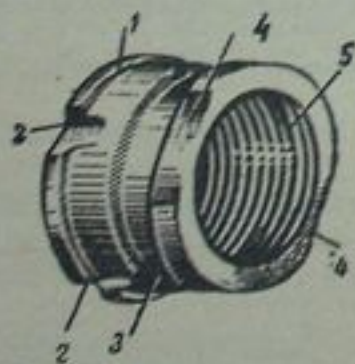
van. A barázdák a lövedéknek hossz tengelye körüli forgó mozgást adnak, ami biztosítja a lövedék állékonyágát a röppályán.

A barázdák közötti részeket ormózatnak nevezzük. Két szemben levő ormózat közötti távolság a cső ürmérete, ez 7,62 mm.

4. ábra. Cső (felső — nézet; alsó — metszet):

1 — szorítóhüvely (0—14); 2 — célgömbbilincs (1—36); 3 — gázhenger (1—29); 4 — alsó rögzítőgyűrű (szb. 1—11); 5 — irányzéktalp (1—21); 6 — menet a visszalökés elleni felcsavarásra, gyakorlóölténnyel való lövésnél; 7 — ütköző váll a tokban való feltekvése; 8 — töltényűr felül megvastagított rész; 9 — menet a tokkal való összecavarásához; 10 — félköríves horony a célgömbbilincs-csapok számára; 11 — félköríves horony a gázhenger-csapok számára; 12 — félköríves horony az irányzéktalprögzítő-csap részére; 13 — félköríves horony az alsó rögzítőgyűrű részére; 14 — töltényűr; 15 — húzógát rész; 16 — átmeneti kúp; 17 — kúpos ledérzés; 18 — barázdák; 19 — ferde gázátömlőfurat.

5. ábra. Szorítóhüvely (0—14):

1 — perem; 2 — vágatok; 3 — körhorony; 4 — sík lemunkálás; 5 — menet a csőtorkolatra való csavarásához.

A cső középső részén látható egy 19 ferde gázátömlő furat, mely a löporgázok egy részét a csőfuratból a gázhengerbe juttatja.

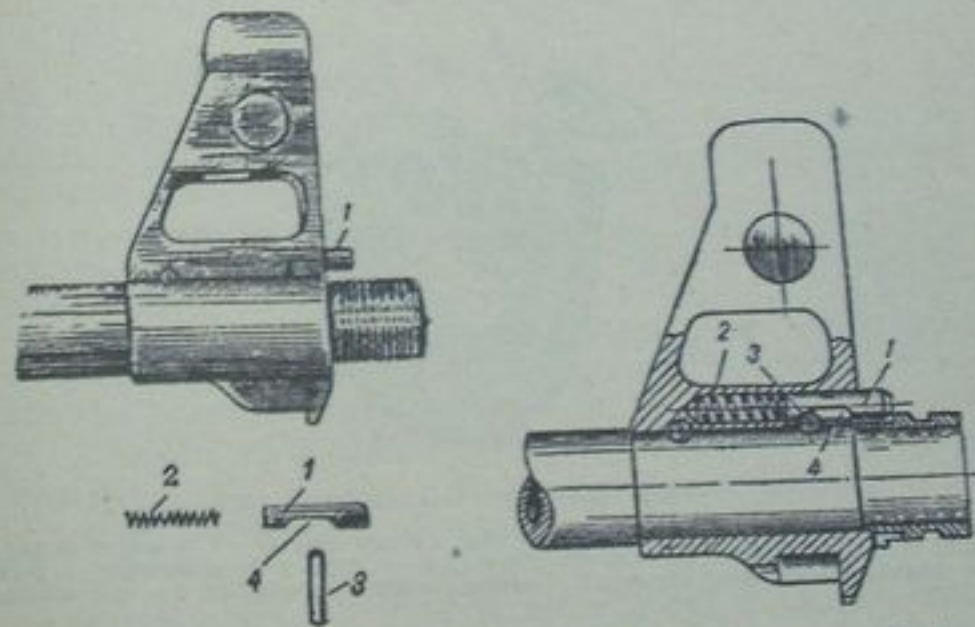
A szorítóhüvely (5. ábra) védi a menetet, amelyre gyakorlóölténnyel történő lövésnél a visszalökés elleni rúcsavarjuk.

A szorítóhüvelyen kívülről 1 perem látható négy 2 vágattal a szorítóhüvely rögzítő számára, 3 körhorony és két 4 sík lemunkálás. A körhorony és a sík lemunkálások rögzítik a csősapkát a csőhöz, a cső tisztításakor. A szorítóhüvelyben belül 5 menet van a csőtorkolatra történő rúcsavaráshoz.

A szorítóhüvely rögzítő (6. ábra) a célgömbbilincsen levő fészekbe van szerelve; részei: 1 rögzítő, 2 rögzítőrugó és 3 csap.

A rögzítő mellső vége a szorítóhüvely peremén levő vágatok egyikébe helyezkedik el, amikor a szorítóhüvely rá van csavarva a csőre, s így nem csavarodhat le.

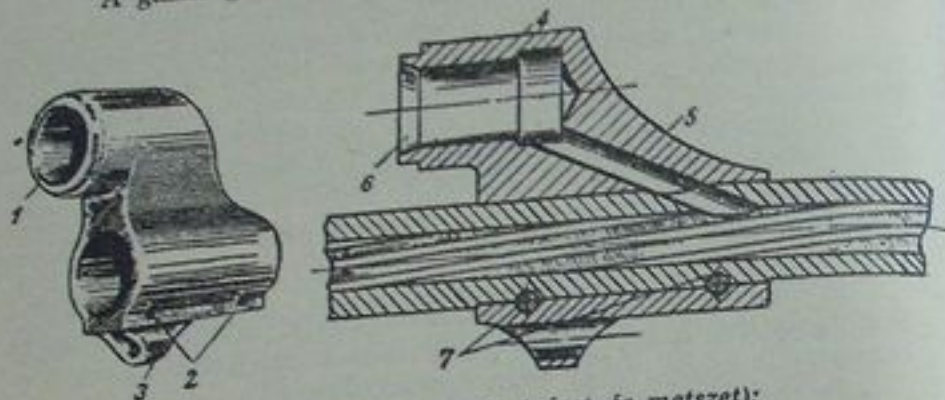
A rögzítőt a rugóval a célgömbbilincsen levő fészekben a csap tartja. Ez a csap a rögzítő 4 bemunkálásánál megy keresztül.

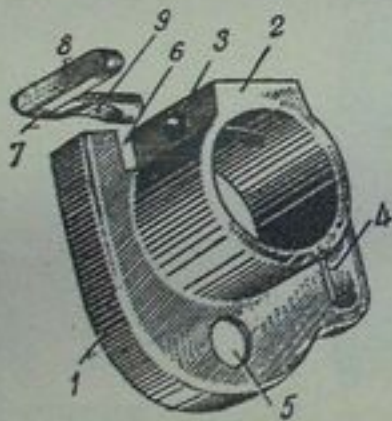
6. ábra. Szorítóhüvely rögzítő. Bal — a rögzítő összeszerelt és szétszerelt állapotban (szorítóhüvely nélkül); jobb — metszetben (szorítóhüvellyel):

1 — rögzítő (1—37); 2 — rögzítőrugó (1—36); 3 — csap; 4 — bemunkálás a rögzítőn.

A gázhenger (7. ábra) a cső ferde furatán átáramló lőpor-
gázt irányítja a gázdugattyúhoz.
A gázhenger külső felületén található: felülről — 1 gyű-

7. ábra. Gázhenger (1—29) (nézet és metszet):
1 — gyűrűs váll; 2 — furatok; 3 — fül a tisztítóvessző vezetésére; 4 — hengerrész;
5 — ferde gázátömlőfurat; 6 — kúpos felület a gázdugattyú irányítására; 7 —
csapok.

8. ábra. Alsóággy rögzítőgyűrű a retesszel (szb. 1—11):

1 — rögzítőperem; 2 — nyúlvány; 3 — furat a retesz számára; 4 — mellő szíjken-
gyel (változat: szíjkenyél a gázhengernél); 5 — furat a tisztítóvessző számára;
6 — kivágás a reteszkar részére; 7 — retesz (1—28); 8 — reteszkar, 9 — bemunkálás.

rűs váll, mely a gázdugattyúvezetőt a felsőággal együtt rögzíti, alulról — két 2 furat és 3 fül a tisztítóvessző vezetésére.

A gázhengeren belül található a 4 hengerrész, amelybe az 5 ferde gázátömlő furaton jut el a csőfuratból kiáramló lőpor-

gáz. A gázhenger mellő végén levő 6 kúpos felület irányítja a gázdugattyút a gázhenger hengeres részébe és meggátolja a gázdugattyú beszorulását a gázhenger végébe.

A gázhenger szorosan illeszkedik a csőre és két 7 csappal van hozzáerősítve.

Az alsóággy rögzítőgyűrű (8. ábra) az alsóágyat a csőhöz erősíti. Részei: 1 rögzítőperem, az alsóággy mellő vége rögzítésére; 2 nyúlvány a retesz részére szolgáló 3 furattal; 4 mellő szíjkenyél a hordheveder felerősítésére; 5 furat a tisztítóvessző számára; 6 kivágás, amelybe a reteszkar helyezkedik el, amikor az alsóággy rögzítőgyűrű a csőhöz van erősítve. A 7 retesz erősíti az alsóággy rögzítőgyűrűt a csőhöz. A 8 reteszkar csaprásán 9 bemunkálás van.

Az alsóággy rögzítőgyűrű akkor van a csőhöz erősítve, amikor a reteszkart hátrafordítjuk, s így a retesz csapja a cső 13 félköríves hornyába helyezkedik el (lásd a 4. ábrát).

Az alsóággy rögzítőgyűrűt akkor lehet a csővön mozgatni, amikor a reteszkar előre van fordítva, így a csapon levő bemunkálás a cső felülete felé néz.

2. A tok

A tok (9. ábra) összetartja a géppisztoly alkatrészeit, irányítja a zár és a zárkeret mozgását. A tok felső részén az 1 vezetőperemek irányítják a zárkeret mozgását.

A vezetőperemen 2 bemarás van a zár reteszelő szemölcséi számára és 3 bemarások, amelyekbe a zárkeret vezetőlécei helyezkednek el, ha a zárkeretet a zárral kivesszük a tokból vagy visszahelyezzük a tokba; a jobb vezetőperemen 4 félköríves bemarás van és 5 leélezés, amely kivetésnél megakadályozza a hüvely (töltény) tokhoz ütődését.

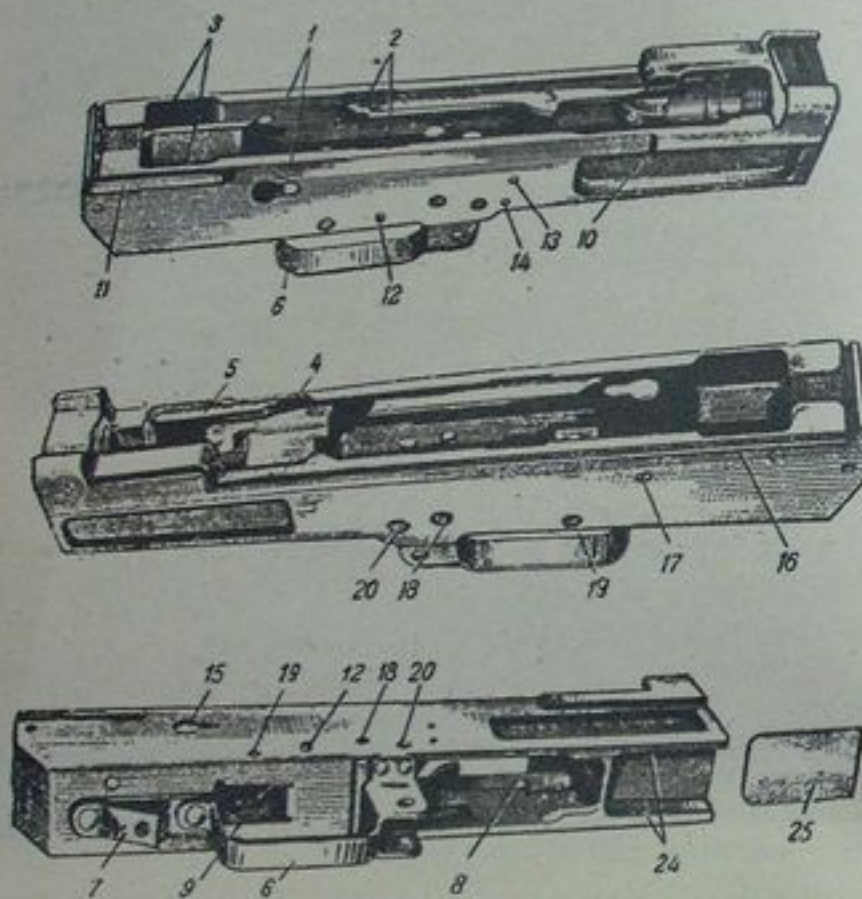
Alulról a tokhoz van szegecselve a 6 sátorvas és a 7 markolattal.

Ezenkívül a tokon alulról 8 nyílás van a tár és külön a billentyű részére.

A tok jobb falán 10 és 11 kiemelkedések vannak a tokfal megerősítésére; 12 ütköző a tűzváltókar határolására; 13 és 14 bevágások a tűzváltó helyzeteinek rögzítésére; 15 alakos nyílás a tűzváltótengely átállítására (a nyílás hengeres részében helyezkedik el a tűzváltótengely csapja).

A felső 13 bevágás melletti jelölés a tűzváltó sorozatlövésre való átállítását; az alsó 14 bevágás pedig az egyes lövésre való állítását jelöli.

A tok bal falán 16 megvastagítás van a tok felső rész meg-

9. ábra. A tok (szb. 1-1) (felső — jobbról, középső — balról és alsó — alulról nézve):

1 — vezetőperem; 2 — bemarások a zár reteszelő szemölcséi befogására; 3 — bemarások a zárkeret vezetőlécei számára; 4 — félköríves bemarás; 5 — leélezés; 6 — sátorvas; 7 — markolat talp; 8 — nyílás a tár részére; 9 — áttörés a billentyű részére; 10-11 — kiemelkedés a tokfal megerősítésére (változat: nincs kiemelkedés); 12 — ütköző a tűzváltókar határolására (1-20); 13 és 14 — bevágások a tűzváltó helyzeteinek rögzítésére; 15 — alakos nyílás, amelyben a tűzváltó tengely elfordulhat; 16 — megvastagítás a tok felső részének a megerősítésére (változat: kiemelkedés nincs); 17 — furat a tűzváltótengely bal csapja számára; 18 — furat a kaskas tengelye számára; 19 — furat a billentyűcsap számára; 20 — furat a kioldóemelőcsap számára; 21 — hosszirányú kimunkálás az alsóág száma; 22 — porvédő (1-7).

erősítésére és 17 furat a tűzváltótengely bal csapja számára. Elöl a tok bal falán van a géppisztoly száma és a gyártó üzem bélyegzője.

A tok jobb és bal falán 18 furat van a kaskas tengelye, 19 furat a billentyűcsap és 20 furat a kioldóemelő csapja számára.

A tok mellső részén felülről (10. ábra) hosszirányú 21 horony található az irányzéktalp hátsó része számára; balról 22 kiemelkedés, amelyben a bal reteszelő perem van kiképezve; jobbról 23 ütközőfelület, amely a zárkeret mozgását határolja és felfogja a zárkeret ütéseit, amikor az a mellső helyzetbe jut.

A tok mellső részén alulról hosszirányú 24 kimunkálás van a 25 porvédő (lásd a 9. ábrát) számára, amely befedi ezt a kimunkálást.

A porvédővel befedett 24 kimunkálás fészket képez az alsóág beerősítésére.

A tok mellső részén belülről menet van a cső becsavarására; reteszelő peremek — 25 jobb és 26 bal, amelyekkel a zár reteszelő szemölcséi kapcsolódnak a cső elreteszeléskor; 27 kimunkálás a tár mellső rész rögzítésére és 28 perem a tár felfelé mozgásának határolására, amikor azt a géppisztolyba helyezzük; itt van még a tokhoz szegecsel 29 töltényvezető is.

A töltényvezető a zárat elfordulásra kényszeríti a reteszelés kezdetén, határolja a zár elfordulását a reteszelés végén és a töltényt a töltényürbe irányítja.

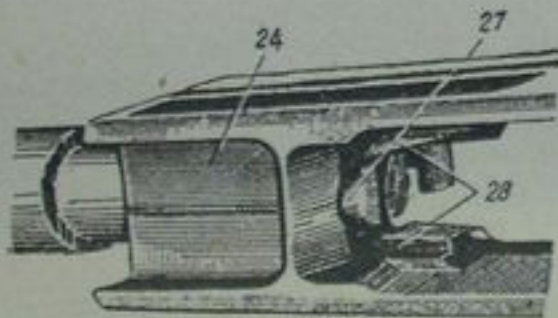
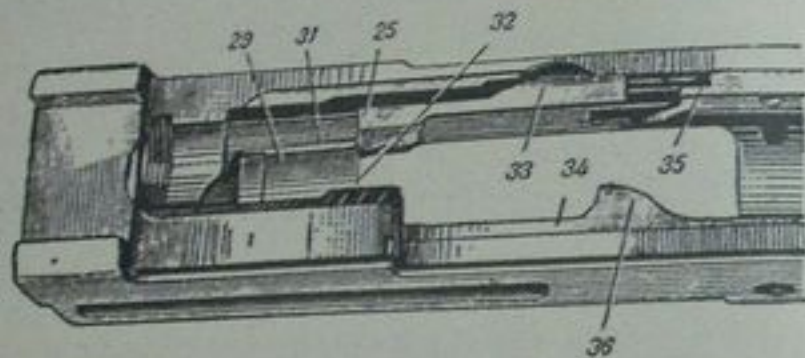
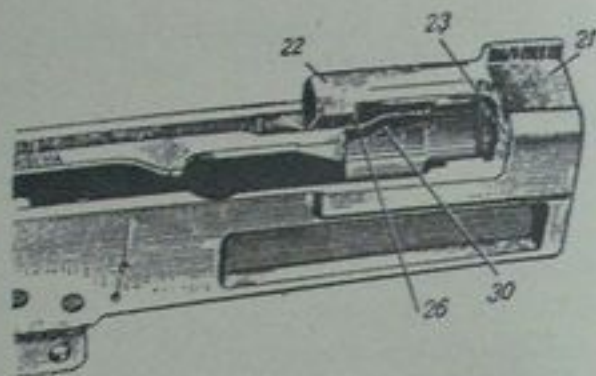
A 30 töltényvezető menetes emelkedése a zár elfordulását biztosítja. A töltényvezető a zár bal reteszelő szemölcsével van kapcsolatban.

A zár elfordulását a reteszelés végén, a töltényvezető 31 jobb válla gátolja.

A töltényt a töltényürbe a töltényvezető hátsó végén levő 32 terelőperem vezeti.

A tok belsejében zárvezetőlécek vannak — 33 jobb és 34 bal a zár vezetésére. A jobb zárvezetőlécen 35 horony van a kioldóemelőkar számára, a bal zárvezetőlécen — 36 hüvelykivető a hüvely (töltény) kivetésére. Elöl a zárvezetőlécek vastagok, leélezések vannak rajtuk, amelyek irányítják a töltényt, amikor az elhagyja a tár ajkait, és félköríves vájatok, amelybe a zár középső hengeres része helyezkedik el.

A tok hátsó vége (11. ábra) hátlap, amely felfogja a zárkeret ütését, amikor az a hátsó helyzetbe ér.

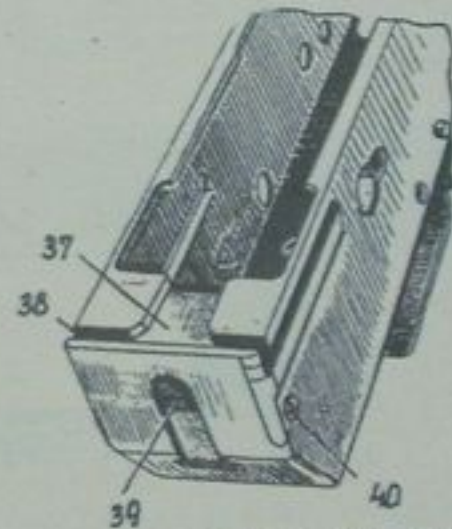

10. ábra. A tok mellő része (felső — jobbról, középső — balról, alsó — alulról nézve):

31 — horony az irányzéktalp elhelyezésére; 22 — kiemelkedés; 18 — ötközőfelület a zárkeret mozgásának határolására; 24 — kimunkálás a porvédő számára; 25 — jobb reteszelőperem; 26 — bal reteszelőperem; 27 — kimunkálás a tár mellő részének a rögzítésére; 28 — peremek a tár fölfelé mozgásának határolására; 19 — töltényvezető (1-9); 30 — a töltényvezető mentes emelkedése; 31 — a töltényvezető jobb válla; 32 — töltényvezető terelő pereme; 33 — jobb zárvezetőléc; 34 — bal zárvezetőléc; 35 — horony a kioldóemelő számára; 36 — hüvelykivető.

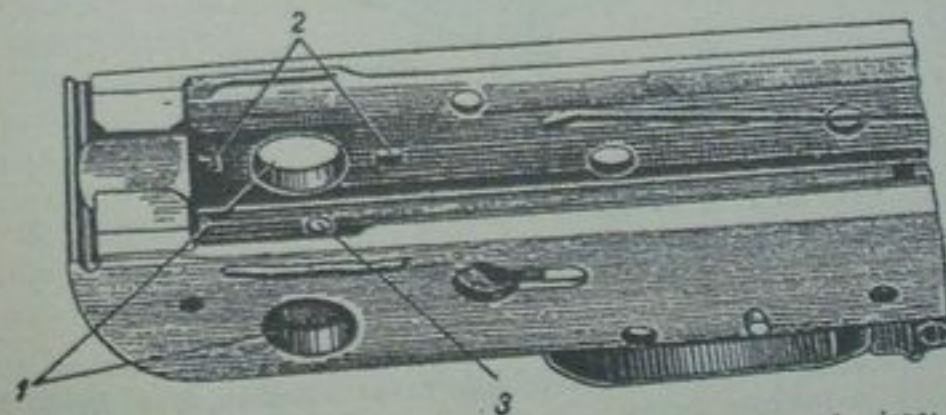
A hátlaon látható: felülről — 37 kimarás a helyretoló-rugóvezető rögzítő sarok számára; 38 horony a tokfedél hátsó szélé számára; hátulról — 39 kimunkálás a tusa behelyezésére és 40 furat a tusacsap számára.

A behajtható válltámaszú géppisztoly tok (12. ábra) hátsó részén 1 furat van az összekötőhüvely számára; bal falában —

11. ábra. A tok hátsó vége (hátlap):

37 — kimarás a helyretoló-rugó-vezető rögzítő sarok számára; 38 — horony a tokfedél hátsó szélé számára; 39 — kimunkálás a tusa behelyezésére; 40 — furat a tusacsap számára.

12. ábra. A válltámaszú kivitelű géppisztolytok hátsó része:

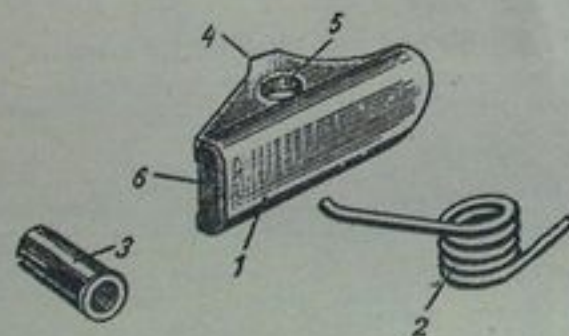
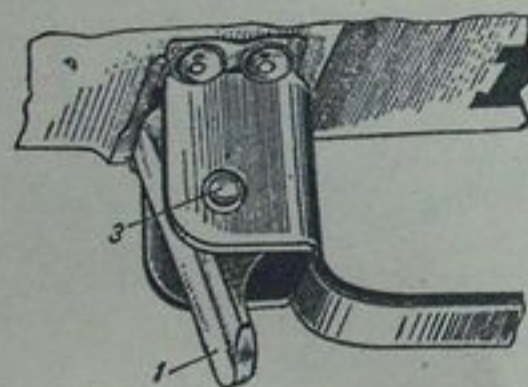
1 — furat az összekötőhüvely számára; 2 — nyílás a válltámaszrögzítő számára; 3 — válltámaszrögzítő csapok kiszerezését elősegítő lyuk.

2 nyílás a válltámaszrögzítő számára; alján — 3 furat, amely megkönnyíti a válltámaszrögzítő csap kiszerezését.

Tárrögzítő (13. ábra) a rugóval együtt tartja a tárat a tok nyílásában. Az 1 reteszből, a 2 reteszrugóból és a 3 retesz-tengelyből áll.

A tárrögzítőn van még a 4 retesz-útköző, amely a tárrögzítő hátrafordítását megakadályozza és 5 furat a tengely számára.

A tárrögzítő a rugóval a 3 retesz-tengely segítségével kapcsolódik a sátorvashoz.

13. ábra. A tárrögzítő szerelt és szétszerelt állapotban:

1 — retesz (0—11); 2 — reteszrugó (0—12); 3 — retesz-tengely (0—13); 4 — retesz-útköző; 5 — furat a tengely részére; 6 — a retesz felső vége.

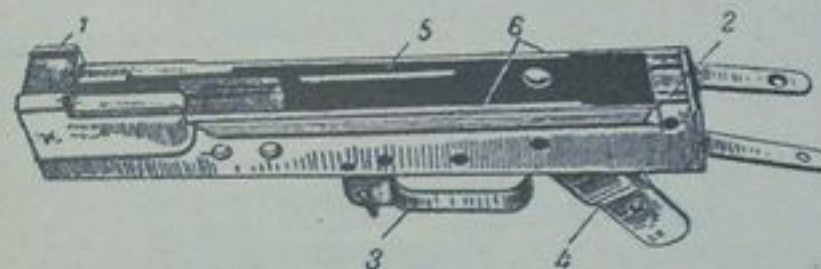
A tárrögzítő felső végét a rugó előre szorítja, ennek következtében a 6 retesz felső vége a tár támasza közé kerül és a tárat a tokban tartja.

Vannak géppisztolyok sajtolt tokkal is (14. ábra). A sajtolt tok felépítése a következő:

A tok mellső részébe az 1 betét, hátsó részébe pedig a 2 hátlap van beszegecseelve.

Alulról a tokhoz van szegecseelve a 3 sátorvas és a 4 markolataltalp.

A tok belsejében szegecseelve vannak az 5 vezetőléc, amelyek felső hajlatai vezetnek a zárat, az alsó pedig — a tokfalak erősítésére szolgálnak a kakascsap furatai körül.

14. ábra. Sajtolt tok (szb. 1—1):

1 — betét (szb. 1—7); 2 — hátlap (1—3); 3 — sátorvas; 4 — markolataltalp; 5 — jobb vezetőléc; 6 — peremek.

A tok felső szélei befelé vannak hajlítva és 6 peremet képeznek, amelyek a zárkeretet vezetik.

A sajtolt tokbetét (15. ábra) látható: a cső becsavarásához szükséges 1 menet; a 2 és 3 retesz-előperem; a 4 töltény-vezető; az 5 és 6 zár-vezetőléc mellső részei; a 7 hüvelykivető; 8 horony az irányzéktalp számára; 9 kimunkálás az alsóágy számára; 10 kimunkálás és 11 perem a tár részére.

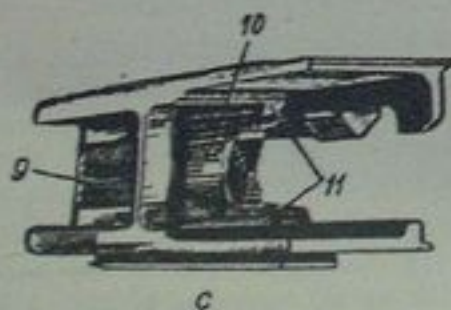
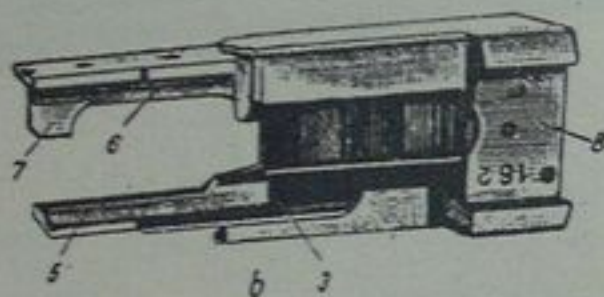
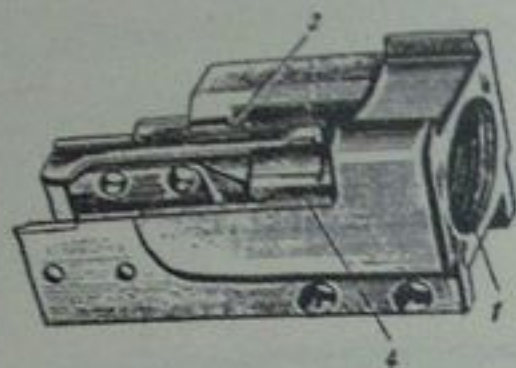
Az alsóágy rögzítésére szolgáló kimunkálást a tok alsó fala fedi. A sajtolt tok hátlapján (16. ábra) látható a helyretoló-rugó-vezető rögzítő sarok számára készült 1 kimarás; 2 horony a tokfedél hátsó széle számára; 3 fészek a tusa mellső vége számára; 4 és 5 furatos nyúlvány a tusa facsavarokkal történő felerősítésére.

A válltámaszos kivitelű, sajtolt tokbetétes géppisztoly hátlapján (17. ábra) két 1 fülecs van 2 furattal. Ugyanígyen furat látható a tokon is.

Ezekbe a furatokba helyezik a válltámasz összekötőhüvelyt, a fülecek pedig a tok falait erősítik.

2 — Kezelési utasítás

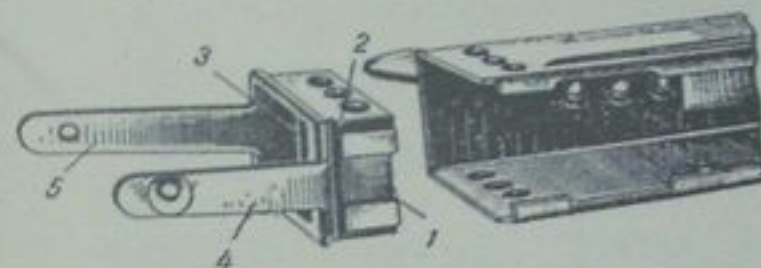

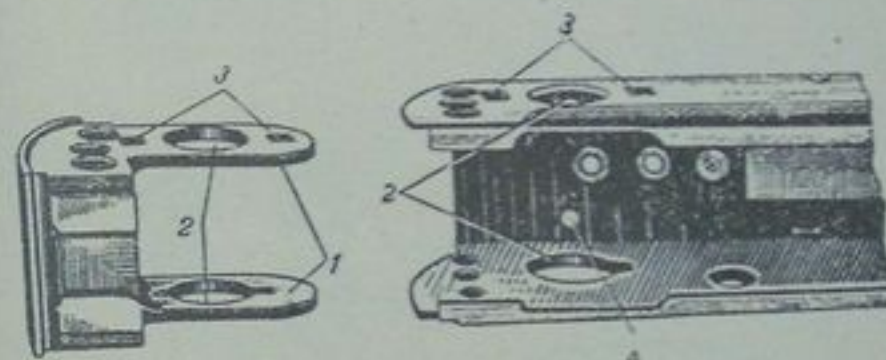
15. ábra. A sajtolt tokbetét (szb. 1—7):

a — jobbról nézve; b — felülről nézve; c — alulról nézve.
1 — menet a cső becsavarására; 2 és 3 — reteszelőperemek; 4 — töltényvezető (1—6); 5 és 6 — zárvezetőlécek; 7 — hüvelykivető; 8 — horony az irányzéktalp számára; 9 — kimunkálás az alsóágy számára; 10 — kimunkálás; 11 — peremek.

Ezenkívül a tok falában és a tokbetét bal fülecsében négyzet alakú 3 kimunkálás látható a váltámaszrögzítő számára, a tok alján pedig 4 furat van, amelyen keresztül a váltámasz szétszerelésekor ki lehet venni a váltámaszrögzítő csapot.

16. ábra. A sajtolt tok hátlapja (1—3) (változat: nincs külön a hátlap):
1 — kimarás a helyzetelőmozdító-vezető rögzítő sarka számára; 2 — horony a tokfedél hátsó szélé számára; 3 — fészék a tusa mellő vége számára; 4 és 5 — fel-erősítő nyulványok furatokkal.

17. ábra. Váltámaszos kivitelű, sajtolt tokbetéttel rendelkező géppisztoly hátlapja (1—49):

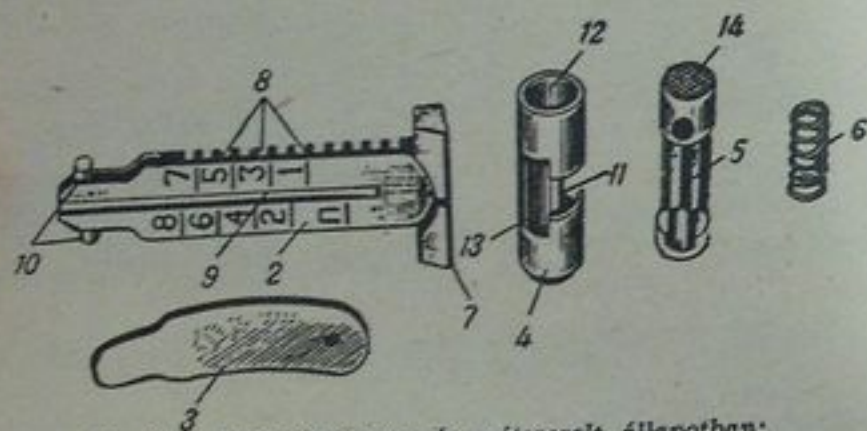
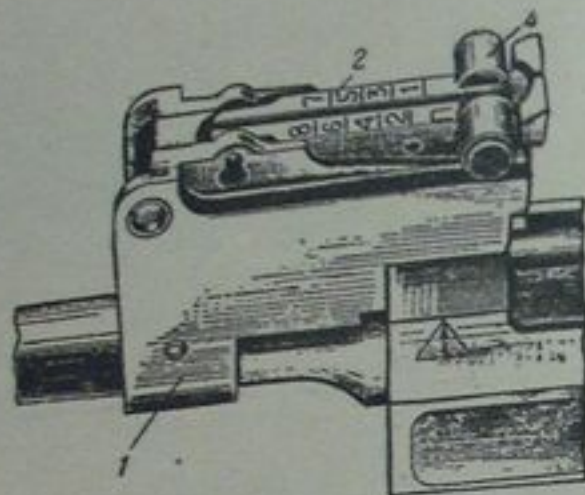
1 — fülecsék; 2 — furatok a váltámasz-tengely számára; 3 — négyzet alakú ki-munkálás a váltámaszrögzítő számára; 4 — furatok a váltámaszrögzítő csap ki-emelésére.

3. Irányzószervezet

Az irányzószervezet arra szolgál, hogy lövésnél a géppisztolyt különböző távolságú célra irányozhassuk. A csőre van szerelve. Az irányzék-ből és a célgömbből áll.

Az irányzék (18. ábra) részei: 1 irányzéktalp az irányzék-ívekkel, 2 irányzékcsapó, 3 irányzékcsapó rugó, 4 irányzék-toló, 5 irányzéknyomók, a 6 irányzéknyomó rugóval.

Az irányzéktalpon (19. ábra) látható az 1 bilincs, amelynek segítségével a csőre helyezik az irányzéktalpat; 2 furat a csap számára, amely az irányzéktalpat a csőön rögzíti; 3 furat a

18. ábra. Irányzék össze- és szét szerelt állapotban:

1 — irányzékaltal (1-21); 2 — irányzékcsapó (2-1); 3 — irányzékcsapórúgó (3-23); 4 — irányzéktozó (2-2); 5 — irányzéknyomók (2-3); 6 — irányzéknyomórúgó (2-4); 7 — irányzék a nézőkével; 8 — fogazat az irányzéknyomó rögzítésére; 9 — hosszanti horony; 10 — csapok; 11 — keresztirányú bevágás az irányzékcsapóra való ráhúzásra; 12 — furatok az irányzéknyomó részére; 13 — fészék az irányzéknyomórúgó számára; 14 — irányzéknyomó fej.

gázdugattyú-vezető retesze számára; 4 áttöret a zárkeret számára; 5 félköríves horony a tokfedél számára; 6 kimunkálás és 7 horony a gázdugattyú-vezető részére.

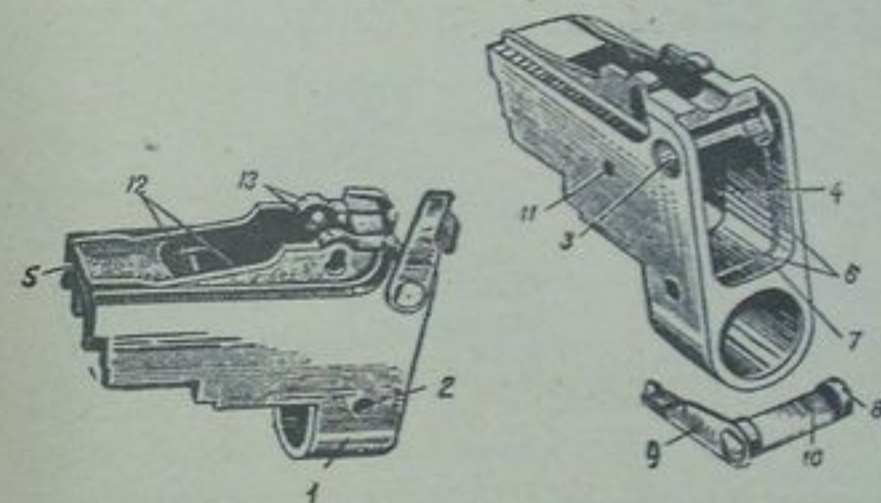
A gázdugattyú-vezető 8 reteszen látható a 9 kar, amelylyel a reteszt elfordítjuk és a 10 sík lemunkálás a gázdugattyú-vezető hátsó végének behelyezésére akkor, ha a gázdugattyút levesszük vagy visszatesszük a csőre.

Rögzített helyzetben a reteszt a kar tartja, amelyen rögz-

zítőcsap van, ez az irányzékaltal jobb oldalán levő 11 bevágásba hatol.

A 12 irányzékívek az irányzékaltal megfelelően megmunkált részei és arra szolgálnak, hogy az irányzékcsapó magasságát a megfelelő távolságon beállítsák. Az irányzékíveken látható a 13 fülcs az irányzékcsapó behelyezésére.

Az irányzékcsapó (lásd 18. ábra) felső lapján jobbról 1-től 7-ig páratlan számok vannak beütve, amelyek 100-tól 700 m lőtávolságnak felelnek meg, balról pedig — 2-től 8-ig páros

19. ábra. Irányzékaltal (1-21) (bal — jobbról nézve, jobb — előlről nézve):

1 — bilincs; 2 — rögzítőcsap furata; 3 — a gázdugattyú-vezető retesz furata; 4 — áttöret a zárkeret számára; 5 — félköríves horony a tokfedél számára; 6 — kimunkálás a gázdugattyú-vezető számára; 7 — horony a gázdugattyú-vezető számára; 8 — gázdugattyú-vezető retesz; 9 — a retesz karja; 10 — sík lemunkálás a gázdugattyú-vezető hátsó vége behelyezésére; 11 — bevágás a rögzítő-hez; 12 — irányzékívek; 13 — fülcs az irányzékcsapó behelyezésére.

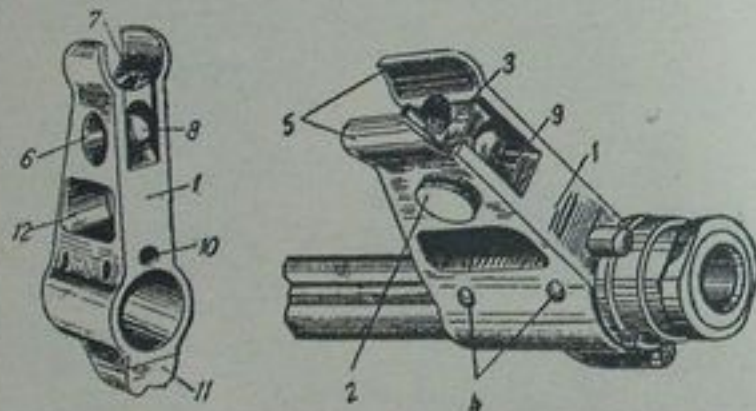
számok vannak beütve, amelyek 200-tól 800 m lőtávolságnak felelnek meg. Az irányzékcsapó bal oldalán „A” betűvel jelölt irányzékbeosztás van. Ez a beosztás az irányzék alapállása; ennél az irányzékállásnál az irányzéktozó ütközésig hátra van tolvá.

Az irányzékcsapón látható az irányzék a derékszög alakú 7 nézőkével, a 8 fogazat az irányzéknyomó rögzítésére, közepén egy 9 hosszanti horony a páros és páratlan számok elha-

tárolására és a 10 csapok az irányzékcsapó irányzéktalpon való rögzítésére.

A 3 irányzékcsapó rugó arra szolgál, hogy az irányzéktalp ívein az irányzékcsapót a beállított helyzetben megtartsa. Az irányzékcsapó rugó az irányzéktalp hornyában van rögzítve.

A 4 irányzéktalon 11 keresztirányú bevágás van az irányzékcsapóra való ráhúzásra, 12 furat az irányzéknemő és 13 fészkek az irányzéknemő rugó számára.

20. ábra. Összeszerelt célgömbbilincs;

1 — célgömbbilincs (1—30); 2 — célgömbtalp (1—31); 3 — célgömb (1—32); 4 — rögzítőcsapok; 5 — célgömbvédő; 6 — célgömbtalp fészkek; 7 — ovális kimunkálás a célgömb számára; 8 — mellő kimunkálás; 9 — belővőrovátka; 10 — szorítóhüvely a rögzítő fészkek; 11 — nyúlvány a tisztítóvessző-fej fészkek; 12 — kimunkálás a célgömbbilincs súly csökkentésére.

Az 5 irányzéknemőn látható a 14 irányzéknemő fej a kézzel való távolságállításhoz. A fejen recézés van a kezelhetőség céljából. A 6 irányzéknemő rugó tartja az irányzéknemő bordáit az irányzékcsapó fogazatában.

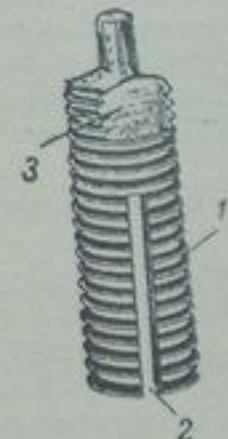
Célgömbbilincs a célgömbbel (20. ábra). A 3 célgömb a 2 célgömbtalpba van becsavarva, amely az 1 célgömbbilincsbe van helyezve.

A célgömbbilincs szorosan van ráhúzva a csőre és a 4 rögzítőcsapokkal odaerősítve. A célgömbbilincs felső része az 5 célgömbvédő; látunk még rajta 6 célgömbtalp fészket; 7 ovális kimunkálást, amely lehetővé teszi a célgömb és célgömbtalp együttes elmozdítását a célgömbbilincsben; a 8 mellő kimun-

kálás lejtős felületén van a 9 belővőrovátka. Ezenkívül a célgömbbilincsen látható a 10 szorítóhüvely rögzítő fészke; alulról 11 nyúlvány a tisztítóvessző-fej fészkekkel és 12 kimunkálás súlycsökkentés céljából.

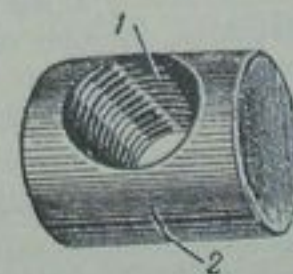
A célgömb (21. ábra) alsó részén 1 menet van a célgömbtalpba való becsavarásra; a célgömb menetes részén pedig 2 hosszanti bevágás található azért, hogy rugalmas legyen, így a célgömb szorosan álljon a célgömbtökeben és magától ne csavarodjon ki. A célgömb felső részén 3 lemunkált síklap látható a kulcs számára.

A célgömbtalp (22. ábra) a célgömb oldalirányú elmozdítását teszi lehetővé a géppisztoly belövésekor. 1 menetes furat-

21. ábra. Célgömb (1—32):

1 — a célgömb menetes része; 2 — hosszanti bevágás; 3 — lemunkált síklap a kulcs számára.

22. ábra. A célgömbtalp (1—31):

1 — menetes furat; 2 — belővőrovátka.

tába a célgömb van becsavarva. 2 belövőrovátka is van rajta, amit a géppisztoly belövése után a gyárban ütnek be egyszerre a célgömbbilincsekre és a célgömbtalpra.

Az 5 célgömbvédő (lásd 20. ábra) óvja a célgömböt esetleges ütésektől és árnyékolja vakító világosságnál, ezáltal megkönnyíti a célzást.

A célgömbvédő a célgömbbilincsből van kiképezve. A célgömbvédő felülről nyitott, amin keresztül kulcs segítségével be- is ki lehet csavarni a célgömböt.

4. A zár

A zár (23. ábra) arra szolgál, hogy a töltényeket a töltényűrbe tolja, lövéskor reteszelje a csőfuratot, létrehozza a lövést és kihúzza az üres hüvelyeket a töltényűrből.

A zár részei: 1 zártest, 2 ütőszeg, 3 hüvelyvonó a 4 hüvelyvonó-rugóval és az 5 hüvelyvonó-tengellyel, továbbá a 6 ütőszegcsap.

A zártest (24. ábra) egyesíti a zár összes részeit. A testen látjuk a zár 1 reteszelő szemölcsseit, a zár középső 2 hengeres és hátsó 3 hengeres részét.

A zár reteszelő végén találjuk a 4 jobb és 5 bal reteszelő szemölcsöt; a zárvezető 6 szemölcsöt; a 7 tölténytolót, amely mellő felületével kitolja a töltényt a tárajkakból és a töltényűrbe nyomja; 8 fészket a hüvelyvonó és rugója számára és a 9 peremágyat a hüvelyfenék számára.

A reteszelő szemölcsök összekapcsolják a zárat a tok reteszelő hornyaival a csőfurat lezárásakor. Az 5 bal szemölcsön ferde leélezés van, amely a 30 töltényvezető menetes emelkedésével együtt (lásd a 10. ábrát) a zár elfordulását könnyíti meg a reteszelés kezdetén. A 10 jobb reteszelő szemölcs alsó felülete a tok töltényvezetőjével együtt megakadályozza a zár jobbrafordulását a reteszelés befejezésekor.

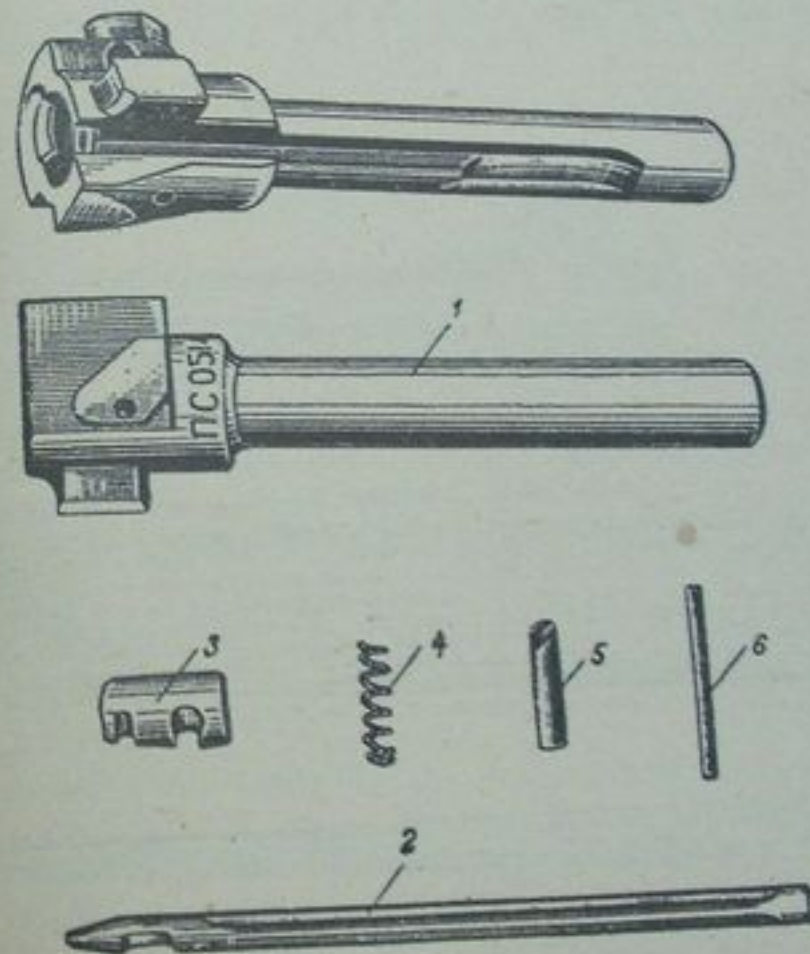
A 6 zárvezető szemölcs segítségével, amelyet a zárkeret vezetőhornya irányít, történik a zár mozgása és elforgatása reteszeléskor és kireteszeléskor.

A zárvezető szemölcsön látunk hátsó sík felületet (a), menetprofilos emelkedést (b), mellő lekerekített véget (c) és menetprofilos emelkedést (d).

A zárvezető szemölcs hátsó sík felületét (a) vezeti a zárkeret vezetőhornya a zárkeret mozgásakor. Ennek következtében a zár előre mozog egészen a reteszelés kezdetéig.

A vezetőszemölcs menetprofilos emelkedésére (b) hat a zárkeret vezetőhornyának reteszelő menetprofilos emelkedése. Ennek következtében reteszeléskor elfordul a zár.

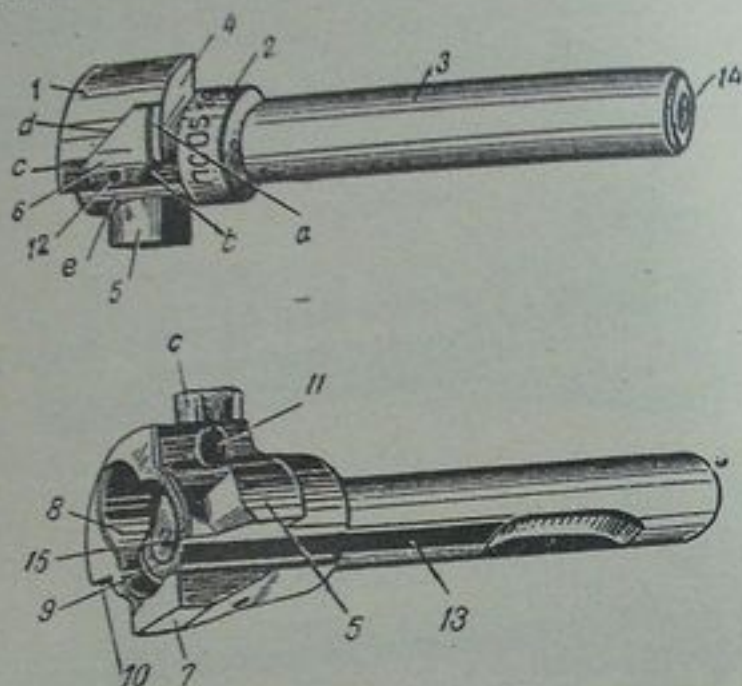
A vezetőszemölcs menetprofilos emelkedésére (d) hat a zárkeret vezetőhorony kireteszelő menetprofilos emelkedése. Ennek következtében kireteszeléskor elfordul a zár.

23. ábra. Szerelt és szét szerelt zár (szb. 3-2):

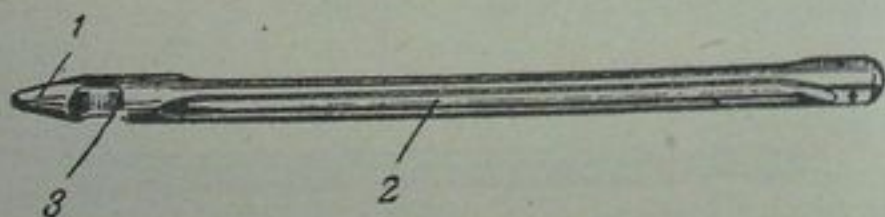
1 — zártest (3-4); 2 — ütőszeg (3-5); 3 — hüvelyvonó (3-6); 4 — hüvelyvonó-rugó (3-7); 5 — hüvelyvonó-tengely (3-10); 6 — ütőszegcsap (3-9).

A vezetésszemölcs mellső lekerekített végére (c) hat a zárkeret vezetőhorony mellső fala, mialatt a zárkeret hátramo-
zog. Ezért kireteszelés után hátramo-
zog. A zárvezető szemölcs bal felülete (e) a zárkeret vezetőhor-

24. ábra. A zárttest (3-4):

1 — a zár reteszelő szemölcs; 2 — a zár középső hengeres része; 3 — a zár hátsó hengeres része; 4 — reteszelő szemölcs; 5 — bal reteszelő szemölcs; 6 — zárvezető szemölcs; 7 — tölténytöltő; 8 — fészék a hüvelyvonó és rugó számára; 9 — peremág; 10 — jobb reteszelő szemölcs alsó felülete; 11 — a hüvelyvonó tengely furata; 12 — az ütőszegcsap furata; 13 — hosszanti horony a hüvelykivető számára; 14 — furat az ütőszeg részére; 15 — ütőszegcsap áthaladására szolgáló furat; a — a vezetésszemölcs hátsó sík felülete; b — a vezetésszemölcs menetprofilos emelkedése; c — a vezetésszemölcs mellső vége; d — a vezetésszemölcs menetprofilos emelkedése; e — bal felület.

25. ábra. Az ütőszeg (3-5):

1 — csúcs; 2 — hosszanti kimunkálások a súly és a zárttestben való súrlódás csökkentésére; 3 — bemarás az ütőszegcsap számára.

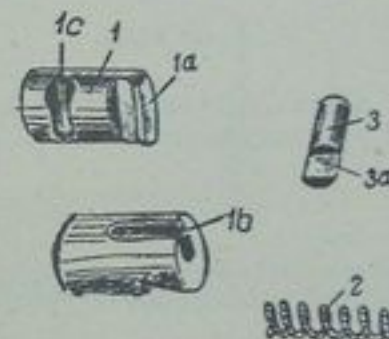
nyának egyenes falával együtt a csőfurat reteszeléskor védi a zárat a balrafordulástól.

Ezenkívül a zár reteszelő részén található a 11 hüvelyvonó tengely furata és a 12 ütőszegcsap furata.

A hüvelyvonó tengelyfurata alul kisebb átmérőjű, mint a tengely, ennek következtében a furatban gyűrűs perem van.

A zárttesten 13 hosszanti horony van a hüvelykivető számára; a horony hátsó vége kiszélesedik azért, hogy a hüvelykivető ne akadályozza a zár elfordulását bereteszeléskor és kireteszeléskor.

A zárttesten belül hosszirányú 14 furat van az ütőszeg számára. A furat eleje kúpos átmenettel az ütőszeg-csap áthaladására szolgáló 15 furattal fejeződik be.

26. ábra. Hüvelyvonó (3-6) a rugóval és a tengellyel:

1 — hüvelyvonó 3-6; 1/a — karom a hüvely megfogására; 1/b — fészék a hüvelyvonórúgó számára; 1/c — bemarás a hüvelyvonótengely számára; 2 — hüvelyvonórúgó (3-7); 3 — hüvelyvonótengely (3-10); 3/a — lemunkálás a hüvelyvonótengelyen.

A zárat a zárkerettel a zár hátsó hengeres része, amely a zárkeret hengeres furatában helyezkedik el, valamint a zárvezető szemölcs kapcsolja össze, amely a zárkeret vezetőhoronyában helyezkedik el. A zárkeret mozgásakor a zár reteszelő szemölcsjeinek alsó felületei a tok zárvezetőlécein csúsznak.

Az ütőszeg (25. ábra) a kakassal együtt a csappantyú elindítására (iniciálására) szolgál.

Az ütőszeg egyik vége hornyolt, a másik vége fej-kiképzésű. A fej-rész kúpos 1 csúcsban végződik; a hornyolt részen pedig három 2 hosszanti kimunkálás van a súly- és az ütőszeg zárttest furatában való mozgása közbeni súrlódásának csökkentésére.

Az ütőszeg a 6 ütőszegcsap (lásd a 23. ábrát) tartja fészében és megakadályozza kiesését a zártestből. Ezért az ütőszegen 3 bemarás van az ütőszegcsap számára.

Hüvelyvonó (26. ábra 1) a 2 rugóval az üres hüvelyt a töltényürből kihúzza és a peremágyban addig megtartja, amíg az a kivetőbe nem ütközik.

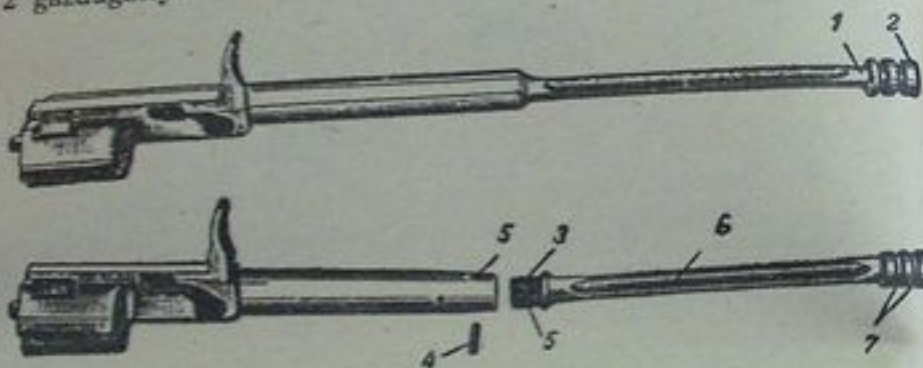
A hüvelyvonón látható a karom (1a) a hüvely megfogására, fészék (1b) a hüvelyvonórugó számára és bemarás (1c) a hüvelyvonótengely számára.

A hüvelyvonó a rugójával a zár reteszelő részén levő fészékben van rögzítve a 3 tengelyével. A hüvelyvonó tengelyét a 6 ütőszegcsap (lásd 23. ábra) és a tengelyfurat gyűrűs pereme tartja, hogy ki ne essen.

5. A zárkeret

A zárkeret (27. ábra) a zár működtetésére szolgál.

A zárkerethez van hozzáerősítve az 1 gázdugattyúrúd a 2 gázdugattyúval.

27. ábra. A szerelt és szét szerelt zárkeret:

1 — gázdugattyúrúd (3-2); 2 — gázdugattyú; 3 — menet a zárkerettel való összekapcsoláshoz; 4 — gázdugattyúrúd csap a gázdugattyúrúd és zárkeret rögzítésére (3-2); 5 — a gázdugattyúrúd csap furata; 6 — hosszanti hornyok (változat: horny pínés); 7 — gyűrűs hornyok.

Az 1 gázdugattyúrúd egy darabból készül a gázdugattyúval; a gázdugattyúrúd a zárkerettel 3 menet és a gázdugattyúrúd 4 csapja köti össze, amelyet a gázdugattyúrúdon és a zárkeret mellső végén levő 5 furatba kell behelyezni.

A gázdugattyúrúdon levő négy 6 hosszanti horony csökkenti a gázdugattyúrúd súlyát.

A 2 gázdugattyú felfogja a löporgáz nyomását a gázhen-gerben és a gázdugattyúrúdon keresztül továbbítja a zárke-rethez.

A gázdugattyúrúdon 7 gyűrűs hornyok vannak, ame-lyek csökkentik a löporgázok átömlését a gázdugattyú és a gázhenger falai közt.

28. ábra. A zárkeret (3-1) (felső — jobbról nézve, alsó — alulról nézve):

5 — a gázdugattyúrúd csap furata; 8 — furat a zár hátsó része számára; 9 — jobb horony; 10 — a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány; 11 — hosszanti kimunkálás a hüvelykivető számára; 12 — a zárkeret hátsó lemurkálása; 13 — a zárkeret mellső lemurkálása; 14 — felbuzogatógyűrű; 15 — nyúlvány a karkas felhúzására; 16 — vezetőhorony; 17 — a zárkeret hengeres része; 18 — furat a levegő és a főlöveges zár eltávolítására; a — reteszelő horony; b — kireteszelő horony; c — hátsó egyenes fal; d — a horony mellső lekerekített fala; e — hosszanti fal.

A gázdugattyú mellső végén éles karima van kiképezve, amely a zárkeret mozgásakor lekaparja a lerakódást a gázhen-ger faláról.

A zárkeret (28. ábra) hátsó részén alulról a 8 furatos nyúlvány van, ebben a furatban helyezkedik el a zár hátsó része. A nyúlvány oldalain 9 hornyok vannak, ezek vezetnek a zárkeretet a tokban. A nyúlvány jobb oldalán a 10 kioldó-emelő kikapcsoló nyúlvány van.

A nyúlvány bal oldalán 11 hosszanti kimunkálás látható a hüvelykivető számára, alulról pedig a zárkeret 12 hátsó le- munkálása, amely a kakas könnyű felhúzását teszi lehetővé a zárkeret hátrafelé mozgásakor és 13 mellső lemunkálás a felhúzott kakas lenyomására a zárkeret előremozgásakor.

A zárkereten jobb oldalt van a 14 felhúzófogantyú a gép- pisztoly újratöltésére.

A zárkeret hátsó végén 15 nyúlvány van, amely a kakas felhúzását végzi a zárkeret hátrafelé mozgásának kezdetén.

A zárkeret középső részén alul íves 16 vezetőhorony van, amelybe a zárvezető szemölcs helyezkedik el. E horony kény- szeríti a zárat elfordulásra be- és kireteszeléskor.

A vezetőhoronyon két felület látható; a reteszelő (a) és a kireteszelő (b), amelyek a zárvezető megfelelő szemölcsére (lásd 24. ábra) hatnak be- és kireteszeléskor.

Előlről a vezetőhorony ki van szélesítve, mivel ebben he- lyezkedik el a zárvezető szemölcs a zárkeret mozgásakor be- reteszelés előtt és kireteszelés után. Bereteszelésig a horony hátsó egyenes fala (c) a zárvezető szemölcs hátsó sík végé- hez nyomódik, ennek következtében a zár a zárkerettel együtt mozog előre és kizárja annak lehetőségét, hogy a zár a be- reteszelés előtt elforduljon. Kireteszelés után a horony mellső lekerekített fala (d) a zárvezető szemölcs mellső lekerekített végéhez nyomódik, ennek következtében a zár a zárkerettel együtt hátra mozog.

Bereteszelt zárnál a vezetőhorony hosszanti bal falába (e) támaszkodik a zárvezető szemölcs bal felülete, így a zár nem tud elfordulni.

Jobb oldalról a vezetőhorony nyitott. Ebbe helyezkedik el a zárvezető szemölcs, amikor a zárat a zárkerettől elválaszt- juk és amikor a zárat a zárkeretbe visszahelyezzük.

A zárkeret 17 hengeres része furatos a helyretolószerke- zet behelyezésére; elől csavarmentet van a gázdugattyúrúd becsavarására; 5 furat a gázdugattyúrúd csap számára és 18 furat a levegő és a fölösleges kenőanyag eltávolítására.

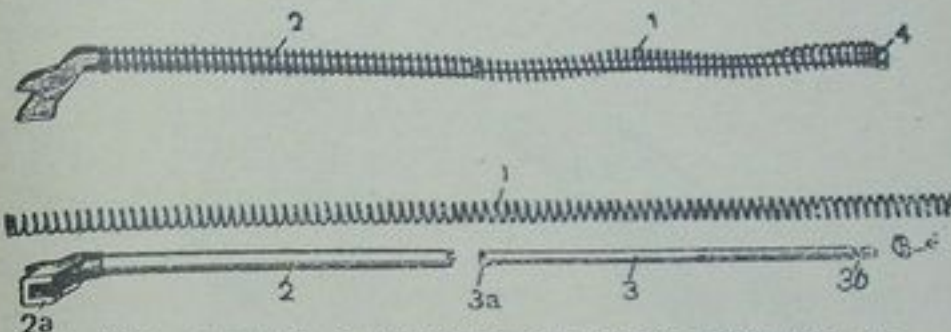
6. Helyretolószerkezet

A helyretolószerkezet (29. ábra) az 1 helyretolórugóból, a 2 helyretolórugó-vezetőből, a 3 helyretolórugó-vezető ten- gelyből és a 4 helyretolórugó támasztóból áll.

Az 1 helyretolórugó lövés után mellső helyzetbe tolja vissza a zárkeretet és a zárat.

A 2 helyretolórugó-vezető és a 3 helyretolórugó-vezető tengely megakadályozza, hogy a helyretolórugó működés köz- ben kihajoljon, valamint a géppisztoly szétszedését és össze- szerelését könnyíti meg.

A helyretolórugó-vezetőn belülről (mellső részén) gyűrűs perem van, amelyre a helyretolórugó-vezető tengely támasz- kodik, hátsó végén pedig — a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok (2a), mely a helyretolószerkezetet a tokhoz rögzíti.

29. ábra. A szerelt és szétszerelt helyretolószerkezet (szb. 4):

1 — helyretolórugó (4—3); 2 — helyretolórugó-vezető (4—1); 2a — helyretolórugó- vezető rögzítő sarok; 3 — helyretolórugó-vezető tengely (4—2); 3a — helyretolórugó- vezető tengely pereme; 3b — oldal bemunkálások a helyretolórugó támasztó számára; 4 — helyretolórugó támasztó (4—4).

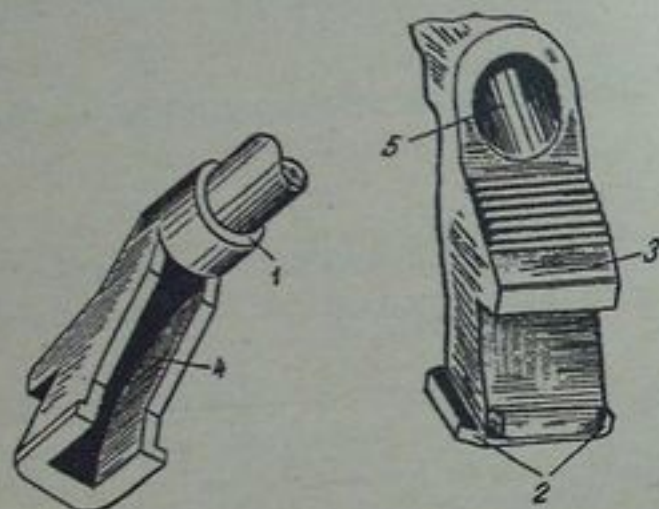
A helyretolórugó-vezető tengelyen hátul (3a) perem lát- ható, amely a helyretolórugó-vezetőben levő gyűrűs perem- mel akad össze, és így korlátozva van a helyretolórugó-vezető tengely mozgása a helyretolórugó-vezető furatában; elől — oldalbemunkálások (3b) láthatók, amelyekre a helyretolórugó támasztót kell ráhúzni.

A helyretolórugó-vezető rögzítő sarok (30. ábra) szerelt géppisztolynál a tokfedél rögzítője is.

A helyretolórugó-vezető rögzítő sarok 1 gyűrűs pereme a helyretolórugó hátsó végét megtámasztja; a 2 vezetőlécek a helyretolórugó-vezető rögzítő sarkot a tok hornyaiba vezetik, 3 nyúlvány a tokfedél rögzítésére; 4 belső kimunkálás a zár- keret nyúlványa számára (lásd a 28. ábrán 15), amikor a zár- keret hátsó helyzetben van. 5 furat a helyretolórugó-vezető és a helyretolórugó-vezető tengelye számára.

A helyretolórugó-vezető támasztó (31. ábra) a helyretolórugó mellső támasza. Részei: az 1 karima, amelybe a helyretolórugó mellső vége támaszkodik; a 2 kivágás, hogy a helyretolórugó-vezető támasztót a helyretolórugó-vezető tengelyére lehessen húzni és a 3 fészek, ebbe helyezkedik el a helyretolórugó-vezető tengely mellső vége.

Amikor a zárkeret hátrasiklik, a helyretolórugó összenyomódik a helyretolórugó-vezető támasztó és a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok gyűrűs pereme között.

30. ábra. Helyretolórugó-vezető rögzítő sarok (bal — előlről nézve, jobb — hátulról nézve):

1 — perem a helyretolórugó megtámasztására; 2 — vezetőlécek a tokba való vezetésre; 3 — nyílvány a tolófedél rögzítésére; 4 — belső kimunkálás a zárkeret nyílványa számára; 5 — furat a helyretolórugó-vezető és a helyretolórugó-vezető tengelye számára.

31. ábra. Helyretolórugó-vezető támasztó (4—4):

1 — karima; 2 — kivágás; 3 — fészek.

7. Elsütőszerkezet

Az elsütőszerkezet (32. ábra) arra szolgál, hogy a kakast leengedje a kakasnyugaszról és a zárral együtt végrehajtsa a lövést. Egyes- és sorozatlövés kiváltását teszi lehetővé.

Az elsütőszerkezet a tokba van szerelve. Részei: az 1 kakas; a 2 ütőrugó; a 3 elsütőbillentyű a kakasakasztóval; a 4 egyes lövést biztosító elsütőemelő; az 5 elsütőemelőrugó; a 6 kioldóemelő; a 7 kioldóemelőrugó; a 8 tűzváltó a tűzváltótengellyel.

A kakas (33. ábra) az ütőszegre üt. Kialakítása: 1 fej, amelynek sík felületeit (1a) kakasnyugasznak és (1b) egyes lövés nyugasznak nevezzük. A fej alulról lekerekített, ami a könnyebb együttműködést biztosítja az elsütőbillentyű kakasakasztójával és az egyes lövést biztosító elsütőemelőjével.

A kakas alsó részén van a 2 kioldónyugasz; a 3 átfúrt csaprés, amelyre az ütőrugót húzzuk.

A kakas középső részén 4 lemunkálás van, amelyet az ütőrugó hurok átfog.

A kakast a tokban tengely rögzíti, amely keresztül megy az átfúrt csaprészen.

Az ütőrugó (34. ábra) a kakasnak közvetíti az energiáját, amely ahhoz szükséges, hogy az ütőszeg ráüssön a töltény csappantyújára. Ez a rugó az elsütőbillentyű rugója is.

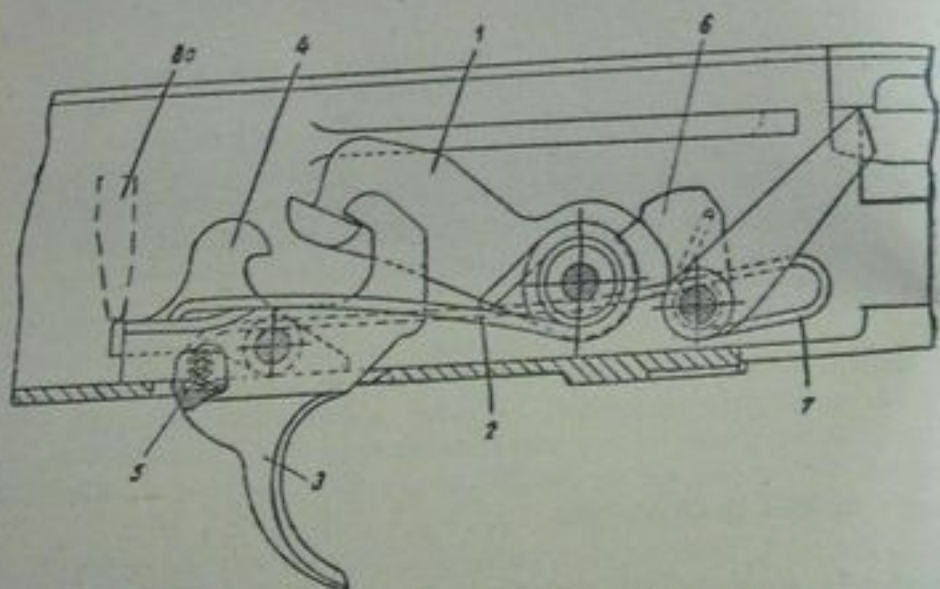
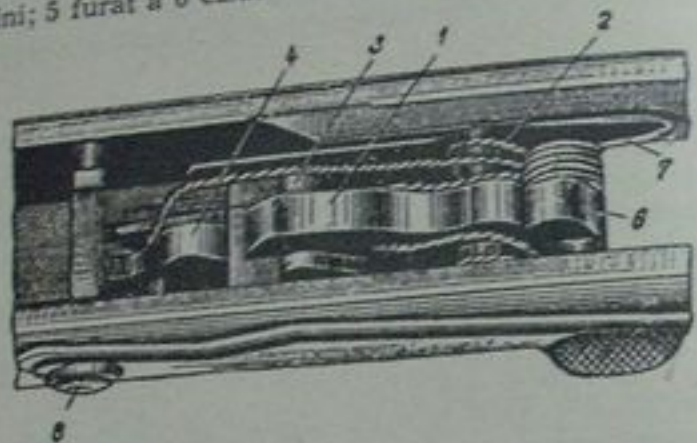
Az ütőrugó háromszálú huzalból készül. Az 1 hurok átfogja a kakas lemunkált részét; a két 2 rugószár behajlított (2a) végekkel az elsütőbillentyű hátsó vállaira támaszkodik. Az ütőrugót a kakas átfúrt csaprésszére kell ráhúzni.

Az elsütőbillentyű (35. ábra) működésbe hozza az elsütőszerkezet alkatrészeit. Kialakítása: az 1 kakasakasztó, amely a kakast a kakasnyugaszon tartja egyes- és sorozatlövésnél; 2 furat a tengely számára; 3 hátsó vállak, amelyekre az ütőrugó behajlított végei támaszkodnak; (3a) kimunkálás az egyes lövést biztosító elsütőemelő számára és a 4 billentyű, amit kézzel meghúzzunk.

Az elsütőbillentyűn belül 5 kimarás van az egyes lövést biztosító elsütőemelő számára; a kimarás fenekén 6 fészek az egyes lövést biztosító elsütőemelő rugója számára. Az ütőrugó szára az elsütőbillentyűt is rugózza. Az elsütőbillentyűt a tokhoz a tengely kapcsolja.

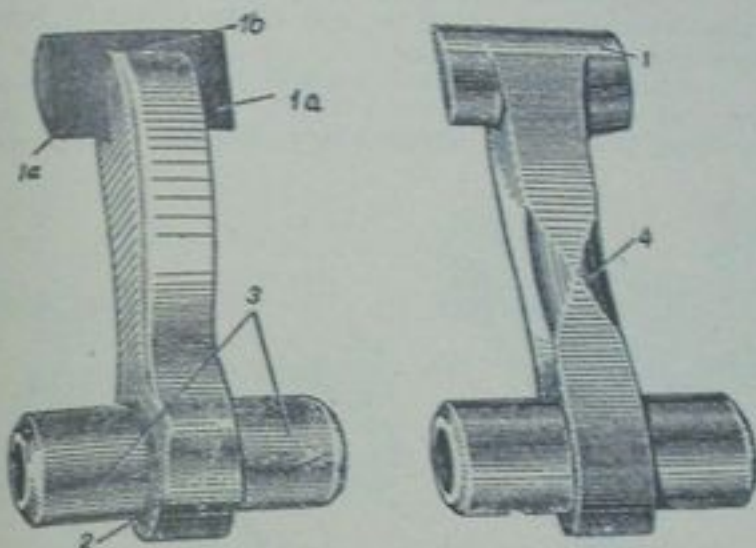
Egyes lövést biztosító elsütőemelő (36. ábra) tartja a kakast a kakasnyugaszon egyes lövésnél akkor, ha lövés után nem engedjük előre a billentyűt.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelőn látható: 1. karom; 2. nyülvány; 3. furat a tengely számára; 4. határoló, amelynek alsó felülete az elsütőbillentyű kimarásának támaszkodik és nem engedi az egyes lövést biztosító elsütőemelőt előre fordulni; 5. furat a 6. elsütőemelő rugó számára.

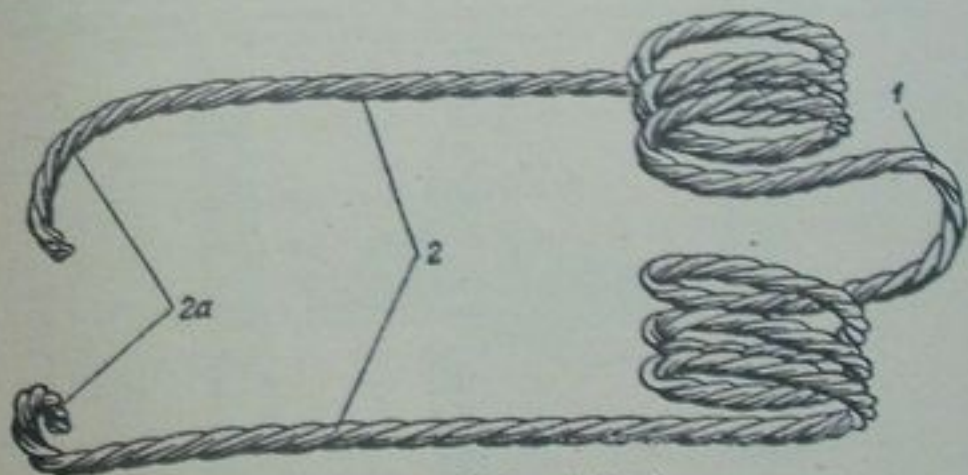
32. ábra. Elsütőszerkezet (felső — szerelt, alsó — metszet):

1 — kakas (0-2); 2 — ütőrugó (0-3); 3 — elsütőbillentyű (0-6); 4 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő (0-9); 5 — elsütőemelő-rugó; 6 — kioldóemelő; 7 — kioldóemelő-rugó (0-6); 8 — tűzváltó (szb. 1-3); 8/a — tűzváltótengely.

33. ábra. Kakas (0-2) (bal — előlről nézve, jobb — hátulról nézve):

1 — fej; 1/a — kakasnyugas; 1/b — az egyes lövés nyugasa; 2 — kioldónyugas; 3 — átfurt csapréz; 4 — lemmkálás az ütőrugó hurok részére.

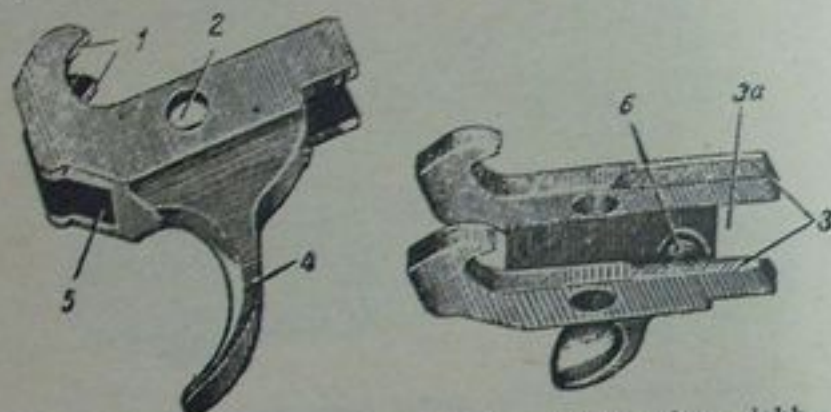
34. ábra. Ütőrugó (0-3):

1 — rugó hurok; 2 — rugó szára; 2/a — rugószár behajlított végel.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelő közös tengelyen van az elsütőbillentyűvel.

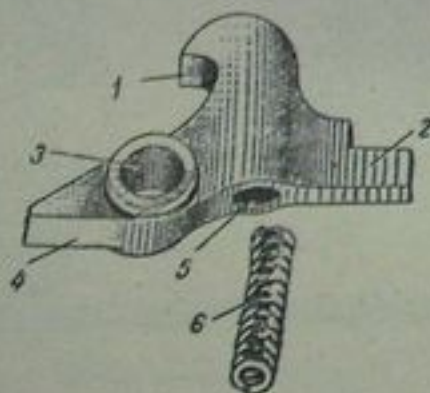
A kioldóemelő (37. ábra) a kakast a kakasnyugaszon tartja sorozatlövésnél, ha pedig a zár nincs reteszelt helyzetben, megakadályozza a lövést.

A kioldóemelőn látható: jobbról — az 1 kar, amelynek felső (1a) végére üt rá a zárkeret kioldóemelőt kapcsoló nyúlványa (lásd a 28. ábrát) akkor, amikor a zárkeret előre

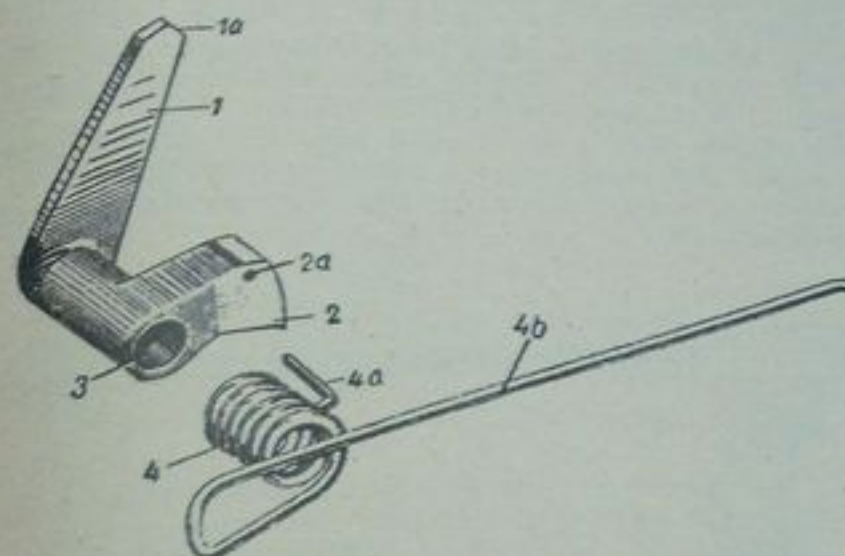
35. ábra. Elsütőbillentyű (0-8) (bal — balról nézve, jobb — felülről nézve):

1 — kakaskasztó; 2 — furat a tengely számára; 3 — hátsó vállak; 3a — kimunkálás az elsütőemelő részére; 4 — billentyű; 5 — kimarás az egyes lövés elsütőemelője számára; 6 — fészek az elsütőemelőrugó számára.

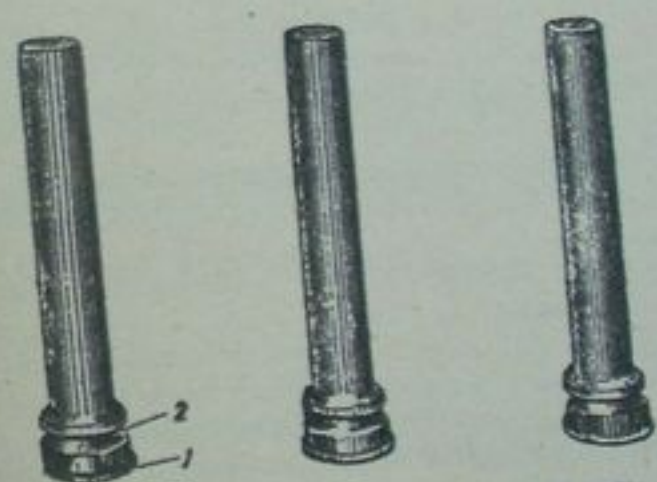
36. ábra. Az egyes lövést biztosító elsütőemelő (0-9):

1 — karom; 2 — nyúlvány; 3 — furat a tengely számára; 4 — határoló; 5 — furat a rugó részére; 6 — elsütőemelőrugó (0-10).

37. ábra. Kioldóemelő (0-5):

1 — kar a kioldóemelő elfordítására; 1a — kioldóemelő felső vége; 2 — kioldóemelő kakaskasztója; 2a — furat a kioldóemelőrugó rövid szárá rögzítésére; 3 — furat a tengely számára; 4 — kioldóemelőrugó (0-6); 4a — kioldóemelőrugó rövid szárá; 4b — kioldóemelő rugó hosszú (rögzítő) szára.

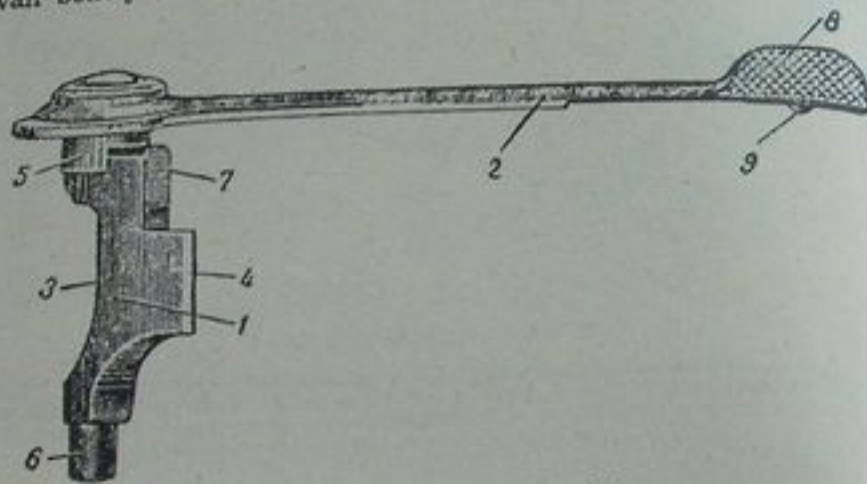

38. ábra. Elsütőszerkezet tengelyei (0-25):

1 — perem; 2 — horony.

halad; balról — a kioldóemelő 2 kakasakasztója; 3 furat a tengely számára; (2a) furat a kioldóemelő-rugó rövid szárá rögzítésére.

A kioldóemelőt a tokhoz tengely kapcsolja. A 4 kioldóemelő-rugót a kioldóemelő-tengelyre kell ráhúzni; a kioldóemelő kakasakasztójához a rugó (4a) rövid szárá rögzíti, amit a (2a) furatba kell behelyezni; a kioldóemelő-rugó (4b) hosszú szárá a kakas, az elsütőbillentyű és a kioldóemelő tengelyeinek a rögzítője és a tengelyek hornyába van behelyezve.

39. ábra. Tűzváltó (szb. 1-3):

1 — tűzváltótengely (1-13); 2 — tűzváltókar; 3 — vájat a zárkeret számára; 4 — tűzváltótengely nyúlványa; 5 — jobb csap; 6 — bal csap; 7 — tűzváltótengely-váll; 8 — széles felület a kar mozgatására; 9 — szemölcs.

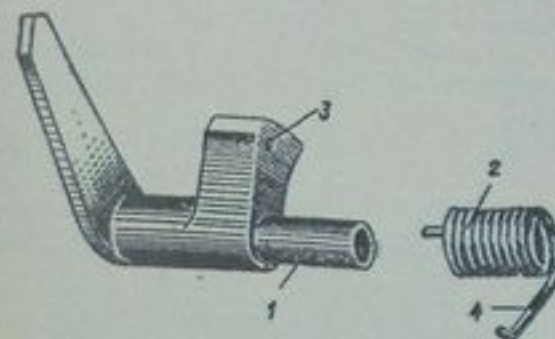
A kioldóemelő rugója hatására állandóan igyekszik hátrafordulni és kakasakasztójával a kakast a kioldónyugaszán tartani.

A kakas, az elsütőbillentyű és a kioldóemelő tengelyei (38. ábra) egyformák.

A tengelyek bal végén 1 gyűrűs perem van, ezzel támaszkodnak kívülről a tok bal falán, és 2 gyűrűs hornyok a kioldóemelő-rugó hosszú (rögzítő) szárá számára, amely biztosítja a tengelyeket, hogy ki ne essenek a tok furataiból.

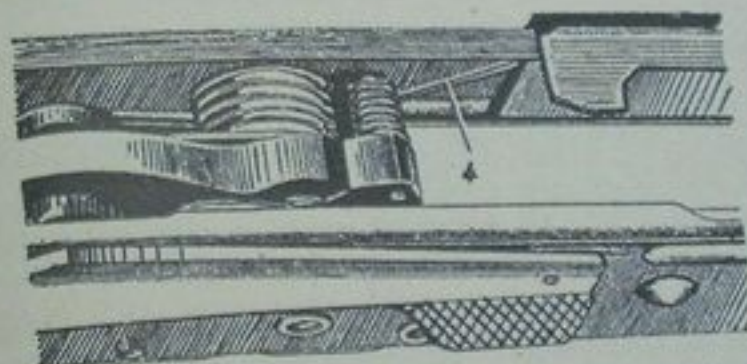
A tűzváltó (39. ábra) az elsütőszerkezet egyes lövésről sorozatlövésre és visszaállítására, valamint a géppisztoly biztosítására szolgál. Részei: az 1 tűzváltótengely és a 2 tűzváltókar.

A tűzváltótengelyen látható: felül — 3 vájat a zárkeret számára; alulról — 4 nyúlvány, amely az elsütőszerkezet megfelelő részeire hat a tűzváltókar különböző helyzetekben; jobbról — 5 csap, ami körül a tűzváltókar elfordul és amely a tok jobb falán levő alakos nyílás kerek részében

40. ábra. Kioldóemelő a sajtolt tokú géppisztolynál:

1 — furatos tengely (0-6); 2 — kioldóemelő-rugó (0-6); 3 — furat a kioldóemelő-rugó rövid szárá rögzítésére; 4 — a kioldóemelő-rugó hosszú szárá.

41. ábra. A kioldóemelő-rugó hosszú szárának rögzítése a sajtolt tokkal rendelkező géppisztolyokhoz:

4 — az elsütőemelő-rugó hosszú szárá.

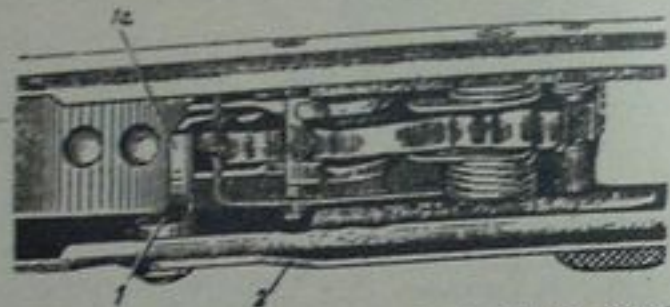
helyezkedik el (lásd a 9. ábrát); balról 6 csap, amely a tok bal falában levő furatban helyezkedik el.

A tűzváltó kiesését a tokból a tűzváltótengely 7 válla és a 2 tűzváltókar akadályozza.

A tűzváltókaron egy 8 széles felület van a kar kényelmes elfordítására és 9 szemölcs, amely alsó helyzetben tartja a tűzváltót.

A szemölcs a tűrváltó kívánt tűznemre történt beállításakor befekszik a tok jobb falán levő vájathoz (lásd a 9. ábrát).

Találkozhatunk olyan sajtoló tokú géppisztollyal is, amely felépítése nem szedhető szét. Az ilyen géppisztoly felépítése nem szedhető szét. Az ilyen géppisztoly felépítése nem szedhető szét.

42. ábra. A sajtolt tokkal rendelkező géppisztoly tűzváltója:
1 – tűzváltókar; 2 – tűzváltó.

A géppisztoly kioldómelő (40. ábra) 1 tengelye üreges és a tengely bal végére kell ráhúzni a 2 kioldóemelőrugót.

A kioldóemelőrugó rövid szárát a kioldó kakasakasztóján levő 3 furatba, a rugó 4 hosszú szárát pedig a tok bal fala és a tokbetét hátsó vége közti nyílásba helyezzük (41. ábra).

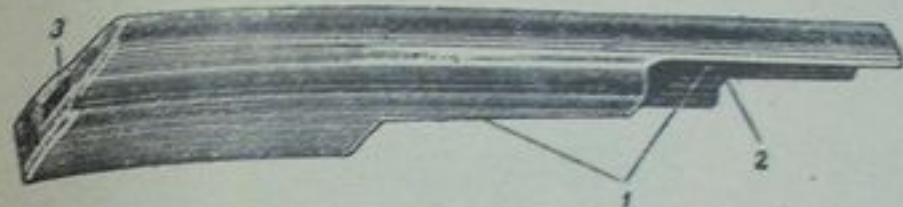
A sajtolt tokú géppisztoly tűzváltója (42. ábra) az 1 tengelyből és az (1a) tűzváltó-akasztóból áll. A tűzváltó-tengelyhez van szegecseelve a 2 tűzváltókar.

8. A tokfedél

A tokfedél (43. ábra) felülről befedi a tokot és védi a géppisztoly belső részeit.

A tokfedél jobb falán 1 lépcsős kivágás van, amely a tokkal együtt nyíllást képez a hüvely (töltény) kivetésére és a géppisztoly felhúzófogantyú számára; bal falában — 2 kivágás a tok kiemelkedő része számára, hátsó falában — 3 nyílás a hely-

retolórugó-vezető rögzítő sarok nyulványa számára. A tokfedél a tokhoz előlről a mellső végével kapcsolódik, amely az irányzéktalp (lásd a 19. ábrát) gyűrűs hornyában helyezkedik el; hátulról a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok nyulványával, amely a tokfedél hátsó falában levő nyílásba hatol.

43. ábra. Tokfedél (0—1):

1 — lépcsős kivágás a helyvel töltött való elhárítására és a felhúzófogantyú számára; 2 — kivágás a tok kiemelkedő része számára; 3 — nyílás a helyzetelő-rúgó-vezető rögzítő sarok nyulványa számára.

9. Gázdugattyúvezető a felsőággal

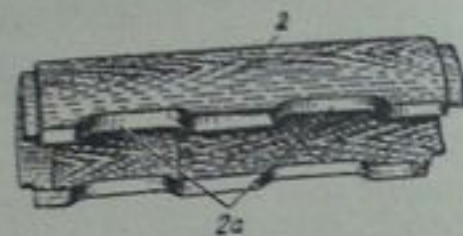
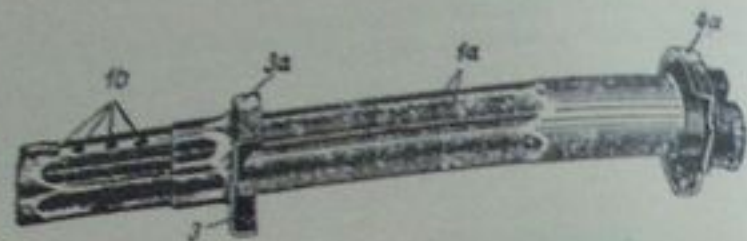
A gázdugattyúvezető (44. ábrán 1) vezeti a gázdugattyút és rögzíti a felsőágyat.

A gázdugattyúvezetőn nyolc (1b) furat van (mindkét oldalról négy) a löporgáz átömlésére; középső részében (1a) bordák, amik csökkentik a gázdugattyú surlódását, amikor az a gázdugattyúvezetőben mozog. A gázdugattyúvezető hátsó vége hengeres, ebben mozog a zárkeret mellső vége.

A gázdugattyúvezetőhöz van erősítve a felsőágy 3 mellő és a hátsó 4 rögzítőgyűrű a hajlított (3a) és (4a) peremmel, amelyek a felsőágyat körül fogják.

A 2 felsőágy huzamosabb ideig tartó tüzeléskor védi a lövész kezét égéstől és a géppisztoly kezelhetőségét teszi lehetővé. A felsőágyon alul négy (2a) vájat van (mindkét oldalról kettő) a levegő körforgására. A felsőágyat a gázdugattyúvezetőhöz előlről és hátulról a 3 és 4 rögzítőgyűrűk erősítik.

A gázdugattyúvezető és a felsőágy mellső végével a gáz-hengerhez szorítva kapcsolódik a csőhöz, hátsó végével pedig az irányzéktalp kimunkálásába (lásd 19. ábrán 6) a gázdugattyú-vezetőrögztítő segítségével.

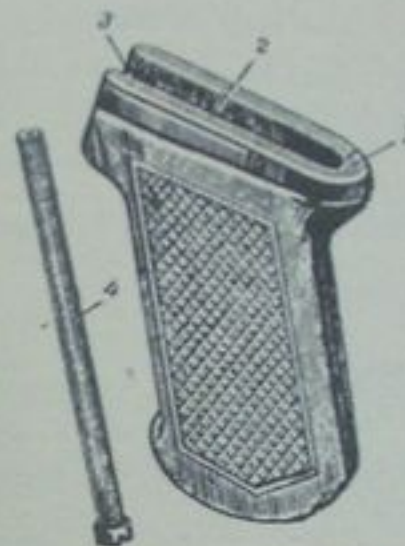
44. ábra. Szerelt és szétszerelt gázdugattyú-vezető a felsőággal (szb. 1-12):

1 — gázdugattyú-vezető (szb. 1-2); 1/a — borda; 1/b — furat a löporgáz átömlesztésére; 2 — felsőágy; 2/a — vájlatok; 3 — a felsőágy mellő rögzítőgyűrű; 3/a — hajlított perem; 4 — a felsőágy hátsó rögzítőgyűrű; 4/a — hajlított perem.

10. Markolat

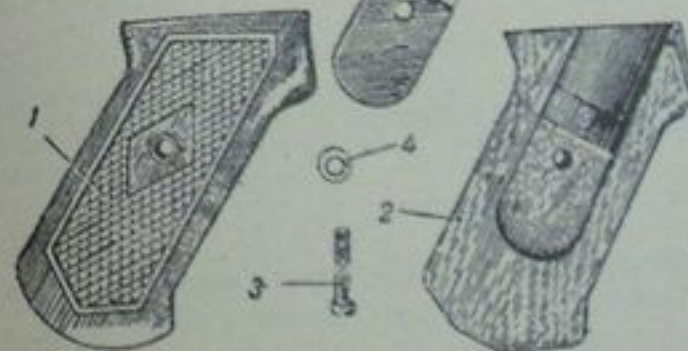
A markolat (45. ábra) arra szolgál, hogy lövésnél kényelmesen lehessen irányítani a géppisztoly tüzet. Kialakítása: felülről az 1 markolat saru, amely védi a markolatot a kettéhasadástól, 2 fészek a markolat talp részére, 3 horony a sátorvas számára, alulról — fészek a markolatcsavar alátét számára és belülről — átmenő furat a markolatcsavar áthatolására.

A markolatot a 4 csavar rögzíti a markolat-talphoz. A sajtoló tokú géppisztolynál (46. ábra) a markolat két részből áll: az 1 bal és a 2 jobb markolat félből; a jobb és a bal fél az 5 markolat-talphoz van rögzítve a 3 markolatcsavarral és a 4 alátéttel.

45. ábra. Markolat (szb. 8):

1 — markolat saru, a markolatot védi a kettéhasadástól (8-9); 2 — fészek a markolat-talp részére; 3 — horony a sátorvas számára; 4 — markolatcsavar (9-10).

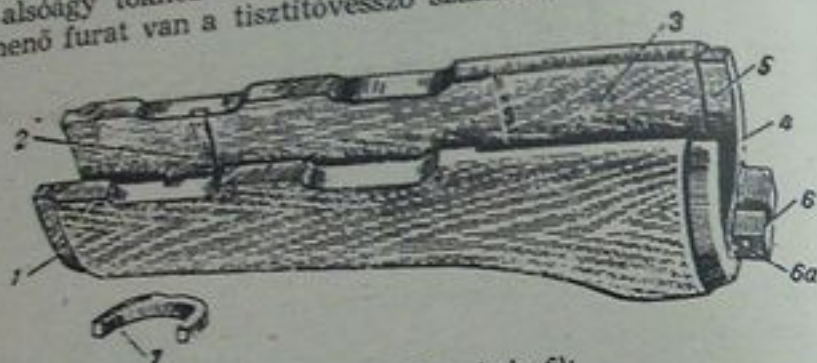

46. ábra. Sajtoló tokkal rendelkező géppisztoly markolata:

1 — jobb markolat fél (9-17); 2 — bal markolat fél (9-18); 3 — markolatcsavar (9-19); 4 — markolatcsavar alátét (9-20); 5 — markolat-talp.

11. Az alsóágy

Az alsóágy (47. ábra) a géppisztoly könnyű kezelhetőségét teszi lehetővé és a huzamosabb ideig tartó tüzelésnél a lövészeket védi az égéstől. Kialakítása: 1 perem a rögzítőgyűrű számára; 2 horony a 7 bilincs számára; 3 kimunkálás az irányzékmára; 4 alsóágy saru, amely védi az ágyat az elrepedéstől; 5 kimunkálás a cső ütközővállá számára; 6 nyúlvány az alsóágy tokhoz történő rögzítésére. Az alsóágy belsejében átmenő furat van a tisztítóvessző számára.

47. ábra. Alsóágy (szb. 6):

1 — perem a rögzítőgyűrű számára; 2 — horony a bilincs számára; 3 — kimunkálás az irányzékmára; 4 — alsóágy saru (6-2); 5 — kimunkálás a cső ütközővállá számára; 6 — nyúlvány az alsóágy tokhoz történő rögzítésére; 6a — csapok az alsóágy sarunak az alsóágyra való rögzítésére; 7 — bilincs (6-15).

Az alsóágy sarut két (6a) csap rögzíti az alsóágyhoz. Az ágy felső részén négy vajat van (mindkét oldalról kettő) hűtés céljából.

A 7 bilincs védi az ágyat a felpúposodástól és a csőre való felfekvéstől.

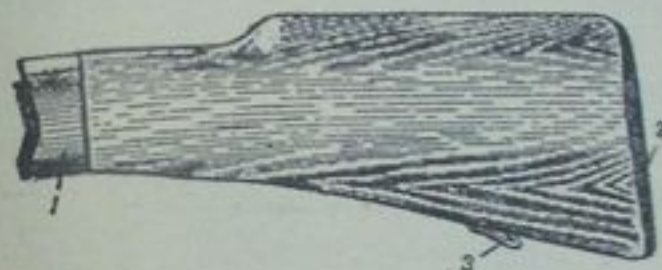
Az alsóágyat a csőhöz előlről rögzítőgyűrű erősíti, amely az alsóágy mellő végére van ráhúzva, hátulról a 6 nyúlvány, amely a tok alsó fészkebe helyezkedik el (lásd a 10. ábrát).

12. A tusa

A tusa (48. ábra) a géppisztoly kezelhetőségét könnyíti meg. Részei: az 1 tusarögzítő-saru, a 2 tusaborítólemez és a 3 szíjkengyel.

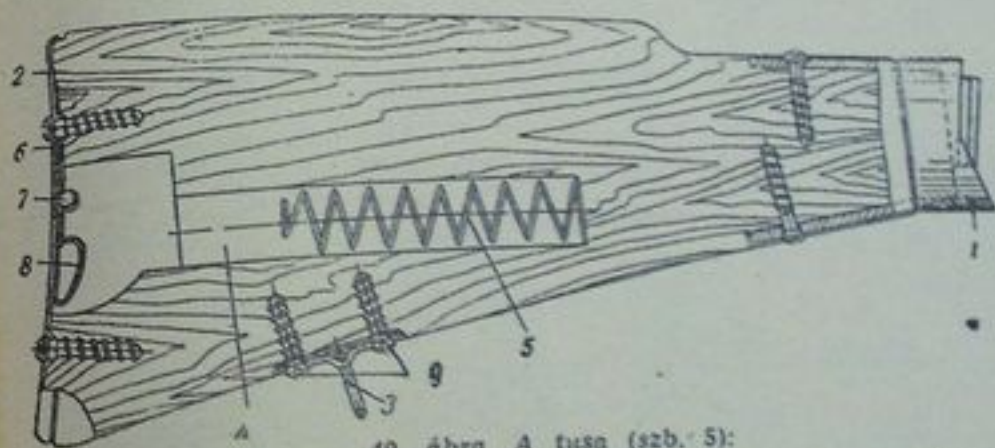
A tusán belülről (49. ábra) 4 üreg látható a tartozékok és az 5 tusaüregrugó számára, amely a tartozékokat a tusában rögzíti és kitolja amikor a fedél kinyílik.

A tusát a tokhoz saru és az illesztőszeg rögzíti. A tusarögzítő-saru (50. ábra) a tusát védi a kettérepedéstől és a tokhoz rögzíti. A sarun 1 fészek van a tusa mellő vége számára, két 2 pánt facsavar furatokkal, 3 nyúlvány oldalhornyok

48. ábra. A tusa (szb. 5):

1 — tusarögzítő-saru (5-13); 2 — tusaborítólemez (5-2); 3 — szíjkengyel (szb. 5-4).

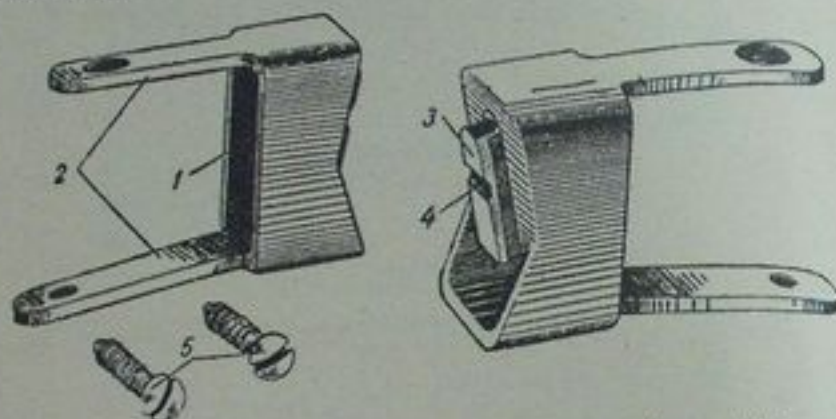
49. ábra. A tusa (szb. 5):

1 — tusarögzítő-saru (5-13); 2 — tusaborítólemez (szb. 5-2); 3 — szíjkengyel (szb. 5-4); 4 — üreg a tartozékok és a tusaüregrugó számára; 5 — tusaüregrugó (5-5); 6 — fedélpánt; 7 — fedéltengely; 8 — a fedél hajlítotti része; 9 — facsavarok.

kal a tusa tokhoz történő rögzítésére. A nyúlványon 4 bevágás van az illesztőszeg számára, amely a tusát a tokhoz rögzíti. A sarut a tusához 5 facsavarok erősítik.

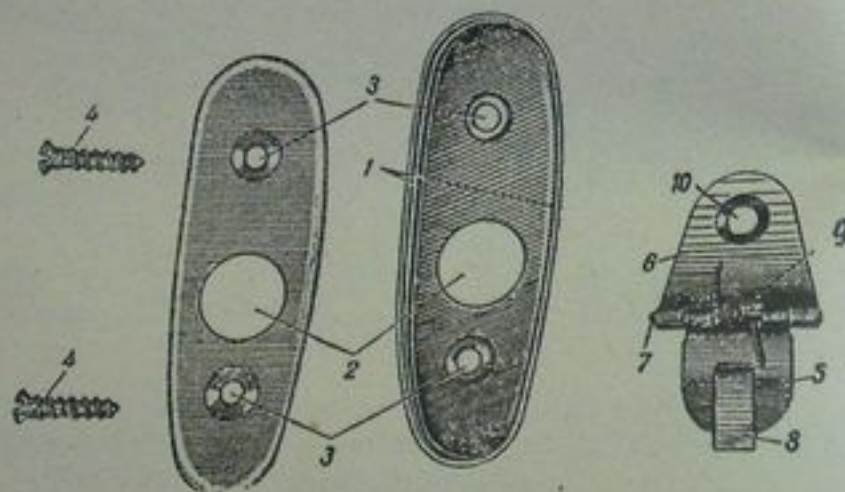
A tusaborítólemez (51. ábra) védi a tusát az elrepedéstől. Behajtott 1 pereme a tusa végét átfogja, látható rajta 2 kerek nyílás a tartozékok behelyezésére és 3 furat a 4 facsavarok számára.

Az 5 tusaüregfedél a tusaborítólemez kerek nyílását zárja le. 6 fedélpánt és 9 fedélrugó van rajta.
A fedélen 8 hajlított rész van, amely a tartozékokat a tusa-
üregbe lenyomja a fedél kinyitásakor.
A fedelet a fedélpánthoz rugóval a 7 fedéltengely kapcsolja.
A fedélpántot a tusaborítólemezhez 4 facsavar rögzíti, amely

50. ábra. Tusarögzítő-saru (5-13) (bal — jobbról nézve, jobb — balról nézve):

1 — fészek a tusa mellő vége számára; 2 — pántok facsavar furatokkal; 3 — nyúlvány a tusa rögzítésére; 4 — bevágás; 5 — facsavarek.

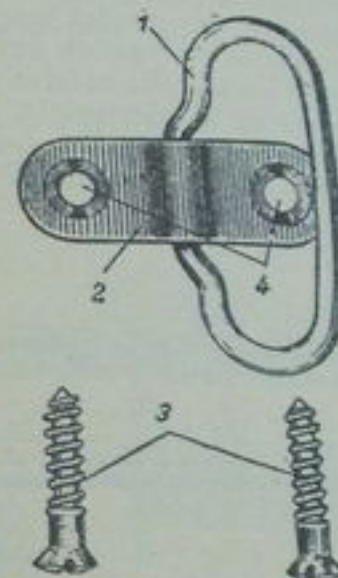

51. ábra. Tusaborítólemez (5-2) a fedéllel:

1 — behajtott perem; 2 — kerek nyílás a tartozékok behelyezésére; 3 — furatok a facsavarok számára; 4 — facsavarok; 5 — tusaüregfedél (5-8); 6 — fedélpánt (5-6); 7 — fedéltengely (5-11); 8 — a fedél hajlított része; 9 — fedélrugó (5-10); 10 — furat a facsavar számára.

a tusaborítólemez felső furatán és a fedélpánt 10 furatán keresztül rögzítődik.

A szíjkengyel (52. ábra) a hordhevedert kapcsolja a tusa-
hoz. Részei: az 1 szíjkengyel-karika és a 2 szíjkengyel-tartó.
A szíjkengyel-tartón két 4 furat van a 3 facsavarok számára a
tusához való rögzítésre.

52. ábra. Szíjkengyel (szb. 5-1):

1 — szíjkengyel-karika (5-7); 2 — szíjkengyel-tartó (5-6); 3 — facsavarok; 4 — furatok a facsavarok számára.

A sajtolt tokú géppisztolynál a tusán két facsavar közvetlenül a tok hátlapjához (lásd a 16. ábrát) erősíti.

A behajtható válltámasz (53. ábra) két 1 támaszrúdból és 2 válltámaszból áll.

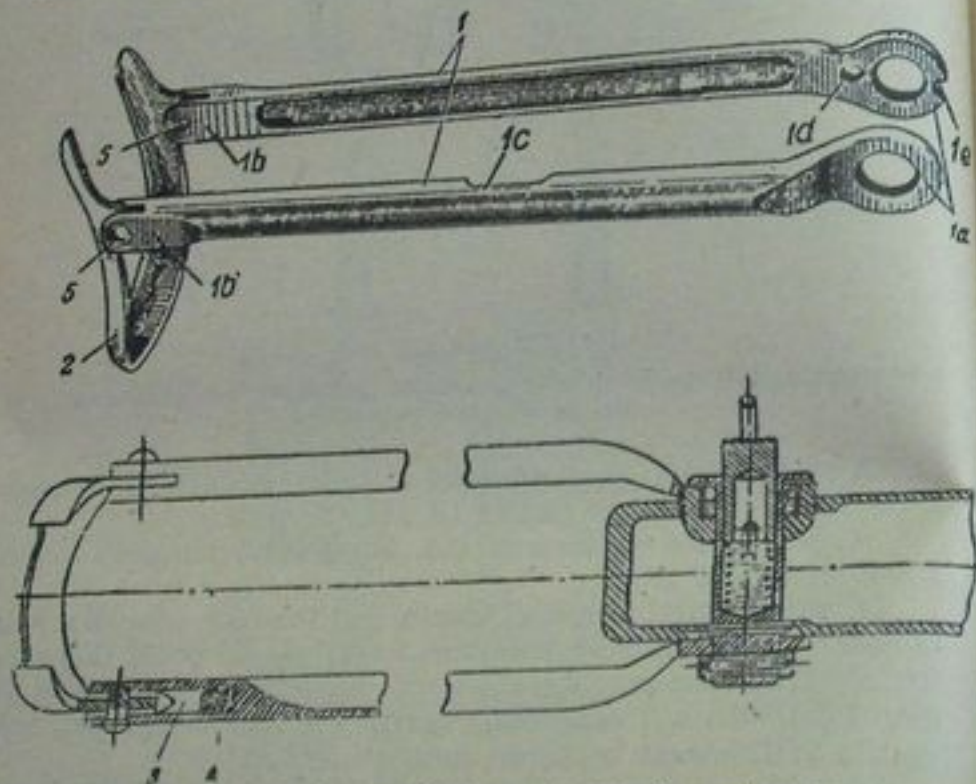
A válltámaszrúd mellső végein (1a) fülecsek vannak a válltámasz összekötőhüvely számára, hátsó végein pedig (1b) furatok a válltámasz-szegecs számára. A válltámaszrúd hátsó végein belül van a 3 válltámaszrögzítő a 4 rögzítőrugókkal, amelyek a válltámaszt behajtott helyzetben tartják.

A jobb válltámaszrúd belső oldalán (1c) lemunkálás látható a tűzváltókar részére, ha a válltámasz menet- (behajtott-) helyzetben van.

A bal válltámaszrúd fülecseiben (1d) furat van a rögzítő részére és (1e) vájat a válltámaszrúd rögzítő számára.

A válltámaszt a válltámaszrúdhhoz 5 szegecssek erősítik, amelyeknek végei el vannak szegecselve.
A válltámaszrögzítő (54. ábra) tartja a válltámaszt be- és kihajtott helyzetben.

Az 1 összekötőhüvely kapcsolja a válltámaszt a tokhoz. Az összekötőhüvelyben látható: az (1a) perem, amely az összekötőhüvely támasza; (1b) ovális kimunkálás a rögzítőcsap számára; (1c) furat a rögzítőcsap számára; (1d) menet az anya számára; (1e) furat a csap számára. A 2 rögzítő két (2a) fog van, amelyek a tok bal falán levő áttörésbe hatolva rögzítik a válltámasz bal rudját ki- és behajtott helyzetben. A rögzítő az összekötőhüvelyre van húzva és azon csap tartja, amit a (2b) furatba kell behelyezni és amelynek vége az összekötőhüvely (1b) ovális kimunkálásába ér.

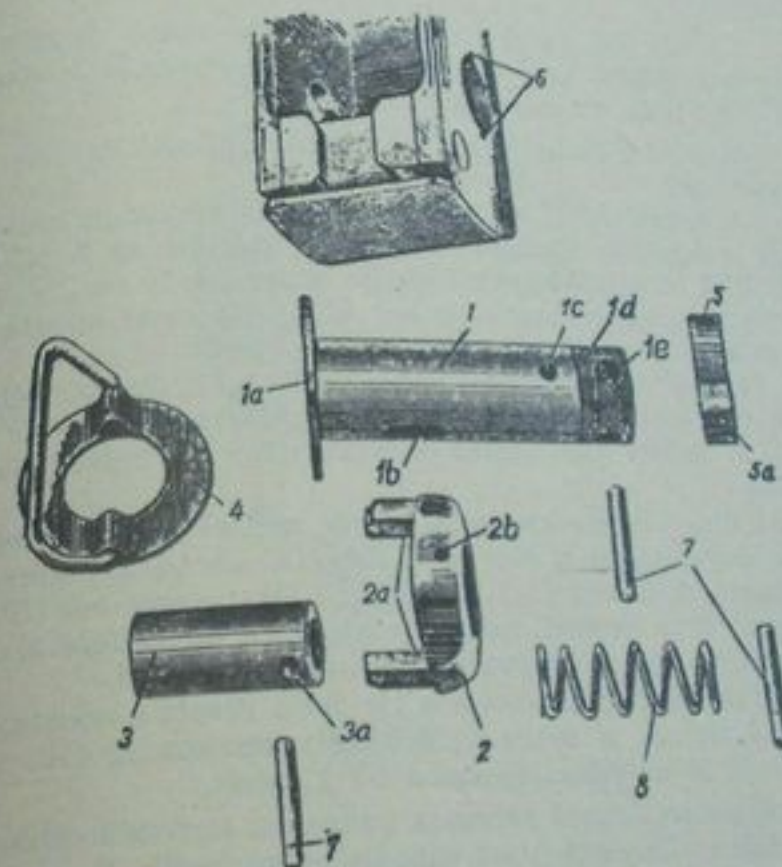

53. ábra. Lehajtható válltámasz (nézet és metszet):

1 támaszrudak (1-50, 1-51); 1/a — fülcecsek a válltámasz összekötő hüvelyé számára; 1/b — furatok a válltámasz-szegecs számára; 1/c — lemmunkálás a tűzváltókar részére; 1/d — furat a rögzítő részére; 1/e — vágat a támaszrúd rögzítő számára; 2 — válltámasz (1-52); 3 — válltámaszrögzítő (1-53); 4 — rögzítőrugó (1-54); 5 — válltámasz-szegecs (1-55).

A 3 rugóhüvelyen (a) furat van a csap számára, amely összekapcsolja a rugóhüvelyt a rögzítővel.

A válltámasz összekötőhüvelyen van a 4 hátsó szíjkenyvel. Az 5 anya erősíti a válltámaszrudakat a tokhoz. Az anyán (5a) furat van a csap számára. A válltámasz összekötőhüvelyt a tokban elfordulás ellen a rögzítőcsap akadályozza, ha a rögzítő nyitott helyzetben van, mert a rögzítőcsap végei összeszerelt válltámasznál bekerülnek a tok jobb oldalán levő horonyba.

54. ábra. Válltámaszrögzítő:

1 — összekötőhüvely (1-56); 1/a — perem; 1/b — ovális kimunkálás a rögzítőcsap számára; 1/c — furat a rögzítőcsap számára; 1/d — menet az anya számára; 1/e — furat a csap számára; 2 — rögzítő (1-57); 2/a — fogak a bal támaszrúd rögzítésére; 2/b — furat a csap részére, mely a rögzítőt az összekötőhüvelyhez kapcsolja; 3 — rugóhüvely (1-58); 3/a furat a csap számára; 4 — hátsó szíjkenyvel (szb. 1-10); 5 — anya a támaszrudak tokhoz való erősítésére (1-59); 5/a — furat a csap számára; 6 — horony a rögzítőcsap számára; 7 — csapok (1-61); 8 — válltámaszrúd rögzítőrugó.

A válltámaszrúd 8 rögzítőrugó a válltámasz összekötőhüvelybe van elhelyezve, állandóan hat a rugóhüvelyre és ezen keresztül a rögzítőre is.

Megjegyzés. A korábban gyártott sajtolt tokú géppisztolynál a válltámasz összekötő hüvelyje oldhatatlan kötással van a tokhoz rögzítve.

13. A tár

A tár (55. ábra) a töltények befogadására és továbbítására szolgál. Részei: az 1 tártest, a 2 adogatólemez, a 3 adogatórugó, a 4 tárfenék és az 5 rögzítőlemez.

A tártest összefogja a tár minden részét és 30 töltényt fogad be.

A tártest felső behajlított részét tárajkaknak hívjuk, amelyek a legfelső töltényt megtartják mielőtt az a töltényürbe kerül. A tárajkak hajlatai között hézag van a zár tölténytölője számára, amely előremozgáskor kitolja a soron következő töltényt a tárajkakból és a töltényürbe juttatja.

Felülről a tártesthez van hegesztve a két (1a) tár fél, az (1b) támasz és az (1c) tárrögzítő az (1d) kampóval. A két tár fél me-revíti a tártest felső részét és biztosítja a tár helyes illesztését a tokba.

Az (1d) kampó kapcsolja a tár mellső részét a tokhoz; a tár behelyezésekor a kampó a tok (10. ábrán 27) kimunkálásába hatol. A tártest (1e) bevágása a tok peremeivel (10. ábrán 28) együtt arra szolgál, hogy korlátozza a tár felfelé mozgását; (1f) horony a tok töltényvezető alsó része számára.

Az (1b) támasz kapcsolja a tár felső részét a tokhoz; a tárrögzítő a tárnak a tokba való behelyezésekor az (1b) támasz mögé kerül és megakadályozza a tár kiesését.

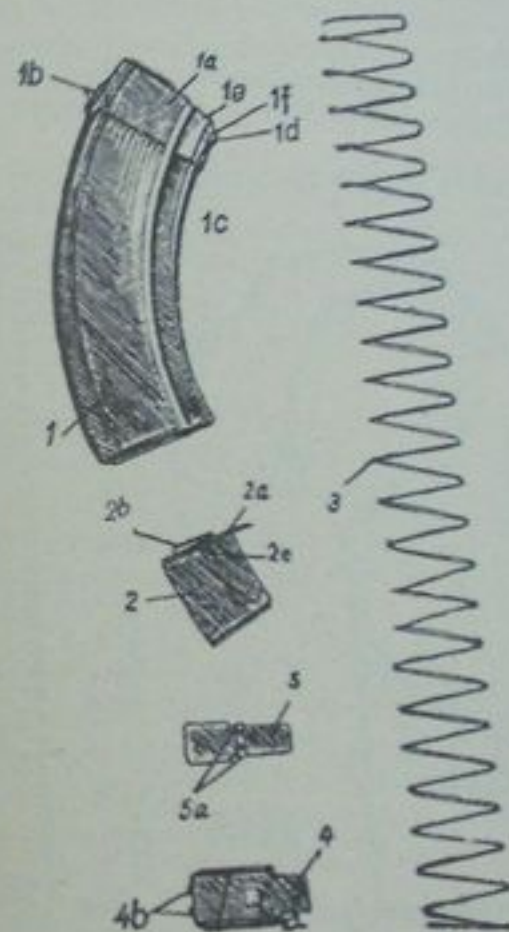
A tártesten alulról peremek vannak a tárfenék ráhúzására; a hátsó falon ellenőrző furat van, itt helyezkedik el az alsó töltény, amikor a tár teljesen töltve van.

A 2 adogatólemez a rugó erejét továbbítja a töltényekre és a tárajkakkal együtt biztosítja a soron következő töltény megfelelő elhelyezkedését a töltényürbe való jutás előtt. Az adogatólemezen szemölcsök vannak, amelyek az adogatólemezt vezetik a tártestben; (2a) adogatófelület, amelyen a töltény helyezkedik el és (2b) domborítás, amely a töltények sakkáblaszzerű

elhelyezkedését biztosítja a tárban. Az adogatólemez jobb szemölcsén van az adogatórugó (2c) rögzítőcsap, amely az adogatórugót rögzíti.

Az adogatórugó az adogatólemezen keresztül továbbítja a töltényeket a tárajkakhoz.

A tárfenék befedi alulról a tárat. Hajlított (4a) szélei vannak, ezekkel a tártesthez kapcsolódik és két (4b) határolóvég, amely a tárfenék mozgását korlátozza a tár összeszerelésekor; (4c) áttörés a rögzítőnyúlvány számára.

55. ábra. Tár (szb. 7):

1 — tártest (szb. 7-1); 1/a — jobb- és baloldali tárfél (7-1, 7-2); 1/b — tártámasz; 1/c — tárrögzítő (7-6); 1/d — kampó; 1/e — bevágás; 1/f — horony; 2 — adogatólemez (szb. 7-9); 2/a — adogatófelület; 2/b — domborítás; 2/c — adogatórugó rögzítőcsap; 3 — adogatórugó (7-9); 4 — tárfenék (7-11); 4/a — a tárfenék behajlított szélei; 4/b — határoló végek; 4/c — áttörés a rögzítőnyúlvány számára; 5 — rögzítőlemez (7-10); 5/a — kampók.

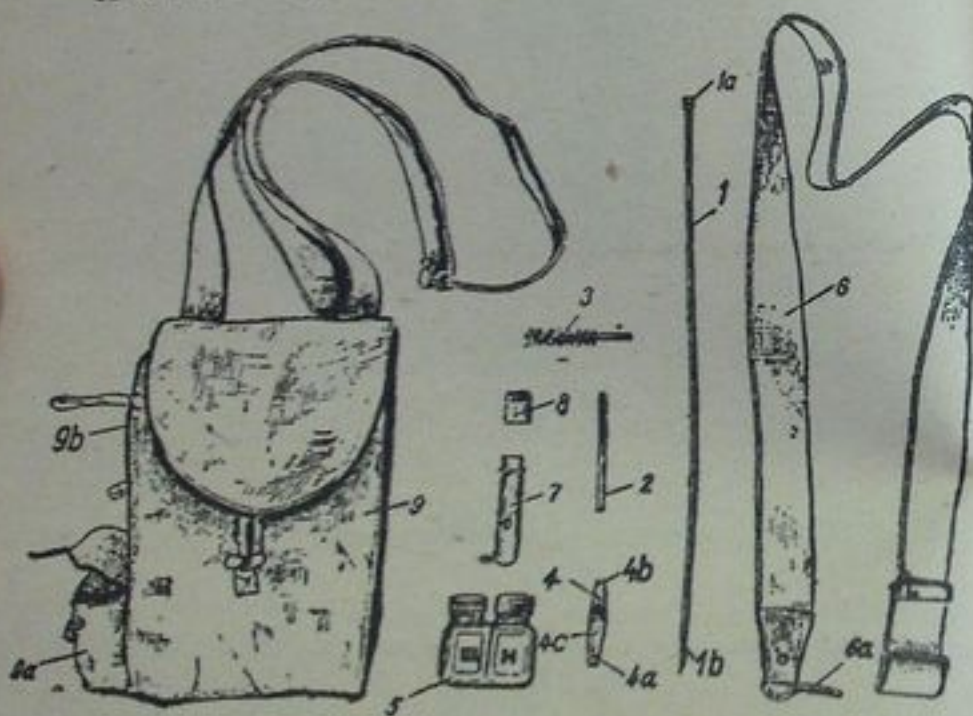
A rögzítőlemezen alulról nyulvány van a tárfenek tártés-
ten tartására és két (5a) kampó az adogatórugóval való kapcsolódásra.

14. Tartozékok és szerelések

Minden géppisztoly el van látva szerelésekkel és tartozékokkal. Ezeket egyéni és javító készletre osztjuk fel. Az egyéni készlethez sorolt tartozékok (56. ábra) elengedhetetlenek a géppisztolynál a szolgálat minden körülményeinél.

A tartozékok a géppisztoly szétszerelésére, összeszerelésére, tisztítására és kenésére, valamint a tüzeléshez való előkészítésére és a lövés közben előforduló akadályok kiküszöbölésére szolgálnak.

A tartozékok egyéni készletébe számít:

56. ábra. Tartozékok:

1 — tisztítóvessző (8–24); 1/a — tisztítóvessző-fej; 1/b — menet; 2 — kóctartó; 3 — csőkefe; 4 — csavarhúzó-kulcs (szb. 2); 4/a — csavarhúzó; 4/b — célgömb-állító-kulcs; 4/c — kóctartó-kulcs; 5 — kétrészes kenőanyag-szelence; 6 — hordheveder (szb. 5); 6/a — karabíner (szb. 6); 7 — tartozéktok (1); 8 — tartozéktok-sapka (szb. 1); 9 — tártáska; 9/a — zseb a kétrészes kenőanyag-szelence számára; 9/b — zseb a tartozékok számára.

Az 1 tisztítóvessző a csőfurat, a gázdugattyúvezető, a zárkeret belső furatának tisztítására és kenésére, valamint a helyretolószerkezet szét- és összeszerelésére szolgál. Részei: a tisztítóvessző (1a) fej a bevágással és a furattal; az (1b) menet a kóctartó és a csőkefe rácsavarására. A tisztítóvessző a cső alatt van a géppisztolyhoz erősítve.

A 2 kóctartó a cső, a gázdugattyúvezető, a gázhenger és a zárkeret furatának tisztítására és kenésére szolgál. Részei: a nyél, amely menetes a tisztítóvessző rácsavarására, a bevágással rendelkező szár, amely forog a nyélen.

A 3 csőkefe a csőfurat bekenésére szolgál. Részei: nyél menetes furattal a tisztítóvessző rácsavarására és a drótszár, amelyre sertésszőr van erősítve a kenőanyag részére.

A 4 csavarhúzó-kulcs a padiátverővel. A (4a) csavarhúzó a tusa, a tusaborítólemez és a szíjkengyel facsavarjainak becsavarására szolgál, ha azok meglazultak; a (4b) célgömbállító-kulcs a célgömb be- és kicsavarására való a géppisztoly belövésénél; a (4c) kóctartó-kulccsal csavarjuk a kóctartót a tisztítóvesszőre; a padiátverő a géppisztoly és a tár szétszedésénél és összerakásánál szükséges.

Az 5 kétrészes kenőanyag szelence a maróolaj és a fegyverolaj tárolására szolgál; az „M” betűvel jelölt részben tároljuk a maróolajat, az „F” betűvel jelölt részben pedig a fegyverolajat.

A 6 hordheveder a géppisztoly könnyű hordását teszi lehetővé; előlről (6a) karabínerrel kapcsolódik a szíjkengyelhez.

A kóctartót, a csőkefét és a csavarhúzó-kulcsot a 7 tartozéktokba helyezzük, amit a 8 tartozéktok-sapka fed be.

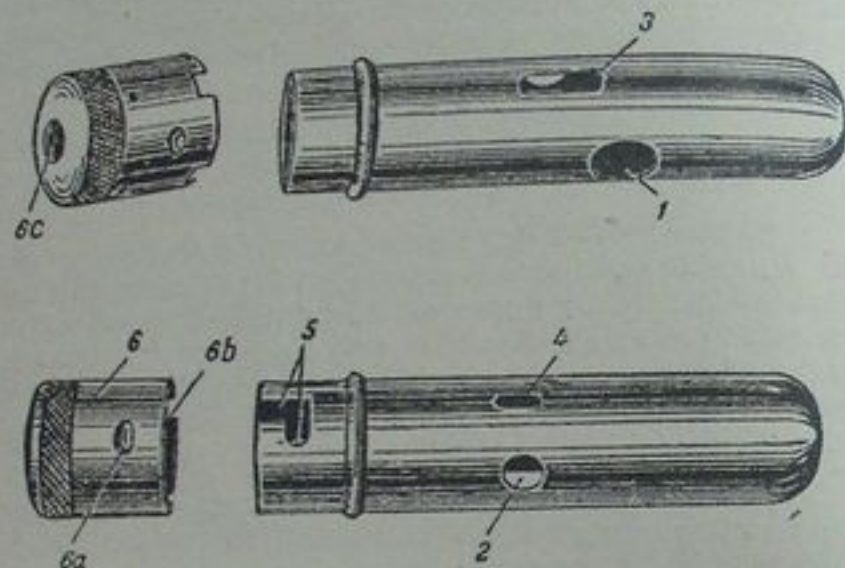
Minden géppisztolyhoz hat tár és egy 9 tártáska tartozik, amelybe öt tár helyezhető el. A tártáskán (9a) zseb látható a kétrészes kenőanyag szelence számára és egy másik (9b) zseb a tartozéktok részére (a behajtható válltámaszú géppisztolyoknál a tartozéktokot a tártáskában tároljuk).

A tartozéktok (57. ábra) a kóctartó, a csőkefe és a csavarhúzó tárolására szolgál; a tartozékok használatánál a tartozéktokot a tisztítóvessző, a kulcs és a csavarhúzó fogantyújaként alkalmazzuk.

A tisztítóvessző fej áthaladására a tartozéktokon 1 nagy furat van és 2 kis furat a tisztítóvessző szárának áthaladására.

A csavarhúzó és a kulcs beállítására a tartozéktokon 3 hosszúkás és 4 rövid kivágás van; a tartozéktokon egyéb 5 bevágások is vannak a tartozéktok-sapka részére.

A tusával rendelkező géppisztolyoknál a tartozéktokot a tusaüregben tároljuk; a behajtható válltámaszú géppisztolyoknál pedig a tártáska megfelelő zsebében.

57. ábra. Tartozéktok a sapkával (szb. 1):

1 — nagy furat; 2 — kis furat; 3 — hosszúkás kivágás; 4 — rövid kivágás; 5 — bevágások; 6 — tartozéktok-sapka; 6a — kampók; 6b — kivágások a rögzítő számára; 6c — tisztítóvessző furat.

A 6 tartozéktok-sapka oldalain (6a) kampók vannak, te-
tején (6c) furat a tisztítóvessző behelyezésére, a végén pedig
négy (6b) kivágás a szorítóhüvely-rögzítő részére.

A tartozéktok-sapkát a tartozéktokhoz a kampók rögzítik,
amelyek a tartozéktokon levő 5 bevágásokba helyezkednek el.

A tartozéktok-sapka a csőfurat tisztításakor csősapkaként
szerepel és a (6a) kampók rögzítik a szorítóhüvelyhez, amelyek
a szorítóhüvely gyűrűs hornyába kerülnek. A tartozéktok-
sapka elfordítását és leugrását a szorítóhüvelyről a szorítóhü-
velyrögzítő akadályozza, amely a tartozéktok-sapka végén levő
négy kivágás valamelyikébe hatol.

II. FEJEZET.

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETINEK MŰKÖDÉSE

15. Az alkatrészek és szerkezetek helyzete töltés előtt

A géppisztoly biztosítva (58. ábra) van; töltetlen, harc-
helyzetben pedig éles töltényekkel töltött 8 tárral.

A 9 tárrögzítő a tokban tartja a tárat; ilyenkor, ha a tár
töltve van, a legfelső töltény a zárkeret hátsó lemmunkálására
támaszkodik.

A 4 zárkeret a 2 zárral az 5 helyretolórugó hatására mellső
helyzetben van, a 6 gázdugattyú pedig a 7 gázhengerben; az 5
helyretolórugó most van legkevésbé összenyomva.

A 2 zár jobbra fordult, reteszelő szemölcssei pedig a tok re-
teszelő peremei mögé kerülnek.

A hüvelyvonó karmát a hüvelyvonórugó egészen a zár re-
teszelő részén levő peremágy központja felé nyomja.

A hüvelykivető feje a záron levő hosszanti horony hátsó
kiszélesített részében van.

A 10 kioldóemelő karja előre van fordulva és kakasakasztó
része ki van szabadulva a kakas kapcsolódásából.

Az 1 kakas nincs hátsó helyzetben a kakasnyugaszon, ha-
nem a 11 ütőrugó hatására a zár hátsó végére támaszkodik.

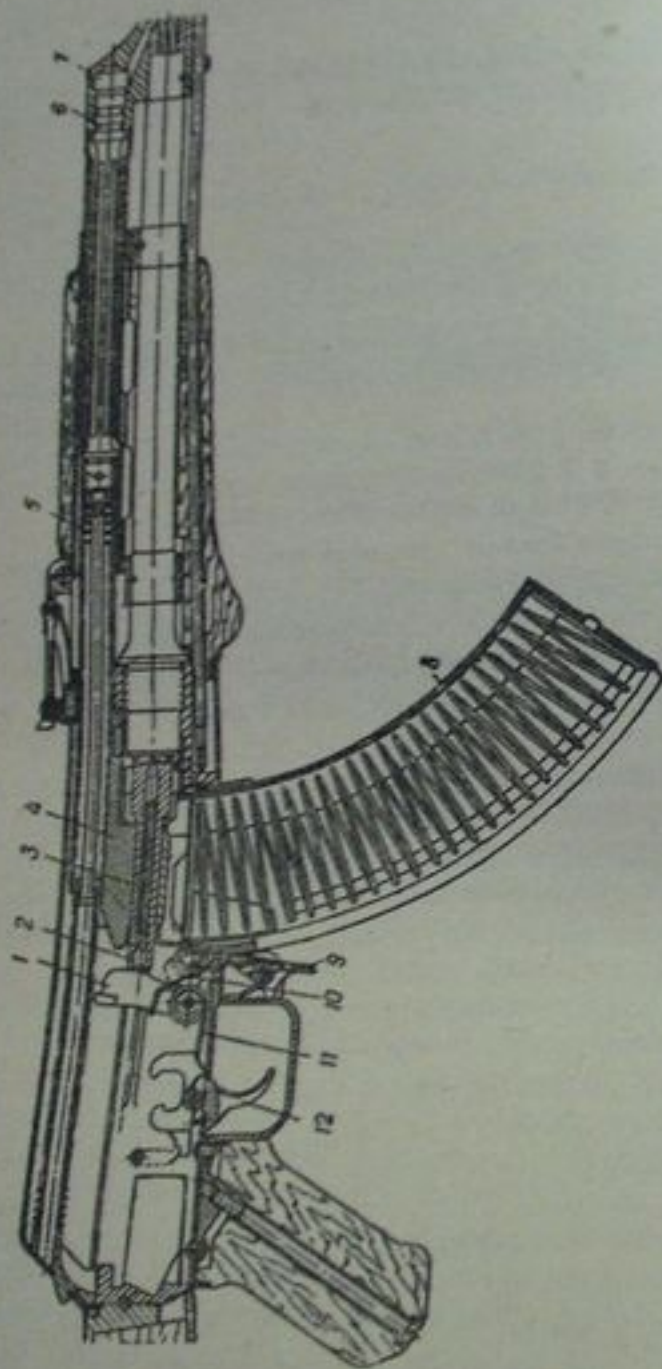
A 3 ütőszeg mellső helyzetben van, csúcsa a zár reteszelő
része peremágyából kiáll.

A tűzváltókar ütközésig el van fordítva és beiet a gép-
pisztoly felhúzófogantyú mozgását biztosító nyílást.

A 14 tűzváltótengely (59. ábra) előre van fordulva az elsütő-
billentyű hátsó válla és az egyes lövéstbiztosító elsütőemelő
nyulványa fölé, minek következtében korlátozva van az elsütő-
billentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő elforgatása.

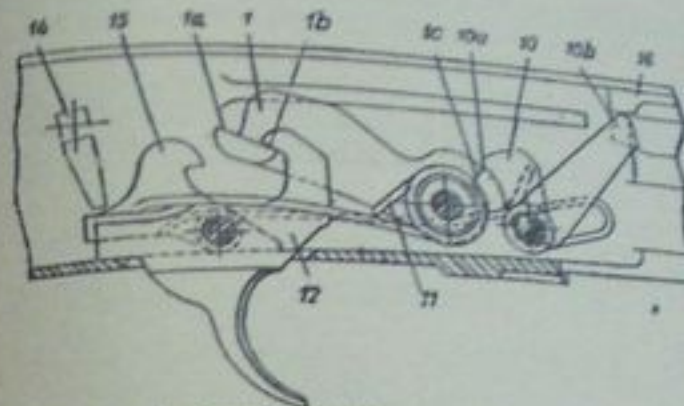
A zárkeret hátramozgását a kakas akadályozza, amelynek
nyugasza nem kerülhet az elsütőbillentyű kakasakasztójára, mi-
vel az elsütőbillentyű elhúzását a tűzváltótengely akadályozza.

A billentyűt az ütőrugó szára tartja mellső helyzetben,
kakasakasztó része pedig felemelt helyzetben van.

58. ábra. A géppisztoly alkatrészeinek helyzete töltés előtt (hossz-metszet):

1 — kakas; 2 — zár; 3 — ütőszeg; 4 — zárkeret; 5 — helyretolórugó; 6 — gázdugattyú; 7 — gázhenger; 8 — tár; 9 — tárrögzítő; 10 — kioldóemelő; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű.

59. ábra. A géppisztoly elsütőszervezete biztosított helyzetben:

1 — kakas; 1/a — az egyes lövés nyugaszt; 1/b — kakasnyugasz; 1/c — kioldónyugasz; 1/d — kioldóemelő; 1/e/a — kioldóemelő kakasakasztója; 1/f/b — kioldóemelő felső vége; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 14 — tűzváltótengely; 15 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő; 16 — a kioldóemelő kapcsoló nyúlvány.

16. Az alkatrészek és szerkezetek működése töltésnél

A géppisztoly töltése a következőképpen történik:

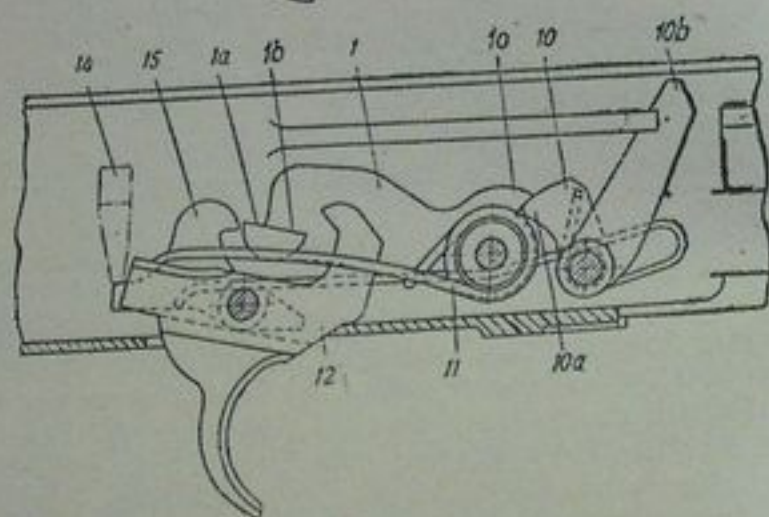
— kapcsoljuk fel a töltött tárat a géppisztolyba (ha még nem volna felkapcsolva);
— állítsuk a tűzváltót a kívánt tüzelési módra, tűzváltókart annyira elfordítva, hogy a felírása egybe essen a tokon levő felírással;

— a zárkeretet a felhúzófogantyúnál fogva húzzuk hátra ütközésig és engedjük el a fogantyút.

A tár géppisztolyra való felkapcsolása közben a tárrögzítőt a tártámasz hátrafordítja tengelyén, majd a tár behelyezése után a rugója hatására előre fordul és a tártámasz mögé ugrik.

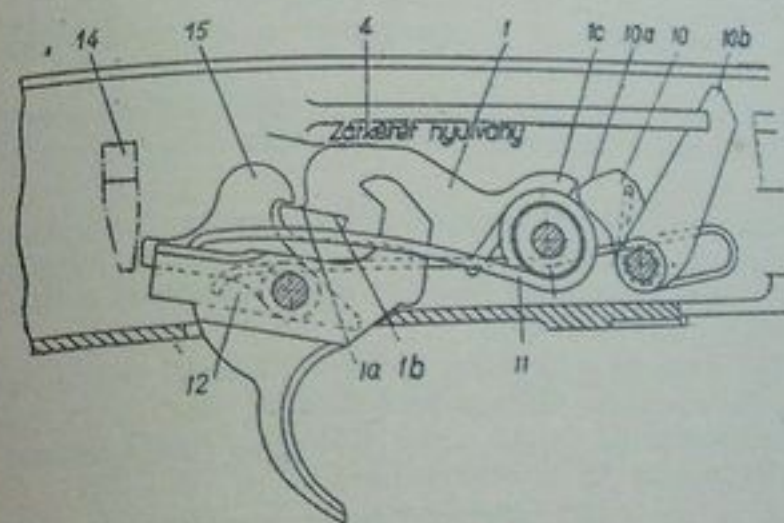
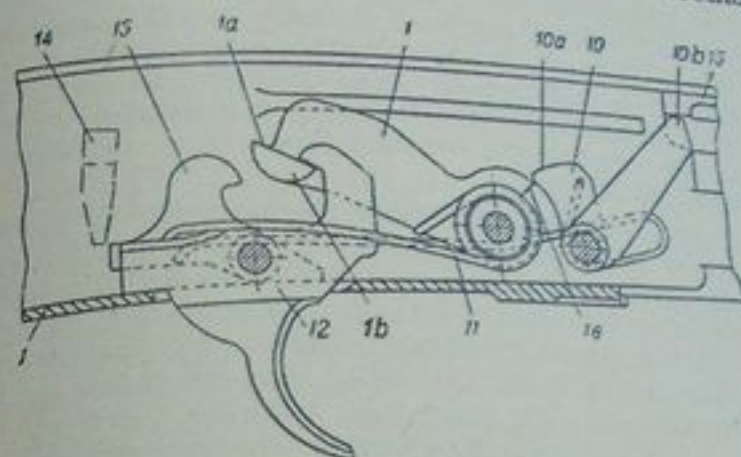
A tűzváltó sorozattüzelésre való állításakor (60. ábra) szabad lesz az út a felhúzófogantyú számára; a 14 tűzváltótengely csak annyira fordul hátra, hogy nem akadályozza a 12 elsütőbillentyű elhúzását, azonban a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek nyúlványa fölött áll és meggátolja annak elfordulását, amikor a billentyűt hátrahúzzuk.

A tűzváltó egyes lövésre történt átállításakor (61. ábra) a 14 tűzváltótengely annyira hátra fordul, hogy nem akadályozza a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek és a 12 elsütőbillentyűnek elfordulását a billentyű hátrahúzásakor.

1 — kakas; 1/a — az egyes lövés nyugaszja; 1/b — kakasnyugasz; 1/c — kioldónyugasz; 10 — kioldóemelő; 10/a — kioldóemelő kakasakasztója; 10/b a kioldóemelőkar felső vége; 11 — ütőrugó; 12 — elcsúszóbillentyű; 14 — tűzváltótengely; 15 — az egyes lövést biztosító elcsúszóemelő; 16 — a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány.

A zárkeret további hátrahúzásánál a zár elfordul és reteszelő szemölcssei a tok reteszelő peremei elől kikerülnek, a záron levő horony a hüvelykivetővel szembe helyezkedik el. Amikor elfordul a zár, vezetőszemölcse a zárkerethorony

1 — kakas; 1/a — az egyes lövés nyugasz; 1/b — kakasnyugasz; 1/c — kioldó-
nyugasz; 4 — a zárkeret nyulványa; 10 — kioldóemelő; 10/a — kioldóemelő-
kakasakasztója; 10/b — a kioldóemelőkar felső vége; 11 — ütőrugó; 12 — elsütő-
bálintó; 14 — tűzváltótengely; 15 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő; 16
— a kioldóemelőt kikapcsoló nyulvány.

kiszélesített részébe kerül, ennek mellső lekerekített fala nyomást gyakorol a zárvezető szemölcsre és hátra vezeti a zárat.

Az 1 kakas a zárkeret hátsó végén levő nyúlványának, majd a zárkeret mellső lemozgatás alsó részének hatására hátrafordul.

A kakas hátrafordulása közben fejével eltolja az elsütőbillentyű kakasakasztóját, amely az elsütőbillentyű visszafordulásakor (az ütőrugó szárának hatására) a kakasnyugasz mögé ugrik (első kattánás). A kakas további hátrafordulásakor a kioldónyugasza a kioldóemelő kakasakasztója elé kerül; rugója hatására a kioldóemelő hátrafordul és a kioldóemelő (10a) kakasakasztója a kakas (1c) kioldónyugasza mögé ugrik (második kattánás) (lásd 60. ábra).

A kioldóemelőkar felső vége felemelkedik és a zárkeret kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványának útjába kerül. Amint a zár tölténytölője túlhaladt a tárajkak hátsó falán, a töltények (62. ábrán 13) a tár adogatórugójának hatására annyira felemelkednek, hogy a soron következő töltény a tárajkakba emelkedik és a zár útjába kerül; a további hátramozgásnál a hüvelykivető feje kikerül a zár hornyából. A zárkeret és a zár hátramozgását a tok hátlapja akadályozza; ebben a pillanatban a helyretolórugó teljesen össze van nyomva.

A felhúzófogantyú elengedésekor a helyretolórugó hatására a zárkeret előre kerül.

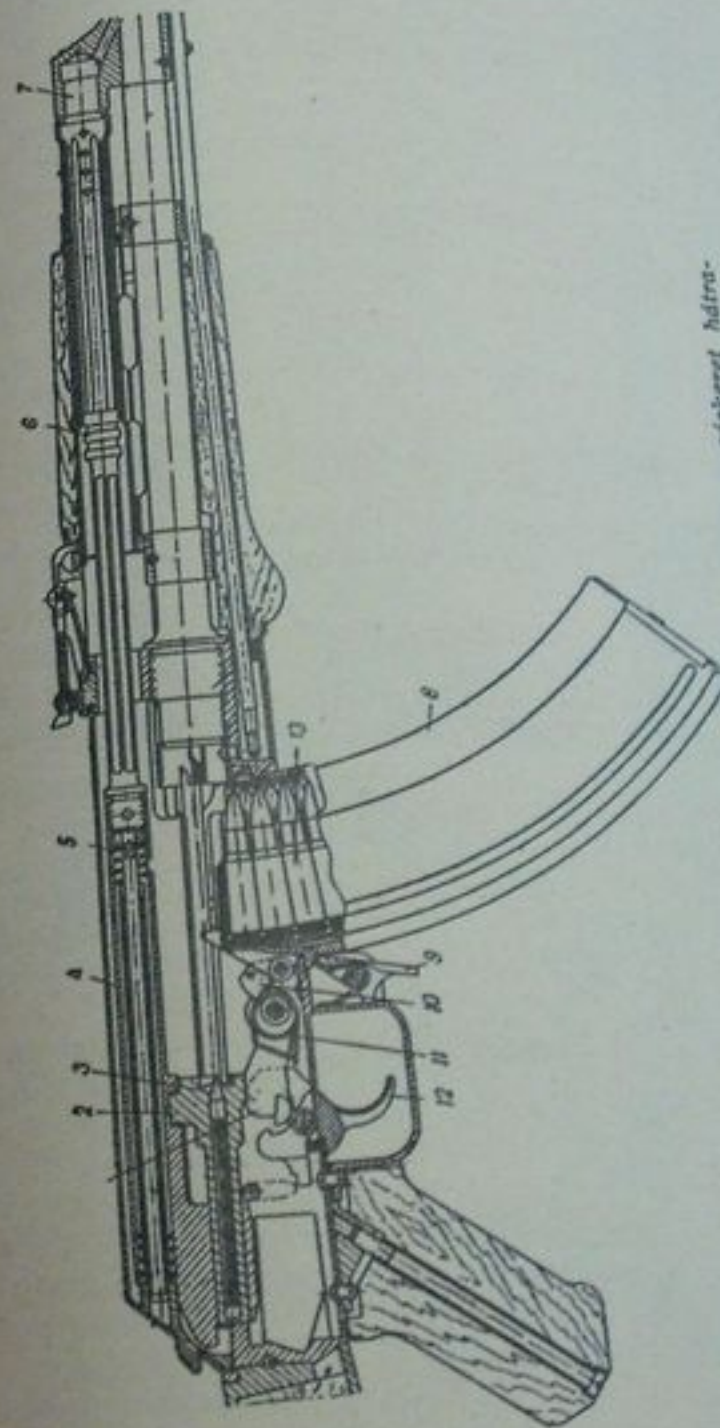
A zárkeret a horony kiszélesített részének egyenes falával hatást gyakorol a zárvezető szemölcs hátsó sima végére és a zárat előre vezeti.

Amikor a zárkeret a zárral előre mozog, a zárkeret alsó lekerekített része a kakast kissé lenyomja, a zár tölténytölője kitolja a soron következő töltényt a tárajkakból, a hüvelykivető bekerül a zár hornyába.

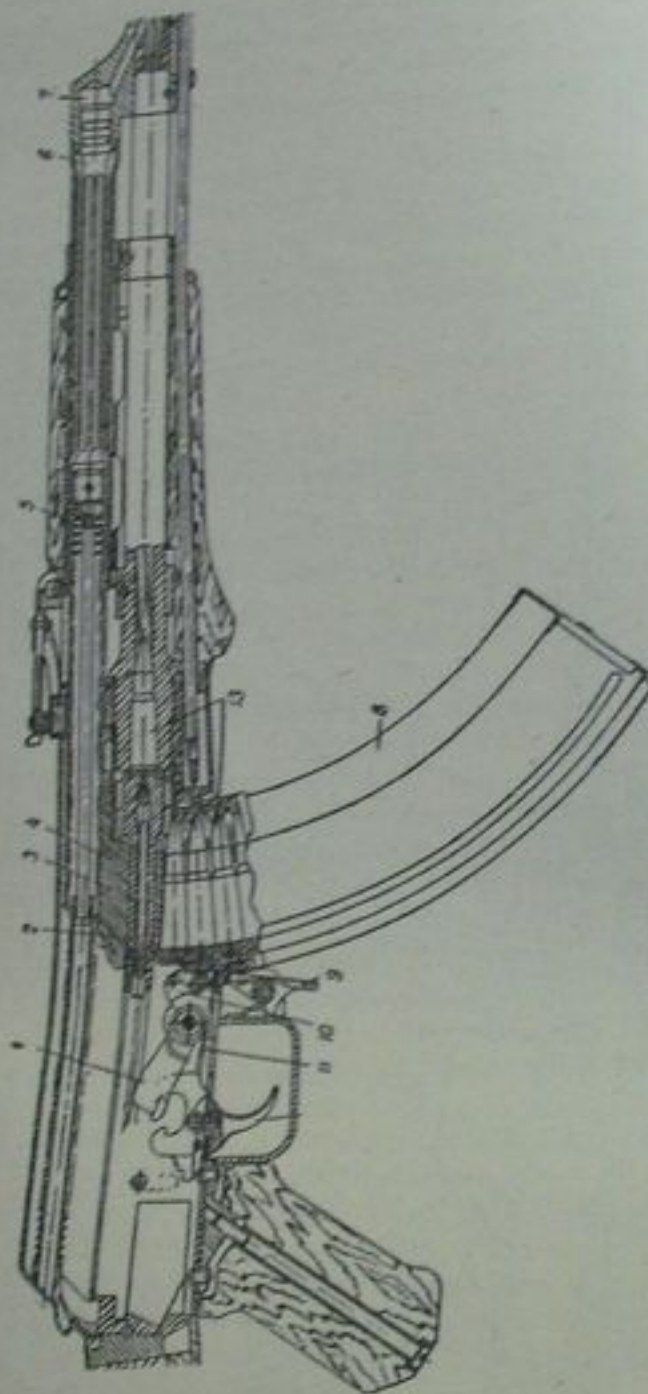
Miután a soron következő töltény kikerült a tárajkakból, először a tok vezetőfelületein levő leélezéseken és a töltényvezető terelőperemén, majd a cső töltényűr felőli részén levő kúpus leélezésén át jut a töltényűrbe.

Amikor a zár a cső töltényűr felőli részéhez ér, a zár bal reteszelő szemölcsén levő menetprofilu emelkedés beleütiközik a töltényvezető menetprofilu emelkedésébe, a zár jobbra fordul és vezető szemölcse kikerül a zárkeret hornyának kiszélesített részéből (létrejön a zár előzetes elfordulása).

A hüvelyvonó karma átugrik a hüvely szélén és a horonyba kerül, a hüvely feneke pedig a zár peremágyába.

62. ábra. A géppisztoly alkotórészeinek helyzete a zárkeret hátrafordulásakor:
1 — kakas; 2 — zár; 3 — ütőrugó; 4 — zárkeret; 5 — helyretolórugó; 6 — gázdugattyú; 7 — gáztolórugó; 8 — tár; 9 — tártöltő; 10 — kioldóemelő; 11 — kioldóemelő; 12 — elmozdítóbillentyű; 13 — első töltények.

63. ábra. A géppisztoly alkatrészeinek helyzete töltés után (lövés előtt):
1 — kakas; 2 — zár; 3 — ütőszeg; 4 — zárkeret; 5 — helyretolórugó; 6 — gáz-
dugattyú; 7 — gázhengert; 8 — táp; 9 — tápellátó; 10 — kioldóemelő; 11 —
ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 13 — élesítőnyél.

Az ütőszeg (63. ábrán 3) hátracsúszik és hátsó vége kiáll a zár hátsó végéből. A zárkeret további előremozgásánál a me-
netes reteszelő horony hatást gyakorol a zárvezető szemölcs
menetprofilú emelkedésére, ennek következtében a zár jobbra
fordul és reteszelő szemölcséi a tok reteszelő pereméi mögé
kerülnek, a csőfurat elreteszlődik.

A csőfurat elreteszelése után a zárkeret tovább halad előre,
a kioldóemelőkar felső végét előre fordítja, ennek következté-
ben a 10 kioldóemelő karkaszkasztója szabaddá teszi a kakas
kioldónyugaszát. A kakas az ütőrugó hatására elfordul és a ka-
kasnyugasz (lásd a 61. ábrán 1b) a billentyű karkaszkasztójára
kerül, amit kattánás jelez.

Az alkatrészek és szerkezetek ilyen helyzeténél a géppis-
toly tüzelésre készen áll (lásd a 63. ábrát).

17. Az alkatrészek és szerkezetek működése egyes lövésnél

Egyes lövések leadásához állítsuk a tűzváltót egyes lövésre
úgy, hogy karját ütközésig fordítsuk el és jobbkezünk mutató-
ujjával hozzuk hátra a billentyűt.

Amikor a billentyűt hátrahúzzuk, az tengelyén az egyes
lövést biztosító elsütőemelővel együtt elfordul; az elsütőbillen-
tyű hátsó vállai felnyomják az ütőrugó szárát. Amikor elfordít-
juk az elsütőbillentyűt, annak karkaszkasztója felszabadítja a
kakasnyugaszt.

A kakas az ütőrugó hatására elfordul tengelyén és erőtel-
jesen ráüt az ütőszeg hátsó végére, az ütőszeg csúcsa ráüt a
csappantyúra és meggyújtja gyúelegyét. A csappantyú gyúele-
gyének lángja a hüvely fenekén levő gyúlyukakon keresztül a
lőportöltethez jut.

A lövedék a lőporgáz hatására besajtolódik a cső baráz-
dába és előre mozog. Amint a lövedék túlhalad a csőben levő
gázátömlőfuraton, a lőporgáz a gázdugattyúra (lásd 63. ábrán 7)
kerül, nyomást gyakorol a 6 gázdugattyúra és azt a zárkerettel
együtt hátralöki. Ekkor a helyretolórugó összenyomódik.

A zárkeret miközben hátrafelé mozog, hornyának kirete-
szelő leélezése a zárvezető szemölcs révén a zárat balra fordítja,
vagyis a csőfurat kireteszlődik. Kireteszelés után a zárkeret a
zárral együtt hátra mozog.

A kakas a zárkeret hatására tengelyén hátrafordul és meg-
feszíti az ütőrugót.

A kakas elfordulva tengelyén, fejével eltolja az egyes lövést biztosító elsütőemelőt, amelynek karma a rugó hatására az egyes lövés nyugasza mögé ugrik és felhúzott helyzetben tartja a kakast.

A kioldóemelő rugója hatására elfordul tengelyén és a kioldóemelő kakasakasztóját a kakas kioldónyugasza mögé viszi, de nem az fogja meg, mivel a kakast a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek karma tartja (lásd a 61. ábrát).

A kioldóemelőkar felső vége a kioldóemelő elfordulásakor a zárkeret kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványának útjába kerül. Hátramozgáskor a zárba szerelt hüvelyvonó karmával kihúzza a töltényűrből a hüvelyt és a hüvelykivető a tokból kivetí.

A tárban levő soron következő töltényt az adogatórugó felfelé nyomja ütközésig.

A zárkeret és a zár hátramozgását a tok hátlapja határozza. A mozgó részek hátsó helyzetükből a helyretolórugó erejének hatására előresiklanak.

A zárkeret mellső helyzetbe való mozgásakor a zár tölténytőlőjével kitolja a tárból a soron következő töltényt és a töltényűrbe viszi.

Amikor a zár a cső töltényűr felőli végéhez közeledik, megkezdí elfordulását, a hüvelyvonó karma pedig átugrik a hüvelyfenék szélén át a horonyba. A zárkeret további előremozgásánál a csőfurat elreteszeli.

Bereteszés után, a zárkeret teljes mellső helyzetbe érése előtt 3—6 mm-rel a zárkeret kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványa a kioldóemelőkar felső végének ütközve, azt előre fordítja.

A kioldóemelő kakasakasztója előre fordul és nem akadályozza a kakas elfordulását. A következő lövés kiváltása céljából engedjük el a billentyűt, majd ismét húzzuk hátra.

Amikor elengedjük a billentyűt, akkor az az ütőrugó szárainak hatására az egyes lövést biztosító elsütőemelővel együtt tengelyén hátrafordul, ennek következtében az egyes lövést biztosító elsütőemelőnek karma felszabadítja a kakas egyes lövés nyugaszát.

Az 1 kakas a 11 ütőrugó hatására elfordul tengelyén és az (1b) kakasnyugasza az elsütőbillentyű kakasakasztójára kerül, amit kattánás jelez (61. ábra).

Ha újból hátrahúzzuk a billentyűt, annak kakasakasztója felszabadítja a kakasnyugaszt. A kakas újból erőteljesen ráüt az ütőszegre és a fent leírt működési folyamat megismétlődik.

18. Az alkatrészek és szerkezetek működése sorozatlövésnél

Sorozatlövéshez állítsuk a tűzváltót sorozattűzre, vagyis karját fordítsuk le annyira, hogy a rögzítőszemölcs a tokon levő mélyedésbe kerüljön, amellyel szemben a sorozattűz jele van beütve; a jobb kéz mutatóujjával húzzuk hátra a billentyűt.

Ha a billentyűt hátrahúzzuk, az elfordul tengelyén; a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek elfordulását a 14 tűzváltótengely nyúlványa határozza, amely az egyes lövést biztosító elsütőemelőnek nyúlványára támaszkodik (lásd a 60. ábrát). Ilyen helyzetben az egyes lövést biztosító elsütőemelőnek karma nem tud a kakassal összekapcsolódni.

Amikor az elsütőbillentyű elfordul, kakasakasztója felszabadítja a kakasnyugaszt és a kakas az ütőrugó hatására tengelyén elfordulva, erőteljesen ráüt az ütőszegre. Megtörténik a lövés. A löpőgáz a gázdugattyúra hat s ennek következtében a zárkeret hátrasiklik, a csőfurat kireteszelődik, a hüvely kivetődik a tokból, a kakas felhúzódik és a kioldóemelő kakasakasztója a kakas kioldónyugaszára kerül. A soron következő töltény a zár tölténytőlőjének útjába emelkedik. Ha a mozgó részek a helyretolórugó hatására előresiklanak, ezzel a soron következő töltény a töltényűrbe jut és megtörténik a csőfurat elreteszése.

A zárkeret teljes mellső helyzetbe jutása előtt 3—6 mm-rel a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványa a kioldóemelőkar felső végének ütközik és azt előrefordítja. A kioldóemelő kakasakasztója felszabadítja a kakas kioldónyugaszt. A kakas az ütőrugó hatására ráüt az ütőszegre, megtörténik a lövés és a fent leírt működési folyamat megismétlődik. A sorozatlövés folyamatos.

A tüzelés mindaddig tart, míg a tár ki nem ürül vagy a billentyűt el nem engedjük.

A tár kiürülésénél a mozgó részek mellső helyzetben maradnak, a kakas lekerül a kioldóemelő kakasakasztójáról, a töltényűrben nincs töltény; ha a lövés közben a billentyűt elengedjük, úgy töltény kerül a töltényűrbe, a kakas pedig a billentyű kakasakasztóján marad, a tüzelés megszakad, azonban a géppisztoly csőre van töltve.

19. Az alkatrészek és szerkezetek működése üritésnél

- A géppisztoly üritéséhez az alábbiak szükségesek:
- levenni a tárat a géppisztolyról;
 - A zárkeretet a felhúzófogantyúval hátrahúzni ütközéskor és elengedni a fogantyút;
 - a billentyű hátrahúzásával leengedni a kakast a billentyű kakasakasztójáról;
 - biztosítani a géppisztolyt.

Amikor a zárkeretet hátrahúzzuk, a hüvelyvonó karmak kihúzza a töltényürből a töltényt, amely addig marad a zárperemágyában, amíg a hüvelykivetővel nem találkozik.

Amikor a töltény a hüvelykivetővel találkozik, a hüvelyfenekével hozzáütődik a kivető fejéhez és a tok nyílásán keresztül kivetődik. A felhúzófogantyú elengedésekor a zárkeret a zárral a helyretolórugó hatására előresiklik mellső helyzetébe.

Ha a billentyűt hátrahúzzuk, kakasakasztója felszabadítja a kakast, amely az ütőrugó hatására erőteljesen elfordul tengelyén és ráüt a zárra.

Ha a géppisztoly biztosítva van, az alkatrészek és szerkezetek olyan helyzetben vannak, mint töltés előtt (lásd a 15. pontot).

III. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY SZÉT- ÉS ÖSSZESZERELÉSE

20. Általános utasítások

A géppisztolyt tisztítás, olajozás, megvizsgálás vagy alkatrészcsere és javítás céljából szedjük szét.

A géppisztoly szét- és összeszerelésénél a következő szabályokat kell betartani:

- a szét- és összeszerelését asztalon, padon, tábori viszonyok között pedig tiszta alátétlen hajsuk végre;
- az alkatrészeket és szerkezeteket a szét- és összeszerelés sorrendjében kell lehelyezni;
- a szét- és összeszerelésnél felesleges erőt kifejteni nem szabad, mert ez rongálja az alkatrészeket;
- a szét- és összeszerelésnél csak hibátlan tartozékokat használjunk;

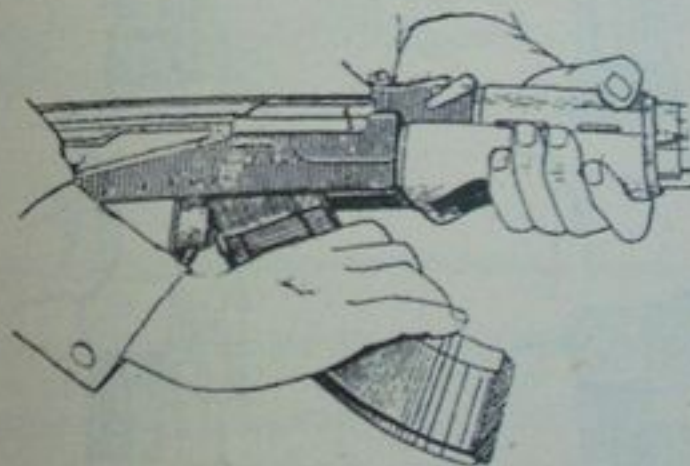
- a csavarok be- és kicsavarásakor a csavarhúzó tartasuk szilárdan, élét helyezzük merőlegesen a csavar bevágásába;
- a géppisztoly részleges szét- és összeszerelését tisztításnál, olajozásnál, lövészet után, foglalkozás, oktatás és szolgálat befejeztével, valamint megvizsgáláskor hajtjuk végre;
- a géppisztolyt teljesen szét- és összeszerelni csak akkor szabad, ha a raktári vagy az üzemi kenőanyagot távolítjuk el, ha másfajta kenőanyagra térünk át, a hibás alkatrészek kicserélésekor és javításakor, ha nagyon bepiszkolódott vagy sok nedvesség érte;
- a géppisztoly szét- és összeszerelését, tisztítását és olajozását tiszt ellenőrzése mellett kell végrehajtani;
- mielőtt a szét- és összeszerelést megkezdjük, győződjünk meg arról, nincs-e töltény a töltényürben.

21. Részleges szét- és összeszerelés

Vegyük ki a tárat a géppisztolyból: a géppisztolyt bal kézzel az ágynál fogva, a tárral együtt kissé fordítsuk el magunktól; jobb kézzel fogjuk meg a tárat, hüvelykujjal benyomva a tárrögzítőt fordítsuk előre a tárat és vegyük ki a tok tárrögzítéséből (64. ábra).

Kapcsoljuk ki a biztosítót: Jobb kéz hüvelykujjával fordítsuk le ütközéskor a tűzváltókart.

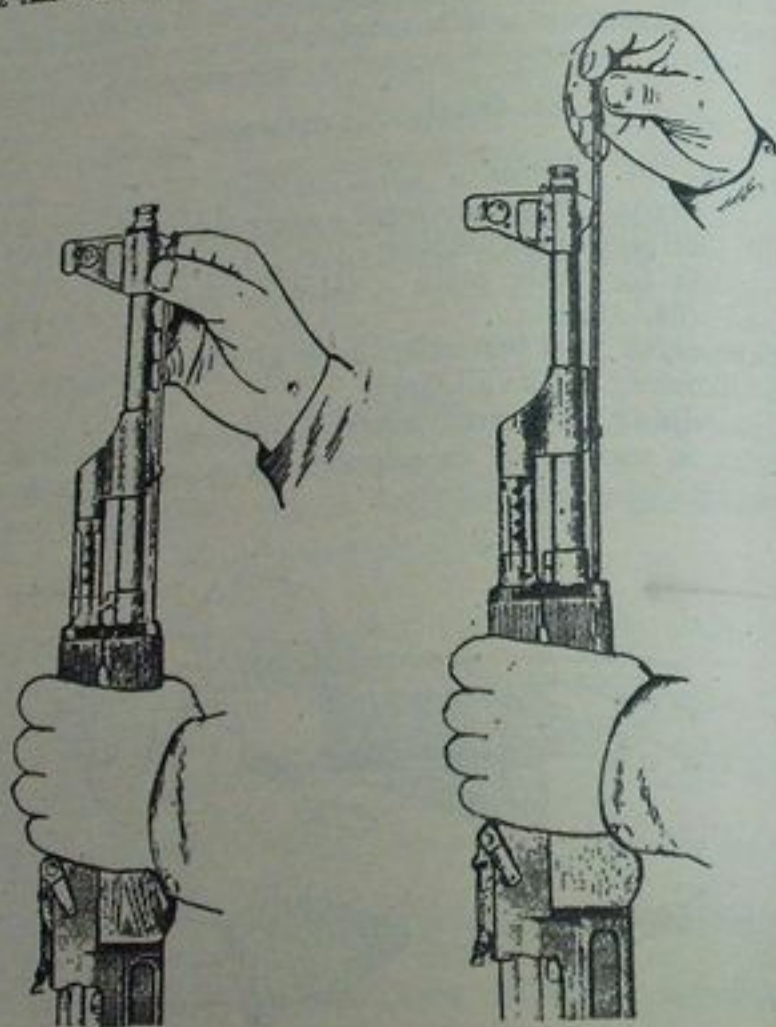
Győződjünk meg arról, nincs-e a töltényürben töltény: húzzuk hátra a zárkeretet és ellenőrizzük a töltényürt és a zárperemágyát.

64. ábra. A tár kivétele a géppisztolyból.

Húzzuk ki a tusaüregből a tartozéktokot: nyomjuk be a tusaüregfedelelet a jobb kéz mutatóujjával, húzzuk ki a tusaüregből a tartozéktokot és vegyük ki belőle a tartozékokat.

Vegyük le a tisztítóvesszőt a géppisztolyról: tartsuk a géppisztolyt tusaival felfelé és ilyen helyzetben fogjuk bal kézzel a felső- és alsógátnál fogva; jobb kézzel fogjuk meg a tisztítóvesszőt és enyhén elhajlítva, szabadítsuk ki fejét a célgömb-fészkek pereme mögül; húzzuk ki a tisztítóvesszőt annyira, hogy feje a célgömbbilincs mellső szélé mögé kerüljön, majd jobb kézzel húzzuk ki teljesen (65. ábra). A tisztítóvessző kihúzásához használhatjuk a padiátverőt is.

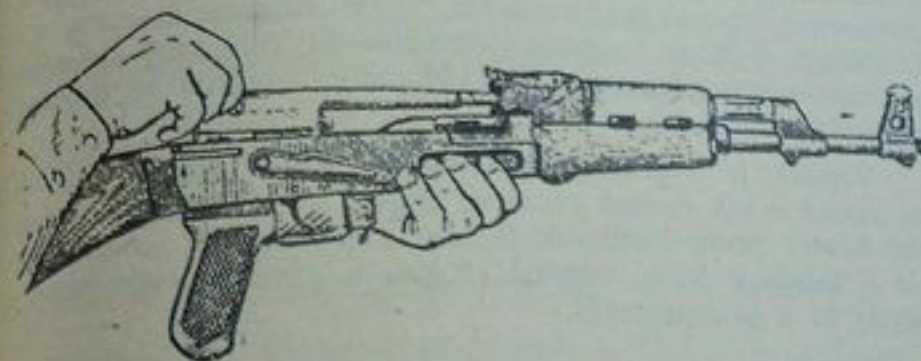
65. ábra. A tisztítóvessző kivétele a géppisztolyból.

Vegyük le a tokfedelelet: támasszuk a géppisztolyt csövével asztalra (támasztékra) és jobb kézzel a tusa nyakát fogva, hüvelykujjal nyomjuk be ütközésig a tokfedél áttörésébe a helyretolórugóvezető sarok nyúlványt, bal kézzel pedig vegyük le felfelé emelve a tokfedelelet (66. ábra).

Vegyük ki a helyretolószerkezetet: bal kézzel a tok mellső részénél tartva a géppisztolyt, nyomjuk a helyretolórugóvezetőt előre annyira, hogy hátsó vége kikerüljön a tok hátla-pon levő kimarásból; emeljük fel hátsó végét és húzzuk ki a zárkeret furatból a helyretolószerkezetet (67. ábra).

66. ábra. A tokfedél levétele a tokról.

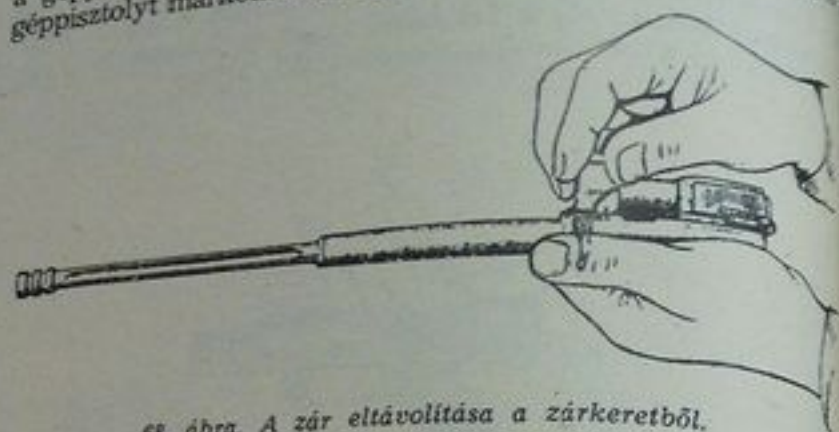
67. ábra. A helyretolószerkezet eltávolítása a zárkeretből.

A helyretolószerkezetet úgy is ki lehet venni a zárkeretből, hogy a géppisztolyt asztalra (támasztékra) tesszük. Ez esetben a géppisztolyt markolatánál fogva tartjuk.

Vegyük ki a zárkeretet a zárral együtt a tokból: a géppisztolyt bal kézzel a tok mellső részénél tartva, húzzuk hátra

ütközésig a zárkeretet a zárral a felhúzófogantyú segítségével a zárkeretet 1—2 mm-rel előretolva emeljük fel hátsó részét, majd hátrafelé húzva a zárkeretet vegyük ki a zárral együtt a tokból.

A zárkeretet a zárral úgy is ki lehet venni a tokból, hogy a géppisztolyt asztalra (támasztékra) tesszük. Ilyen esetben a géppisztolyt markolatánál fogva tartjuk.

68. ábra. A zár eltávolítása a zárkeretből.

Vegyük ki a zárat a zárkeretből: a zárkeretet bal kézzel a vezetőhornyánál fogva tartjuk; jobb kézzel kissé fordítsuk el a zárat úgy, hogy reteszelő szemölcsse kilépjen a zárkeret vezetőhorony kiszélesített részéből, majd húzzuk hátra a zárat ütközésig; a zárat forgatva vezessük ki reteszelő szemölcsét a zárkeret vezetőhornyából és előretolva vegyük ki a vezetőhoronyból (68. ábra).

Vegyük le a gázdugattyúvezetőt a felsőággal a csőről: bal kézzel a tok mellső részénél fogva tartjuk a géppisztolyt, jobb kézzel pedig fordítsuk felfelé a reteszkart; emeljük felfelé a felsőág hátsó végénél fogva a gázdugattyúvezetőt és vegyük le a gázhengerről.

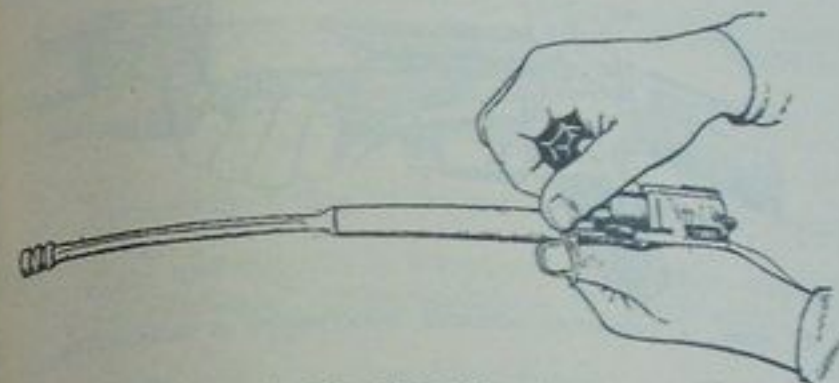
22. A részleges szétszerelés utáni összerakás

Részleges szétszerelés után a géppisztoly összerakása fordított sorrendben történik.

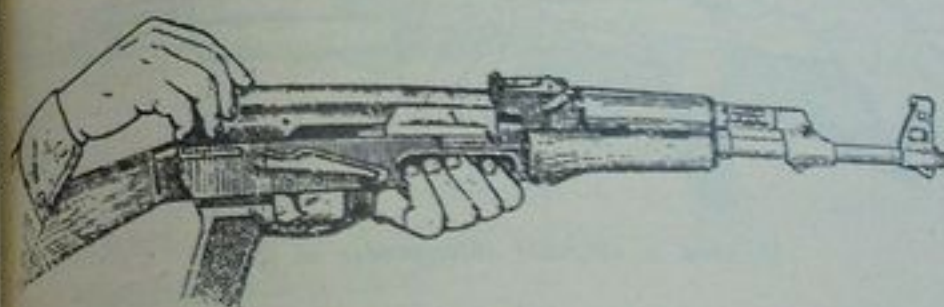
Helyezzük vissza a gázdugattyúvezetőt a felsőággal a csőre: bal kézzel a tok mellső részénél fogva tartjuk a géppisztolyt, jobb kézzel tegyük rá a gázdugattyúvezetőt a gázhen-

gerről és engedjük le hátsó végét ütközésig; fordítsuk el az alsó-
ny rögzőtőgyűrű reteszkarját úgy, hogy rögzítő szemölcsse az
alacsonyabban jobb falán lévő mélyedésbe kerüljön.

A zár behelyezése a zárkeretbe: fogjuk a zárkeretet bal kézzel vezetőhornyánál fogva, jobb kézzel helyezzük be a zárat hátsó hengeres részével a zárkeret megfelelő furatába; fordítsuk el a zárat úgy, hogy vezetőszemölcsse a zárkereten lévő vezetőhoronyba kerüljön, majd toljuk előre (69. ábra).

69. ábra. A zár visszahelyezése a zárkeretbe.

70. ábra. A zárkeret és zár visszahelyezése a tokba.

Helyezzük a tokba a zárkeretet a zárral: a géppisztolyt tartjuk bal kézzel a tok mellső részénél fogva; jobb kézzel, miközben a jobb kéz hüvelykujjával a zárat mellső helyzetben tartjuk, vezessük a gázdugattyút a gázdugattyúvezetőbe és helyezzük a zárkeretet a zárral a tokba úgy, hogy a tok zárkeretet vezető lécei és a zár reteszelő szemölcssei a tok vezetőfelületeiben lévő kimarások elé kerüljenek; engedjük le a zárkeret hátsó részét annyira, hogy vezetőhornyai egybeessenek

a tok vezetőfelületeivel, majd toljuk a zárkeretet mellőre a tokba (70. ábra).

Helyezzük a helyretolószerkezetet a zárkeretbe: a géppisztolyt tartjuk bal kézzel a tok mellső részénél fogva, a jobb kézzel helyezzük be a helyretolószerkezetet a zárkeretbe.

71. ábra. A helyretolószerkezet behelyezése a zárkeretbe.

72. ábra. A tokfedél ráhelyezése a tokra.

tábla (71. ábra), nyomjuk a helyretolórugóvezető rögzítő saroktáblát előre és illesszük össze vezetőléceit a tok hátlapján levő kímárásokkal, majd engedjük el; a rögzítő saroknak ekkor kell illeszkedni a tok hátlapján levő kímárásba.

Helyezzük a tokfedelelet a tokra: a géppisztolyt tartjuk bal kézzel a tok mellső részénél fogva, jobb kézzel pedig helyezzük a tokot mellső végével az irányzéktalp félköríves hornyába és nyomjuk előre ütközésig; kapcsoljuk fel a fedelet úgy, hogy nyomjuk hátsó részét előre és lefelé (72. ábra).

Helyezzük vissza a tisztítóvesszőt a géppisztolyra.

Tegyük be a tartozékokat a tartozéktokba és helyezzük a tokba.

Kapcsoljuk fel a tárat a géppisztolyra: a géppisztolyt bal kézzel az ágy nál fogva tartjuk és kissé fordítjuk el magunk felé a tok tárnnyílását; jobb kézzel helyezzük a tár mellső felét a tok tárnnyílásába úgy, hogy a tár karmja a tok vájlatába kerüljön; húzzuk a tárat hátra, hogy a tárrögzítő-rete az ágy mögé ugorjon.

Engedjük le a kakast a billentyű kakasakasztójáról és biztosítjuk a géppisztolyt azáltal, hogy a tűzváltókart felfelé fordítjuk.

23. Teljes szétszerelés

A géppisztoly teljes szétszerelése folytatása a részleges szétszerelésnek.

A teljes szétszerelés a következő sorrendben történik. A géppisztoly részleges szétszerelését a 21. pont szerint végrehajtjuk.

Szereljük szét a helyretolószerkezetet:

- toljuk be a tisztítóvesszőt a helyretolórugó-vezetőbe, míg a tisztítóvessző feje bele nem ütközik a helyretolórugó-vezető tengelybe és támasszuk meg a tisztítóvessző másik végét asztalhoz vagy egyéb támasztékhoz;
- bal kézzel nyomjuk össze a helyretolórugót, jobb kézzel vegyük le a helyretolórugó-vezető tengelyről a helyretolórugó-támasztót (73. ábra);
- húzzuk le a helyretolórugót és vegyük ki a helyretolórugó-vezető tengelyt a helyretolórugó-vezetőből.

Szereljük szét a zárat:

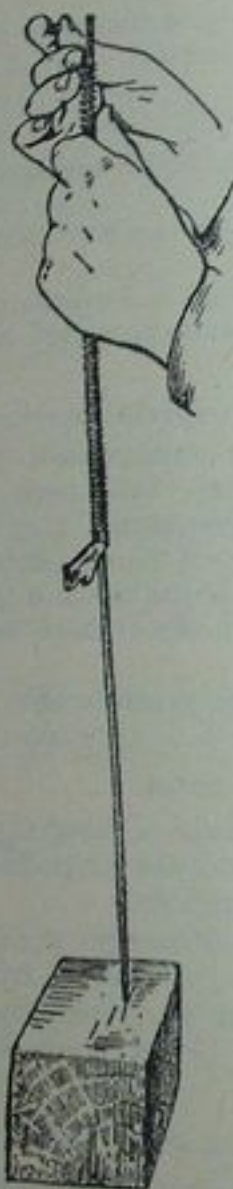
- vegyük bal kézbe a zárat úgy, hogy tölténytölője felfelé legyen, jobb kézzel verjük ki padláterő segítségével a zárttest furatból az ütőszegcsapot;
- húzzuk ki az ütőszegcsapot a zárból;
- bal kéz hüvelykujjal a hüvelyvonót tartva, toljuk ki padláterővel a hüvelyvonótengelyt;
- húzzuk ki a hüvelyvonót és rugóját a zárttestben levő részekből.

Szereljük szét az elsütőszerkezetet:

- emeljük ki padláterővel a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát az elsütőbillentyű-tengely hornyából;

— toljuk ki padiátverővel az elsütőbillentyű tengelyét a tokból, és emeljük ki felfelé az elsütőbillentyűt az egyes lövést biztosító elsütőemelővel és rugójával a tokból;

— vegyük le az egyes lövést biztosító elsütőemelőt az elsütőbillentyűről és húzzuk ki az elsütőemelőrugót a fészekből.

73. ábra. A helyretolószerkezet szétszerelése.

— forgassuk felfelé a tűzváltókart annyira, hogy a tűzváltótengelyen levő nyúlvány a tok áttörésével egybeessen, majd jobb felé vegyük ki a tűzváltót a tokból (74. ábra);

— nyomjuk le padiátverővel vagy fapálcikával a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát és jobb kézzel padiátverő segítségével üssük ki balra a kakastengelyt; emeljük ki a kakast az ütőrugóval a tokból és vegyük le az ütőrugót a kakasról;

— padiátverővel üssük ki a kioldóemelőtengelyt, emeljük ki a kioldóemelőt rugójával a tokból és vegyük le a rugót a kioldóemelőről.

74. ábra. A tűzváltó leszerelése a tokról.

Alegységeknél az elsütőszerkezet szétszerelése — ha más kezügyagra térünk át — csak fegyvermester irányítása mellett engedhető meg.

Ha az elsütőszerkezet elpiszkolódott, a tisztáshoz és olajozáshoz nem kell szétszerelni.

Megjegyzés. A sajtolt tokkal rendelkező géppisztoly elsütőszerkezetét szétszerelni az alkatrészek javítása vagy cseréje esetén csak tűzér javítóműhelyben lehet.

Vegyük le az alsóágyat a csőről: a géppisztolyt bal kézzel a tok mellő részénél fogva tartjuk, jobb kézzel padiátverő segítségével forgassuk előre ütközésig az alsóágy rögzítőgyűrű reteszkarját és toljuk a rögzítőgyűrűt a gázhengerhez; jobb kézzel toljuk előre az alsóágyat annyira, hogy a hátsó végén levő nyúlvány kikerüljön a tok fészekéből, majd emeljük le az ágyat.

A géppisztoly további szétszerelését tűzér javítóműhelyben kell végrehajtani.

24. A teljes szétszerelés utáni összeszerelés

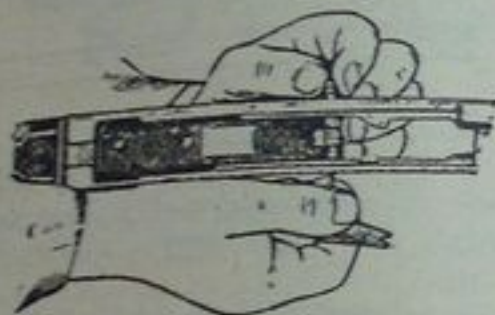
Tegyük vissza az alsógyat a csőre; a géppisztolyt bal kézzel a tok mellő részénél fogva tartsuk, jobb kézzel helyezzük be az ágy hátsó vége nyulványát a tok fészkebe és húzzuk meg a reteszkart hátra ütközésig; nyomjuk a rögzítőgyűrűt az ágy peremére ütközésig és forgassuk hátra a reteszt úgy, hogy a gyűrűn levő kivágásba kerüljön.

Ha a reteszkart nem lehet hátrafordítani, akkor a rögzítőgyűrűt a csövön mozgatni kell és egyidejűleg felülről lenyomni a reteszkart, illesszük a csövön levő vágatba a reteszt és azután fordítsuk el.

Szereljük össze az elsütőszerveket:

— helyezzük a kioldóemelőrugót a kioldóemelőre és tegyük a kioldóemelőt rugójával a tokba, a rugó hosszú (rögzítő) szárát hátra;

— a tok jobb oldaláról tegyük a padiátverőt a kioldóemelőtengely furatába és toljuk be;

75. ábra. A kioldóemelő-tengely behelyezése.

76. ábra. Az ütőrugóval szerelt kakas behelyezése a tokba.

— helyezzük be a kioldóemelőtengelyt a tok bal oldalán levő furatba és fokozatosan kihúzzuk a padiátverőt, toljuk be a kioldóemelőtengelyt (75. ábra);

— tegyük rá az ütőrugót a kakascsapókra és tegyük be a kakast rugójával a tokba (76. ábra);

— a tok jobb oldaláról tegyük a padiátverőt a kakastengely részére szolgáló furatba és toljuk be;

— helyezzük be a kakastengelyt a tok bal oldalán levő furatba és szorítsuk le vele a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát fokozatosan húzzuk ki a padiátverőt, toljuk be a kakastengelyt (77. ábra) és helyezzük a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát a tengely hornyába;

77. ábra. A kakastengely behelyezése.

— helyezzük be a tűzváltót a tokba és állítsuk egyes lövésre;

— helyezzük az egyes lövést biztosító elsütőemelőt a rugóval együtt az elsütőbillentyű kimarásába és állítsuk az elsütőbillentyűt az elsütőemelővel együtt a tok áttörésébe (78. ábra);

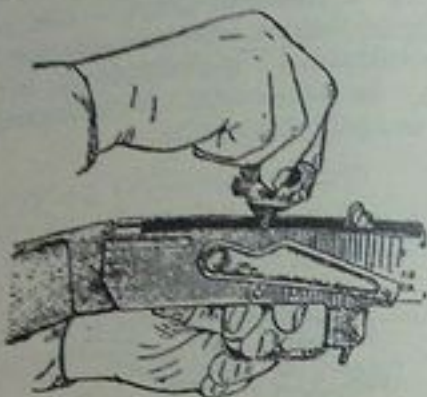
— a tok jobb oldaláról tegyük a padiátverőt az elsütőbillentyű-tengely furatába és toljuk be az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő furatába, miután felszereltük a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát;

— helyezzük be az elsütőbillentyű-tengelyt a tok bal oldalán levő furatba; fokozatosan húzzuk ki a padiátverőt, toljuk be az elsütőbillentyű-tengelyt és tegyük a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát a tengely hornyába;

— padiátverő segítségével emeljük fel az ütőrugó szárát és behajlított végeit akasszuk az elsütőbillentyű hátsó vállába.

Szereljük össze a zárat:

— helyezzük a hüvelyvonót rugójával együtt a záron levő fészekbe; a bal kéz hüvelykujjával nyomjuk le a hüvelyvonót a fészekbe; jobb kézzel állítsuk be a hüvelyvonótengelyt úgy, hogy a felső végén levő hasíték a zárttest hátsó hengeres részé felé forduljon (79. ábra);

78. ábra. Az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő behelyezése a tokba.

79. ábra. A hüvelyvonótengely behelyezése a zárba.

— tegyük be az ütőszeg a zárba úgy, hogy az ütőszegen levő bemarás az ütőszegcsap furatával szembe legyen (80. ábra); az ütőszeg helyzetének ellenőrzésére az ütőszegcsap furatába toljuk be a padiátverőt, mert az elfordult ütőszeg akadályozhatja az ütőszegcsap behelyezését;

— helyezzük be az ütőszegcsapot.

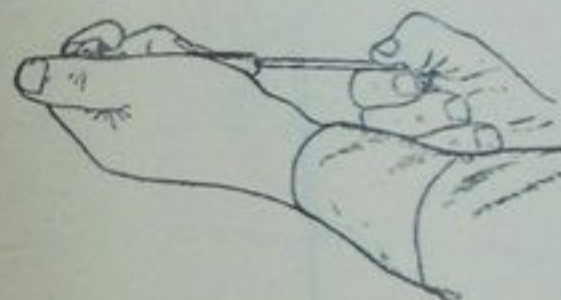
Szereljük össze a helyretolószerkezetet:

— tegyük be a helyretolórugó-vezető tengelyt a helyretolórugó-vezetőbe;

— állítsuk be a tisztítóvesszőt a helyretolórugó-vezetőbe, hogy feje a helyretolórugó-vezető tengelyének peremére feküdjön és a tisztítóvesszőt az asztalhoz támasztva, húzzuk rá a helyretolórugót;

— bal kézzel nyomjuk össze a helyretolórugót, jobb kézzel pedig tegyük a helyretolórugó-támasztót a helyretolórugó-vezető tengelyre (81. ábra).

A géppisztoly további összerakásának sorrendje a 22. pont szerint történik.

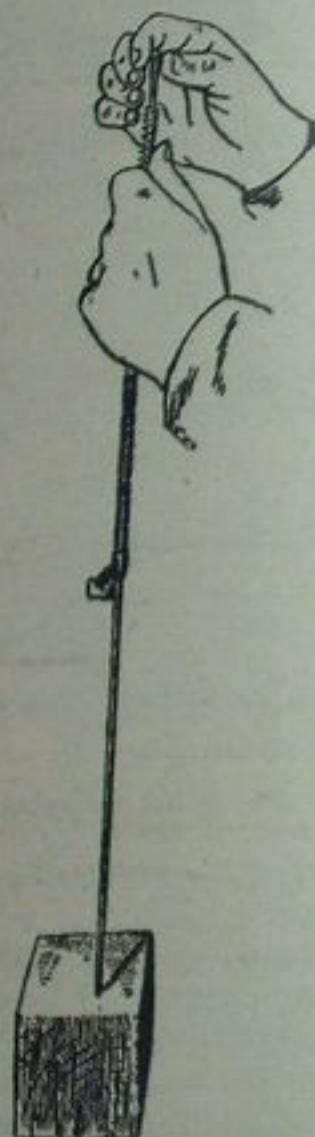
80. ábra. Az ütőszeg behelyezése a zárba.

25. A tár szétszerelése

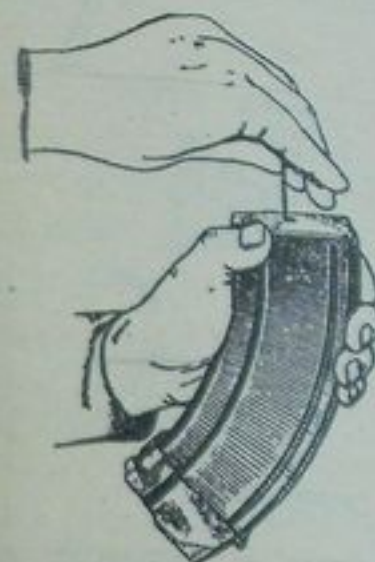
Vegyük le a tártestről a tárfeneket: fogjuk bal kézbe a tárat, padiátverővel nyomjuk le a rögzítőlemezt (82. ábra) (a tár fenekén levő áttörésen keresztül) és toljuk el a tárfeneket annyira, hogy a rögzítőnyúlvány kilépjen a tárfenék áttöréséből; a bal kéz hüvelykujjával tartva a rögzítőlemezt, jobb kézzel vegyük le a tárfeneket.

Vegyük ki a rögzítőlemezt az adogatórugóval és az adogatóval a tártestből: a bal kéz hüvelyujj szorítását fokozatosan csökkentve tegyük szabaddá a rögzítőlemezt és húzzuk ki az adogatórugót az adogatóval a tártestből.

Válasszuk el az adogatólemezt és a rögzítőlemezt az adogatórugótól.

81. ábra. A helyretolószerkezet összeszerelése.

82. ábra. A tárfenék levétele a tártestről.

26. A tár összeszerelése

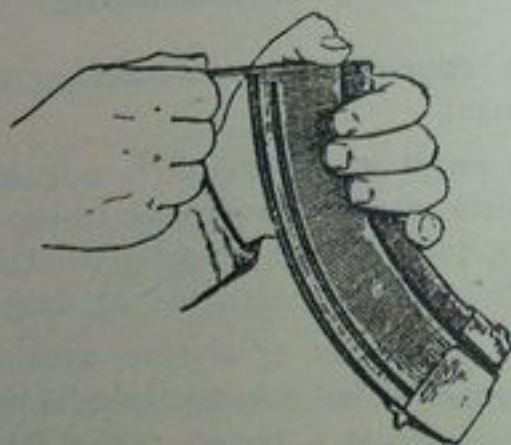
Helyezzük egymásra az adogatólemezt, az adogatórugót és a rögzítőlemezt.

Tegyük a rugót az adogatóval és a lemezzel a tártestbe: vegyük bal kézbe a tárat (a tárfenék felfelé, nagyobb ívelése felénk legyen), jobb kézzel pedig tegyük az adogatót a rugóval és a rögzítőlemezzel a tártestbe (83. ábra).

Tegyük a tárfeneket a tártestre: nyomjuk le a rögzítőlemezt a tártestbe és bal kéz hüvelykujjal tartva, jobb kézzel helyezzük a tárfeneket a tártest széleire (84. ábra) és toljuk rá a határolóvégek ütközéséig; ekkor a rögzítőlemez nyúlványának a tárfenék áttörésébe be kell ugrani.

83. ábra. Az adogatólemez, az adogatórugó és a rögzítőlemez behelyezése a tártestbe.

84. ábra. A tárfelek visszahelyezése a tártestre.

27. A géppisztoly szét- és összeszerelése javítóműhelyben

Javítóműhelyben történik a teljes és részleges szét- és összeszerelésen kívül a markolat, az irányzószervezet és a tusa szét- és összeszerelése.

Szétzerelés

Vegyük le a markolatot a tokról: csavarjuk ki csavarhúzóval a markolatcsavart és húzzuk le a markolatot a tokról.

Szedjük szét a tusát:

- padiátverővel üssük ki az illesztőszegyet és vegyük le a tusát a tokról;
- csavarhúzóval a facsavarokat csavarjuk ki és vegyük le a tusarögzítősarut a tusáról;
- csavarhúzóval csavarjuk ki a tusaborítólemez facsavarjait és vegyük le a tusaborítólemezt a tusaüregfedéllel együtt a tusáról;
- húzzuk ki a tartozéktokrugót a tusaüregből.

Szedjük szét a lehajtható válltámaszt:

- padiátverővel üssük ki a csapot a támaszrudakat a tokhoz erősítő anyából és csavarjuk le az anyát az összekötőhüvelyről;
- a tok fenekén levő furaton keresztül padiátverővel üssük ki a válltámasz rögzítőjének csapját és húzzuk ki a rugóhüvelyt a rögzítőrugóval az összekötőhüvelyből;
- toljuk balra az összekötőhüvelyt annyira, hogy a rögzítőcsap végei kikerüljenek a tok falában levő hornyokból és húzzuk ki a rögzítőcsapot az összekötőhüvely furatából;
- vegyük ki az összekötőhüvelyt a tok furatából és a rögzítőt a tokból; vegyük le a támaszrudakat a tokról;
- vegyük le a szíjkengyeltartót az összekötőhüvelyről.

Megjegyzés. A sajtolt tokkal rendelkező géppisztolyok lehajtható válltámaszát csak kivételes esetekben javításnál és alkatrészek kicserélésekor szabad szétzerelni.

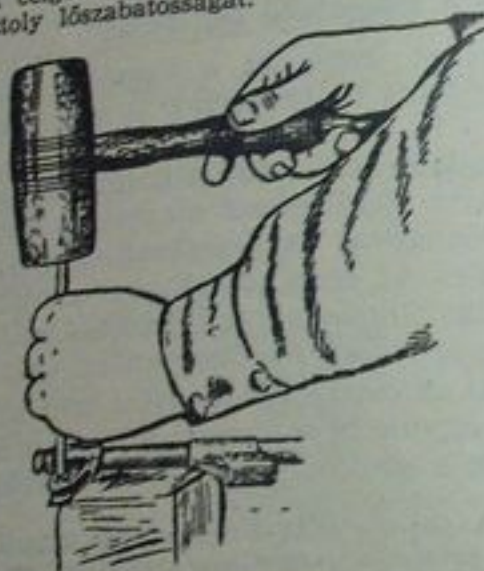
Vegyük ki a célgömböt a célgömbtalpból: a csőnél fogva tartjuk a géppisztolyt bal kézben, kulccsal az óramutató járásával ellentétes irányába csavarjuk ki a célgömböt a célgömbtalpból (85. ábra).

85. ábra. A célgömb kiszérése a célgömbtalpból.

Vegyük ki a célgömbtalpat a célgömbbilincsből: helyezzük a géppisztoly torkolati részét asztalra vagy fa alátétre és padiátverővel vagy farudacskával üssük ki a célgömbtalpat (86. ábra).

Megjegyzés. A célgömböt és a célgömbtalpat csak javításkor szabad kiszerezni. A célgömb és a célgömbtalp összeszerelése után ellenőrizzük a géppisztoly löszabotosságát.

86. ábra. A célgömbtalp kiütése a célgömbbilincsből.

Szedjük szét az irányzékot:

— 40—45 fokos szög alatt tartva az irányzékcsapót, nyomjuk le mellső végét padiátverővel vagy farudacskával és húz-

zuk hátra, míg az irányzékaltalp fülecseinek furataiból ki nem kerülnek az irányzékcsapó csapjai;

— padiátverő és kalapács segítségével üssük ki az irányzékcsapórugót az irányzékaltalp hornyaiból és vegyük le a rugót az irányzékaltalpról;

— nyomjuk be az irányzéknyomót, az irányzékaltalpról az irányzékcsapón végig húzva vegyük le, vegyük ki az irányzéknyomót és rugóját az irányzékaltalpról.

Összeszerelés

Rakjuk össze az irányzékot:

— tegyük be az irányzéknyomót és rugóját az irányzékaltalpról levő fészekbe és benyomva az irányzéknyomót, helyezzük az irányzékaltalpról az irányzékcsapóra és húzzuk hátra ütközésig;

— toljuk be az irányzékcsapó-rugót az irányzékaltalpról levő horonyba úgy, hogy az irányzékcsapó-rugót 40—45 fokos szög alatt tartjuk;

— helyezzük az irányzékcsapó mellső végét a rugóra és padiátverővel vagy farudacskával mellső végét lenyomva, toljuk előre az irányzékcsapót annyira, hogy csapjai az irányzékaltalp fülecseinek furataiba kerüljenek. Ezután szüntessük meg az irányzékcsapó mellső végére gyakorolt nyomást.

Rakjuk össze a célgömböt:

— helyezzük a célgömbtalpat a célgömbbilincsen levő furatba úgy, hogy a belövérovátkák egybeessenek;

— kulccsal csavarjuk be a célgömböt a célgömbtalpba.

Rakjuk össze a lehajtható válltámaszt:

— tegyük a szíjkengyeltartót az összekötőhüvelyre;

— tegyük a támaszrudakat a tokhoz és helyezzük be a rögzítőt a tokba;

— tegyük be az összekötőhüvelyt a bal támaszrúd és a tok bal falán levő furatba és húzzuk rá a rögzítőt az összekötőhüvelyre;

— helyezzük a rögzítőcsapot az összekötőhüvely furatába, az összekötőhüvelyt pedig a tok jobb falán levő furatba úgy, hogy a rögzítőcsap végei a tok jobb falán levő hornyokba kerüljenek;

- csavarjuk rá a támaszrudakat, a tokhoz erősítő anyát az összekötőhüvelyre és tegyük be az anyába a csapot;
- tegyük be az összekötőhüvelybe a rugót és a rugóhüvelyt és miután egyeztetjük a rugóhüvelyen és a rögzítőn levő furatokat, üssük be a csapot.

Szereljük össze a tsadt:

- tegyük be a tartozéktokrugót a tusaüregbe;
- illesszük a tusaüregfedeleket és a tusaborítólemezt a tusaüregbe;
- csavarjuk be a facsavarokat;
- helyezzük a tusarögzítősarut a tusa végére és csavarjuk be a facsavarokat;
- illesszük a tusát a tokhoz és üssük be az illesztőszegyet.

IV. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY MEGVIZSGÁLÁSA

28. Általános utasítások

A géppisztolyok hibáinak, továbbá tárolásuk és megóvásuk hiányosságainak idejében történő felfedezése és kiküszöbölése céljából a géppisztolyokat a Belsőbiztonsági Utasításban megszabott időközönként vizsgáljuk meg.

A géppisztoly technikai állapotát az határozza meg, hogy az mennyiben hibátlan és használható, valamint hogy milyen mérvű az elhasználódása.

A kopások mérvétől és a szükséges javítás jellegétől függően a géppisztolyokat az „Utasítás a tűzérési fegyverzet kategorizálására” c. szolgálati könyv szerint osztályozzuk.

29. A harcos naponként vizsgálja meg a géppisztolyt

A géppisztolyt naponként meg kell vizsgálni — foglalkozás, szolgálat és lövészet előtt, lövészet és szolgálat után, valamint tisztítás alkalmával.

A géppisztoly naponkénti vizsgálata összerakott, tisztításakor pedig szétszerelt és összerakott állapotban történik. A tartozékokat a géppisztoly minden tisztítása előtt meg kell vizsgálni. A harcos haladéktalanul jelentse parancsnokának a

géppisztoly, a tárák és a tartozékok megvizsgálása közben felfedezett összes hibákat. A géppisztoly naponkénti megvizsgálásakor ellenőrizzük:

— a fémrészekben nincsenek-e rozsdafoltok, szennyeződések, mély karcolások és repedések (eközben különös gondot kell fordítani a töltényűr, a csőfurat és a peremágy tisztaságára);

— nincsenek-e az ágyon, a tusanyakon (a tusás géppisztolyoknál), a tokon és a markolaton repedések, leválások és ütődések;

— hibátlanul működik-e a zár, a zárkeret, a helyretoló és az elsütőszervezet a tűzváltónak egyes- és sorozattűzre való állításakor; hibátlan-e a tár és a tusarögzítő (a lehajtható válltámaszú géppisztolyoknál), a tűzváltókar; ütközésig be van-e csavarva a tusarögzítősarú nyúlványainak facsavarjai és a hátsó szíjkengyel facsavarjai (a tusás géppisztolyoknál);

— előre engedett helyzetben van-e a kakas és biztosító van-e a géppisztoly;

— hibátlan-e a célgömb, az irányzék, tiszta-e az irányzékcsapó nézőkéje;

— van-e tartozék a tusaüregben és hibátlan-e, megbízhatóan zár-e a tusaüregfedél (a tusás géppisztolyoknál); a tártáskában tárolt tartozékok megvannak-e és hibátlanok-e (a lehajtható válltámaszú géppisztolyoknál);

— helyesen van-e felerősítve a hordheveder;

— jól vannak-e összerakva a tárák és hibátlanul működnek-e megbízhatóan tartja-e a tárrögzítő a tárat a géppisztolyban.

30. A géppisztoly megvizsgálása összerakott állapotban

Összerakott állapotban a géppisztolyokat minden ellenőrzés alkalmával meg kell vizsgálni.

A következőkre fordítsunk figyelmet:

— megegyezik-e a tokfedélen levő szám a tokon levő számmal;

— nincsenek-e a fémalkatrészekben rozsdafoltok, karcolások, horpadások, repedések az ágyon, a tokon; a markolaton és a tusán pedig (a tusás géppisztolyoknál) repedések, leválások és mély ütési nyomok;

— nem sérültek-e a tusarögzítősarú nyúlványainak facsavarjai, a markolatcsavar menete, valamint az alsó szíjken-

Gyél és a tusaborítólemez facsavarjai (a tusás géppisztolyoknál);

— nincsenek-e a tokon és a tokfedélen repedések, mely bevigódások, a hüvelykivető és a felhúzófogantyú részére szolgáló nyílásokon felverődések.

Ezenkívül megvizsgálásnál ellenőrizzük a géppisztoly egyes alkatrészeinek és szerkezeteinek hibátlanóságát és működését.

A célgömbnek egyenesen és szorosan kell állni a célgömbtalp furatában és lövés közben nem mozdulhat el. A célgömbtalp olyan szorosan álljon a célgömbbilincsen, hogy kézzel ne lehessen elmozdítani; a célgömbtalpon levő belővő-rovátjának egybe kell esnie a célgömbbilincsen levő rovátkával.

A szorítóhüvelyt biztosan tartsa a rögzítő; a rögzítőnek könnyen kell a célgömbbilincsen levő fészékbe lesüllyednie, ha kézzel benyomjuk és erőteljesen visszatérnie rugója hatására.

A felső- és alsóággyal szerelt gázdugattyúvezetőnek nem lehet hosszirányú kotyogása.

Az irányzéktalp szorosan (kotyogás mentesen) legyen ráerősítve a csőre. Az irányzékv felületei simák legyenek, ne legyen rajtuk felverődés és sorja. Az irányzékcspó oldalirányú mozgása megengedhető, ha oldalrúhúzás után eredeti helyzetébe visszatér.

Az irányzékcspónak az irányzéktalphez viszonyított 30 fokos szögön belüli bármilyen helyzetéből rugója hatására vissza kell térnie az eredeti helyzetbe.

Az irányzékcspó távolságosztásai és számai épek legyenek. Ha az irányzéknymót benyomjuk, az irányzéktolónak végig könnyen kell mozogni az irányzékcspón.

Az irányzéknymó könnyen, akadkozás nélkül süllyedjen le az irányzéktolón levő fészékbe és rugója hatására erőteljesen térjen vissza eredeti helyzetébe.

Az irányzéknymó szilárdan rögzítse az irányzéktolót az irányzékcspó bármely osztásán.

Az irányélen és a nézőkén ne legyen felverődés és sorja.

A gázdugattyúvezető-retesz megbízhatóan tartsa a gázdugattyúvezetőt a felsőággyal a retesz zárt helyzetében.

A tokfedelel biztosan tartsa a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok nyúlványa; a rögzítő sarok könnyen mozogjon előre,

ha nyúlványára nyomást gyakorolunk és erőteljesen térjen hátra a helyretolórugó hatására, amikor a nyúlványt elengedjük.

A tengelyek — a kioldóemelő, a kakas és az elsütőbillentyő — szorosan álljanak furataikban.

A tűzváltó könnyen elfordítható legyen egyik helyzetéből a másikba és biztosan megmaradjon mindhárom helyzetben (egyes, sorozattűz és biztosított helyzetben).

Ha a tűzváltó biztosított helyzetben van és a kakas le van engedve a kakasnyugaszról, akkor a billentyűnek nem szabad elfordulnia hátrahúzásnál sem, a zárkeret mozgását pedig hátrahúzáskor a kakasnak kell megakadályozni.

Ha a tűzváltó biztosított helyzetben, a kakas pedig az elsütőbillentyű kakasakasztóján felhúzott helyzetben van, akkor a billentyűnek nem szabad elfordulnia, ha hátrahúzzuk, a zárkeret mozgását pedig hátrahúzáskor a tűzváltókarnak kell megakadályozni, amelynek mellső vége ilyenkor a géppisztoly felhúzófogantyújára kell hogy támaszkodjon.

A tárrögzítő könnyen forduljon el csapján, ha alsó végét megnyomjuk és rugója hatására erőteljesen térjen vissza eredeti helyzetébe: a tárrögzítő biztosan tartsa a tárat a tokban.

A tárrögzítő-retesz ne legyen görbült, felső vége pedig ne legyen leverődve és megkopva; a retesztengely végei perezve legyenek és a tengely ne kotyogjon a furatban.

A tusán ne legyenek repedések, leválások és mély ütődések. A tusarögzítősarú és a tusa fa vége között hézagnak kell lenni.

A tusa kotyogása a tusarögzítősaruban, valamint a tusa és a tusarögzítősarú kotyogása a tokban nem engedhető meg.

A tusarögzítősarú nyúlványainak facsavarjai, a szíjkenygel és a tusaborítólemez facsavarjai ütközésig legyenek becsavarva.

A tusaüregfedél szorosan fedje le a tusaüreget és nagyobb erő kifejtés nélkül ujjnyomásra nyíljon ki. A tusaüregben levő tartozéktokot, amikor a tusaüregfedél csukott helyzetben van, a rugó szorosan nyomja a tusaüregfedélhez. Ha a tusaüregfedelel felnyitjuk, a tartozéktokot a rugó erőteljesen nyomja ki, hogy kézzel könnyen ki lehessen emelni.

A tartozéktok rugója biztosan legyen rögzítve a tusaüregben, ne essen ki belőle, ha a géppisztolyt erősen meg rázzuk (ha nincs a tusaüregben a tartozéktok).

A lehajtható villámszár támaszrudak ne legyenek gördögök, a szíjengyelkarika szorosan álljon a szíjengyeltárcsán és ne legyen elgőrcsölve.

Harc helyzetben (felhajtott villámszárú) a támaszrudak jelentéktelen keresztirányú ketyogása, valamint a villámszár alsó végének jelentéktelen ketyogása a szíjengyel körül megengedhető. A villámszár a szíjengyel körül kézzel könnyen elfordítható legyen és szilárdan rögzítődjen harc helyzetben.

A villámszár szíjengyel végei peremézve legyenek és szilárdan álljanak a támaszrudak felületein.

A villámszár rögzítő szilárdan rögzítse a tudt hurok- és menethelyzetben.

A villámszár harc helyzetből menet helyzetbe való állásakor és fordítva, a támaszrudak közti nyomásra elfordulás nélkül elfordíthatók legyenek és ne ugorjanak a géppisztoly tárcsái miatt (tár, alsóág és tűzváltó).

A markolat szorosan, ketyogás nélkül álljon a markolat-alapra, ne legyenek rajta repedések és mély ütésvonalak.

Ellenőrizzük az elváltószervek működését.

Állítjuk a tűzváltót egyes lövésre, húzzuk hátra a billentyűt, és hátul tartva, húzzuk hátra a zárkeretet és engedjük el. Ekkor a kakasnak az egyes lövés nyugágyon kell maradnia. Engedjük el a billentyűt, ekkor kattantatást kell hallani (a kakas az egyes lövés nyugágyról a billentyű kakasakasztójára kerül); ismét húzzuk hátra a billentyűt, erős kattantatást kell hallani (a kakas részt az ütőszegre).

Állítjuk a tűzváltót sorozatlövésre, húzzuk hátra a zárkeretet és engedjük el. A zárkeretnek akadálytalanul hátra kell mennie és a helyretolórugó hatására erőteljesen vissza kell térnie a mellaó helyzetbe; húzzuk hátra a billentyűt, ekkor a kakasnak erőteljesen rá kell ütni az ütőszegre. A billentyűt hátra húzva tartva, húzzuk hátra a zárkeretet és kézzel fogva lassan engedjük vissza a mellaó helyzetbe; a zárkeret széle a mellaó helyzete előtt 3–6 mm-rel a kioldóemelő-karjának el kell fordítania a kioldóemelőt, a kakasnak pedig erőteljesen rá kell ütni az ütőszegre.

Ellenőrizzük a zár, a zárkeret, a helyretolószerkezet és oktatótölténnyel töltött tár működését.

A zárkeretnek könnyen, folyamatosan, akadkozás nélkül kell hátramozognia és a helyretolórugó hatására erőteljesen előremozognia, eközben a zárnak ki kell tolni a tárból a soron-

következő töltényt és a töltényűrbe juttatni; a tárból levő legelső tölténynek fel kell emelkedni töltényszög a zárkeret szíjengyelének alsó lekerekített részére. Amikor a zár a csőfúratba ér, a hüvelyvonó karmának be kell ugrania a hüvely karmába. Amikor a zárkeretet másodiknak húzzuk hátra, a kioldó ütköző tölténynek erőteljesen ki kell vetődnie a tokból, ugyanakkor a soronkövetkező tölténynek a tárból ki kell kerülnie.

Ha a zárkeretet hátra helyzetbe húzzuk és töltényszög felé nyomjuk, akkor a zárkeretnek a helyretolórugó-vasra kell támaszkodnia; ha ebben a helyzetben a zárkeretet engedjük, akkor a zárkeretnek a helyretolórugó hatására akadálytalanul és erőteljesen vissza kell térnie a mellaó helyzetbe.

11. A géppisztoly megvizsgálása szétcsavart állapotban

A géppisztoly megvizsgálása szétcsavart állapotban tisztán történik.

A szétcsavart géppisztoly megvizsgálása előtt a géppisztoly összes alkatrészeit tisztítsuk meg és töröljük szárazra, különös gondot fordítva a csőfúrat tisztaságára.

Minden egyes alkatrészt gondosan vizsgáljunk meg és ellenőrizzük, hogy egyeznek-e a tok, a tokfedél, a zárkeret, a zár és a helyretolószerkezet számai. Az elváltószerveket ilyenkor nem kell szétcsavarni.

A cső, a gázhenger és az alsóág rögzítőgyűrű megvizsgálása.

A cső töltényűr felőli és torkolati része, valamint a töltényűr felőli részen levő hüvelyvonó részére szolgáló vajat tiszta legyen; nem lehet rajtuk egyenetlenség és felverődés.

A csőfúrat megvizsgálása céljából emeljük szemmagasságra a csövet és tartjuk világosság felé; gondosan vizsgáljuk meg a cső huzagolt részét először a csőtorkolat, majd a töltényűr felől és vizsgáljuk meg a töltényűrt. A csőfúrat vizsgálása közben a csövet tengelye körül forgatni kell.

Annak érdekében, hogy a csőfúratot egész hosszában jól láthassuk, a csövet 50–70 mm távolságra tartjuk szemünktől.

A csőfúrat vizsgálásakor a következő rendellenességeket észlelhetjük.

Rozsdásodást, amely egyes helyeken vagy az egész csőfúratban jelentkező barna lerakódás. Ha a csőfúrat rozsdás,

cső tisztításakor barna lerakódás vagy különálló csíkok és foltok maradnak a tisztítórongyon.

Rezesedés olyankor jelenkezik, amikor nem megfelelően tisztított csőből húzamosabb ideig tüzelünk; a rezesedést a csőfurat felületére lerakódott rézréteg formájában észlelhetjük.

Az ormózatok él-legömbölyödése (ormózatok lekopása), ami különösen a huzagolás elején és a csőtorkolatnál figyelhető meg.

Csődudor, amit úgy veszünk észre, hogy a dudor helyén sötét gyűrűt látunk; ilyen esetben a géppisztoly használhatóságát az egység fegyverzeti főnöke állapítja meg.

Csőgörbeség, amit a csőfuratban látható árnyék-háromszög alakja alapján állapítunk meg (87. ábra).

A csőgörbeség megállapítása céljából a csövet irányítsuk valamilyen tárgy (ablakpárkány, tábla stb.) vízszintes alsó szélé alá. Egyenes csőben az árnyék egyenlőszárú háromszög alakú, amelynek alapja a cső közepén helyezkedik el. A háromszög körvonalai a cső forgatása közben nem változhatnak meg.

Görbe csőben a háromszög oldalai íveltek és íveltségük a cső forgatása szerint változik. Nagyobb görbeség esetén az árnyék háromszög szaggatott, vagy részei egymáshoz viszonyítva eltolódnak.

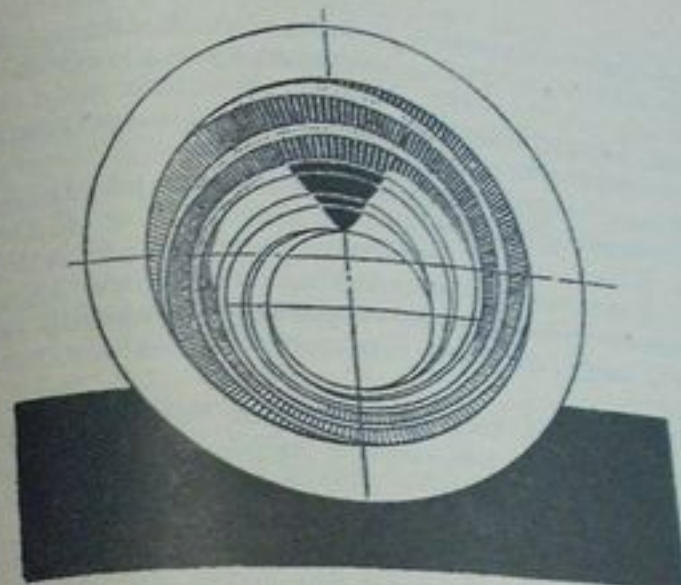
A csőfurat átmérőjének kopását a K-2 sz. csapatidom-szerrel vizsgáljuk, amely a cső torkolati része felől nem mehet be a csőfuratba 7,62 mm-nél jobban, csak abban az esetben, ha a géppisztoly megfelel a löszabatosság követelményeinek.

A géppisztoly csőfuratjának felülete krómozott. A krómozott csöveknél egy sor sajátosság van, amely nem befolyásolja a géppisztoly működését és harcászati tulajdonságait, amiket az átvételi TU (technikai utasítás) megenged és amik nem számítanak a csőfurat hiányosságainak.

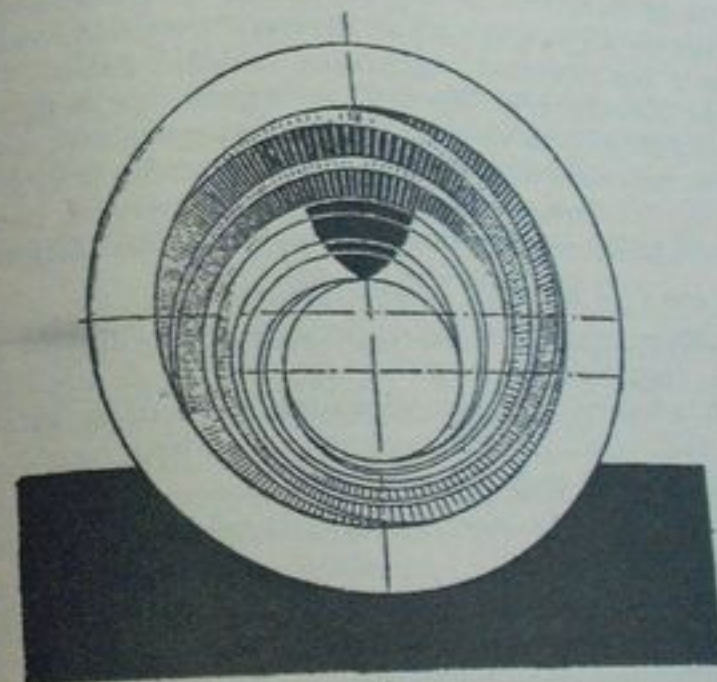
Ezek a sajátosságok a következők: a csőfuratban matt felület, sötét gyűrűk, csigavonalú csíkok, a krómozott felületen kiegészítő helyek, krómleválások. Matt felület, sötét gyűrűk és csigavonalú csíkok lehetnek új vagy használt csőben is.

Matt felületet a csőfuratban az jellemzi, hogy a csőfurat helyenként sötét, de ez nem rozsdás.

Sötét gyűrű lehet a csőfurat egész hosszán vagy csak egy részén, de ez krómozott csőnél nem jelent csődudort és nem számít hibának.

a

b

87. ábra. Háromszögalakú árnyék a csőfuratban:
a — egyenes csőnél; b — görbe csőnél.

Csigavonalú csíkok a krómozott felületen a csőfurat megmunkálási nyomai (a szerszám nyomai). Krómozás előtt a szerszám nyomai nem láthatók; krómozás után a szerszám nyomai jobban kidomborodnak és látható csigavonalú csíkokban jelentkeznek.

Kiegészítő helyek szaggatott csíkokban jelentkeznek a csőfurat krómozott felületén, rendszerint a cső töltényűr felőli részén. Ezek a csíkok lövés után jelentkeznek. A lövések számának növekedésével a csíkokban repedések képződnek és kezdetét veszi a króm lepattogzása, ami először pontok formájában, majd nagyobb krómozott felület leváltásaként jelentkezik.

Krómleválás a csőfurat töltényűr felőli részén a krómbevonás kiégésének jele, ami a kiégés fokozódásának következménye.

A kiegészítő helyek és krómleválások elkerülhetetlenek a krómozott csöveknél és nem számíthatók a csőfurat hibái közé, mivel megjelenésük után nem növekszik a cső szórása.

A kiegészítő hibájú csöveket nagyon gondosan kell tisztítani. A gázhengeren ne legyen rozsdás és koromlerakódás, felverődés és sorja a gázdugattyúvezető peremen, valamint horpadás a tisztítóvessző rögzítésére szolgáló fülön.

Az alsóág rögzítőgyűrű ne legyen horpadt, a tisztítóvesszőt befogó furaton pedig ne legyen gyűrődés; a retesz kézzel könnyen elfordítható legyen; a rögzítőgyűrű, ha a retesz előre van fordítva, könnyen mozogjon a csövön, hátrafordított reteszénél pedig — szorosan és ketyogás nélkül álljon a csövön.

A tok és a tokfedél megvizsgálása.

A tokon nem lehetnek repedések, gyűrődések, mély karcolások, felverődések, sorja és ne legyen fémfeltüremelés a zárkeret számára szolgáló vezetőfelületeken, a zárvezetőléceken, a töltényvezető hátsó végén, a töltényvezető menetes emelkedésén és a reteszelőperemen.

A hüvelykivetőn nem lehet felverődés, repedés és fémfeltüremelés.

A sátorvas és a markolattalp szorosan kapcsolódjanak egymáshoz; a szegecselés nem lehet meglazulva.

A tokfedélen nem lehetnek repedések, gyűrődések, valamint felverődés a hüvelykivető és a felhúzófogantyú részére szolgáló horony falain. A tokfedél mellső vége az irányzéktalp félköríves hornyába könnyen behelyezhető legyen.

A zár, zárkeret és a helyretolószerkezet megvizsgálása.
A záron nem lehetnek repedések, gyűrődések, fémléválások és felverődések, különösen a reteszelő és a vezetőszemölcsön.

A peremágyon az ütőszegcsúcs furata körül jelentéktelen kiégés megengedhető. Az ütőszeg a zárból saját súlyánál fogva mozogjon; amikor az ütőszeg ütközésig előremozdul, hátsó vége ne álljon ki a zár hátsó végéből, ha pedig ütközésig hátramozog, ne álljon ki a zár peremágyából.

A hüvelyvonó karma — rugója hatására — erőteljesen forduljon a zár peremágya felé; a zár-peremágyba beállított oktatótöltényt a hüvelyvonó nyomja a peremágy széléhez és szilárdan tartsa meg a záron.

A hüvelyvonó karmán nem lehet csorbulás és repedés. A hüvelyvonórugó ne legyen fáradt és ötnél kevesebb menetű. A hüvelyvonó-tengelyt kézzel könnyen lehessen a furatba helyezni és azt az ütőszegcsap biztosan rögzítse.

Az ütőszegcsap szilárdan álljon a furatban és magától ne essen ki onnan.

A zárkereten nem lehet repedés, gyűrődés, felverődés és fémfeltüremelés, különösen a vezetőhornyokon, a kioldóemeleket kikapcsoló nyúlványon, a hátsó végén levő nyúlványon és a vezetőhorony falain.

A zárkerettel összeszerelt gázdugattyúrúdnak jelentéktelen ketyogása lehet; a gázdugattyúrúdcsap szorosan álljon a zárkeret furatában, a csap végeit el kell kalapálni és simára lemunkálni.

A gázdugattyún (különösen mellső végén) nem lehetnek felverődések, sorja, fémléválás és feltüremelés.

A helyretolórugó nyolcvan menetű legyen; akadálytalanul mozogjon a helyretolórugó-vezetőn és a helyretolórugóvezető tengelyen a menetek érintkezéséig. A helyretolórugó vezetőne legyen gyűrődés, felverődés és ne legyen görbe. A helyretolórugót a helyretolórugó-vezetővel és a helyretolórugó-vezető tengellyel könnyen lehessen a zárkeret furatába behelyezni és szilárdan tartsa a helyretolórugó-vezető rögzítő sarka a tok hátsó részének kimarásában.

Az elsütőszerkezet megvizsgálása és működésének ellenőrzése.

Az elsütőbillentyű könnyen forduljon el a tengelyén, a billentyű nem lehet görbe; az elsütőbillentyű kakasakasztó részén nem let repedés és felverődés.

A kakason nem lehet felverődés, csorbulás, jelentős kopás a kakasnyugaszon és a kioldónyugaszon. A kioldóemelő nem lehet felverődés, csorbulás és a kioldóemelő kakasakasztóján nem lehet legömbölyödés, a kioldóemelő felső vége nem lehet görbe és nem lehet rajta felverődés.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelő ne legyen kopott és karmja ne legyen legömbölyödve; a rugó hatására az elsütőemelő erőteljesen forduljon el a tengelyén.

A tűzváltó mind a három helyzetben biztosan rögzíthető, nem lehet rajta repedés, gyűrődés; felverődés a kar mellékvégén és rögzítésműködése nem lehet lekopva.

Az elsütőszerszemet megvizsgálása után ellenőrizzük működését:

1. Leengedjük a kakast a kakasnyugaszról: nyomjuk előre padláteróvel vagy fapálcikával a kioldóemelő felső végét; kattanás után húzzuk hátra a billentyűt, mire a kakas lekerül a kakasnyugaszról és az ütőrugó hatására erőteljesen elfordul tengelyén.

2. Biztosított helyzetre állítjuk a tűzváltót;

Ilyen helyzetnél a tűzváltótengely nyúlványának az elsütőbillentyű jobb hátsó válla és az egyes lövést biztosító elsütőemelő nyúlványa fölé kell kerülni és biztosan megakadályozni elfordulásukat a tengelyen. Ha a kakast most hátrahúzzuk, az ne kerüljön a kioldóemelő kakasakasztójára és az elsütőbillentyű kakasakasztójára, hanem fejének lekerekített részével az elsütőbillentyű kakasakasztójára támaszkodjon.

3. A tűzváltót egyes lövésre állítjuk;

Ilyen helyzetnél a tűzváltótengely nyúlványának annyira hátra kell fordulni, hogy ne akadályozza az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő elfordulását.

Húzzuk hátra a billentyűt. Húzzuk kézzel hátra a kakast ütközésig, ekkor a kakasnak az egyes lövést biztosító elsütőemelőre kell kerülni. Az egyes lövést biztosító elsütőemelő karmának felfekvése a kakasnyugaszon nem lehet 1,8 mm-nél kevesebb.

Engedjük el a billentyűt, ekkor a kakasnak le kell kerülni az egyes lövést biztosító elsütőemelőről és a kioldóemelő kakasakasztójára kell kerülni. Nyomjuk előre padláteróvel vagy fapálcikával a kioldóemelőkar felső végét, ekkor a kakasnak le kell kerülni a kioldóemelő kakasakasztójáról és a billentyű kakasakasztójára kell kerülni.

Húzzuk hátra a billentyűt, ekkor a kakasnak le kell kerülni a billentyű kakasakasztójáról és erőteljesen elfordulni tengelyén.

4. A tűzváltót sorozattűzre állítjuk;

Ekkor a tűzváltótengely nyúlványának annyira hátra kell fordulni, hogy ne akadályozza az elsütőbillentyű elfordulását; ennek a nyúlványának a egyes lövést biztosító elsütőemelő nyúlványa fölé kell lenni (de ne támaszkodjon rá a billentyű ütközésig) és megbízhatóan akadályozza meg az egyes lövést biztosító elsütőemelő elfordulását, amikor a billentyűt hátrahúzzuk. Húzzuk hátra a billentyűt. Húzzuk hátra a kakast ütközésig, ekkor a kakasnak a kioldóemelő kakas akasztójára kell kerülni. A billentyűt tartjuk hátrahúzva és padláteróvel vagy fapálcikával nyomjuk előre a kioldóemelőkar felső végét, ekkor a kakasnak le kell kerülni a kioldóemelő kakasakasztójáról és erőteljesen elfordulni tengelyén.

Előretolt kioldóemelőkar esetén a kioldóemelő kakasakasztója és a kakas kioldónyugasza között hézagnak kell lenni, amely biztosítja a kakas akadálytalan elfordulását.

Ha a billentyű hátra van húzva, az egyes lövés nyugasza és az egyes lövést biztosító elsütőemelő között legalább 0,5 mm-es hézag legyen. Akár egyes lövésre, akár sorozatlövésre állított tűzváltónál a kakas biztosan maradjon meg a kioldóemelő nyugaszon mindaddig, amíg a kioldóemelőkart előre nem mozgatjuk és felső vége nem kerül a jobb zárvezetőléc szintjével egyvonalba.

A tokba szerelt elsütőszerszemetnél a kioldóemelő karja és a tok jobb fala között legalább 0,2 mm hézag legyen; az elsütőbillentyű, a kakas- és a kioldóemelő-tengelyét megbízhatóan tartsa a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szára és ha padláteróvel megnyomjuk, ne mozduljon ki furataikból; a tengelyek végeinek besülyedése a tok jobb falába nem engedhető meg.

A gázdugattyú-vezető, a felsőágy és az alsóágy megvizsgálása.

A felsőágy rögzítőgyűrűknek szilárdan kell a gázdugattyú-vezetőn állniuk.

Az alsóágyon belül nem lehet erős égés, repedés, leválás és mély gyűrődés; szorosan feküdjön a gázdugattyú-vezetőn; a rögzítőgyűrűk peremeinek vége és a felsőágy fája közti hézag 0,1 mm-nél kisebb nem lehet.

Az alsóágyban belül nem lehet erős égés, repedés, leválás és mély gyűrődés; az alsóágy és az alsóágy rögzítőgyűrű pereme közti hézag 0,1 mm-nél kisebb nem lehet.
A felső- és alsóágy között hézagnak kell lenni.

32. A tár megvizsgálása

A tártest falain és a tárajkakon nem lehet felferődés, repedés és torzulás.
A tárfeneket könnyen lehessen kézzel a tártesthez illeszteni; a rögzítőlemez szilárdan tartsa a tárfeneket.

A tárkampó és tártámasz nem lehet kopott és nem lehet rajtuk felferődés.

33. A tartozékok megvizsgálása

A tisztítóvesszőt könnyen lehessen az alsóágyban levő fészekből kihúzni és visszahelyezni.
A tisztítóvessző egyenes legyen; ezt úgy ellenőrizzük, hogy a tisztítóvesszőt vízszintesen szemünk elé tartjuk és lassan forgatva vizsgáljuk. A kóctartó felcsavarására szolgáló menet nem lehet felferődve vagy megszakadva.

A csavarhúzó nem lehet kicsorbulva és élén nem lehet felferődés; éle úgy legyen elkészítve, hogy egyezzen a csavarfejek bevágásával.
A célgömbállító-kulcs a célgömb részére készült bevágásokon nem lehet felferődés és sorja. A padiátverő egyenes legyen; végén nem lehet felferődés és sorja.

A kóctartót könnyen lehessen a tisztítóvessző menetes végére rácsavarni és szorosan álljon rajta.
A csőkefe fogantyúja egyenes legyen; a szőr sima, tiszta és rugalmas legyen; kézzel lehessen rácsavarni a csőkefét a tisztítóvessző menetes végére.

A tartozékok nem lehet horpadt. A tartozékokon levő tisztítóvessző részére készült furat nem lehet kopott.
A tartozékokat könnyen lehessen a tokba behelyezni.

A kétrészes kenőanyagszelencén ne legyenek horpadások és repedések a szelence testén és a nyakrészekben, a szelence kupakjain parafaalátét legyen és kézzel szorosan lehessen rácsavarni a kupakokat a betöltőnyílásokra; az olaj nem szivároghat sem a kupakok mellett, sem a forrasztások mentén.

A tártáskának tisztának kell lenni, nem hiányozhatnak róla a gombok, a gomblyukak és a csatolósíjak.

Második rész

A GÉPPISZTOLY BELÖVÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

V. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY ELŐKÉSZÍTÉSE TÜZELÉSHEZ ÉS KEZELÉSE

34. Általános utasítások

Ha a géppisztoly megfelelően van előkészítve a tüzeléshez, akkor működése megbízható és zavartalan.

A géppisztoly tüzeléshez történő előkészítése azért szükséges, hogy a tüzeléskor megbízhatóan működjön és megtartsa biztonságosságát. A géppisztolyt tüzeléshez a következőképpen készíthetjük elő:

- vizsgáljuk meg a géppisztolyt szétszerelt állapotban;
- vizsgáljuk meg a géppisztolyt szerelt állapotban;
- vizsgáljuk meg a töltényeket és töltsük meg a tárat;
- megvizsgálás után ellenőrizzük a géppisztoly szerkezetének működését szerelt állapotban.

A vizsgálat közben felfedezett hibákat haladéktalanul jelentjük a parancsnoknak és szükség esetén küldjük a géppisztolyt fegyverműhelybe.

Tüzeléshez történő előkészítés közben ne kapcsoljunk töltött tárat a géppisztolyra. Éles tölténnyel töltött tárat csak a tűzvonalon szabad a géppisztolyra kapcsolni. Tüzelés előtt a csövet és a töltényűrt húzzuk ki szárazra.

Lövészet után gondosan vizsgáljuk meg a géppisztolyt és ellenőrizzük, nem maradt-e benne töltény.

Ne hagyjuk a géppisztolyt töltött tárral a tűzvonalon.
Tilos a célratartás és a billentyű elhúzásának gyakorlása úgy, hogy a zárat hátrahúzzuk és a kakast a kakasnyugaszról leengedjük, ha a tárba vagy a töltényürbe nem tettünk oktató-töltényt.

35. A géppisztoly előkészítése tüzeléshez

A géppisztoly tüzeléshez való előkészítésekor figyelembe kell venni az évszakot és hőmérsékletet, amely mellett a lövészetet végezzük. Ettől függően, a megfelelő kenőanyagot kell használni.

Ha a géppisztolyt -5 -től $+50$ C fokig terjedő hőmérséklet mellett végrehajtandó lövészetre készítjük elő, a géppisztolyt részlegesen szét kell szedni, alkatrészeit gondosan meg kell vizsgálni, tisztítani és fegyverolajjal bekenni. Ezután szereljük össze a géppisztolyt és összerakott állapotban ellenőrizzük a szerkezetek működését.

Ha a géppisztolyt -5 C foknál alacsonyabb hőmérséklet mellett végrehajtandó lövészetre készítjük elő, akkor a géppisztolyt teljesen szét kell szedni, az összes alkatrészt töröljük szárazra először kóccal, azután pedig tiszta ronggyal, különös figyelmet fordítva az elsütőszerkezetre, a zár és a tár alkatrészeire.

Ezután az összes alkatrészt leheletszerűen kenjük be 21. számú téliolajjal. A hornyokat, furatokat, kimunkálásokat olajba mártott és fapálcikára csavart ronggyal kenjük be. Ezután szereljük össze a géppisztolyt. A téli olajat egyforma, vékony rétegben kell az alkatrészekre kenni.

A géppisztolynak ismételt tüzeléshez való előkészítésekor, ha alkatrészei nincsenek nagyon beszennyeződve, részlegesen szedjük szét a géppisztolyt, tisztítsuk meg alkatrészeit és kenjük be téli olajjal.

Ha a géppisztolyt nem használjuk, vagy csak ritkán, akkor az Utasítás VIII. fejezet 49. pontjában foglaltak szerint járunk el.

Ha raktári vagy üzemi kenőanyaggal konzervált géppisztolyt kapunk, akkor a géppisztolyt és a tárat teljesen szét kell szedni, a géppisztoly és a tár alkatrészeiről száraz kóccal eltávolítani a kenőanyagot, ezután újra kenjük be az alkatré-

szeket olyan kenőanyaggal, amely a lövészet hőmérsékleti viszonyainak megfelel.

Megjegyzés. A préselt tokú géppisztolyok tisztításakor ne szedjük szét az elsütőszerkezetet. Ezt összerakott állapotban kell tisztítani és kenni.

36. A tár megtöltése töltényekkel

A töltés előtt a tárat meg kell vizsgálni, tisztítani és megfelelő kenőanyaggal bekenni.

A táruk töltése előtt meg kell vizsgálni a töltényeket és bős töltényekkel — akár éles, akár oktató — a tárat meg kell tölteni, tilos. A táruk megtöltését a következő sorrendben hajtjuk végre: a tárat bal kézben adogatójával felfelé tartva, jobb kézzel toljuk a töltényeket a tárukba és a bal kéz hüvelykujjával nyomjuk le őket a tár belsejébe (88. ábra).

88. ábra. A tár megtöltése töltényekkel.

37. A géppisztoly megtöltése

A géppisztoly megtöltéséhez:

— kapcsoljuk fel a töltött tárat a géppisztolyra: ebből a célból helyezzük a tárat a tok nyílásába és felfelé emelve nyomjuk be ütközésig, amíg kattánást hallunk, amely jelzi, hogy a tárrögzítő a tár támasza mögé ugrott; a tárat mozgatva ellenőrizzük, szilárdan tartja-e a retesz;

- a tűzváltókar elfordításával tegyük szabaddá a felhúzófogantyú nyílását és állítsuk a tűzváltót a kívánt tűzre úgy, hogy a kar végét a tokon levő felíráshoz állítsuk;
- a felhúzófogantyúval húzzuk hátra ütközésig a zárkeretet és engedjük el; a géppisztoly lövésre készen áll.

38. Irányzékalállítás

A megfelelő irányzékalállítás céljából nyomjuk be az irányzéknymót. Toljuk el az irányzéktolót, hogy mellső szélé az irányzékcsonk a kívánt osztással egybeessen, majd engedjük el az irányzéknymót.

Az alapirányzékalállást („A” betűvel jelölt) a harc olyan eseteinél használják, amikor nincs idő az irányzék állítására. Ennél az irányzékalállásnál 350 m távolságon belül 50 cm magasságú célt lehet leküzdeni (mellalak-céltábla); 300 m-es távolságnál a cél alsó szélére kell irányozni, a 300 m-en felüli cél távolságnál pedig a cél közepére.

A 350 m-en felüli távolságra történő lövésnél, vagy amikor 350 m-nél kisebb távolságra igen pontosan kell lőni, akkor az irányzéktolót az irányzékcsonk azon osztására kell állítani, amely megfelel a cél távolságának.

39. Tüzelés

A tüzelés előtt szükséges:

- megfelelő távolságra állítani az irányzéket;
- felkészülni a lövéshez; lövésnél a géppisztolyt bal kézzel az alsóágynál fogva tartjuk elől a tárnál, jobb kézzel pedig a markolatnál;
- irányozni és egyenletesen hátrahúzni a billentyűt.

Ha a tűzváltó sorozattűzre van állítva, a tüzelés addig tart, míg a billentyűt hátrahúzva tartjuk és a tárban töltény van.

Ha a tűzváltó egyes lövésre van állítva, úgy a billentyű hátrahúzásakor csak egy lövést lehet leadni. Minden újabb lövéshez el kell engedni a billentyűt és újból hátrahúzni.

40. Tárcsere

- A tárcserét a következőképpen hajtjuk végre:
- kapcsoljuk le a tárat a géppisztolyról;
 - gomboljuk ki a tártáskát és vegyük ki belőle a megtöltött tárat; az üres tárat tegyük a tártáskába és gomboljuk be;
 - kapcsoljuk a töltött tárat a géppisztolyra.

41. A tüzelés beszüntetése és a géppisztoly tűzkész állapotba helyezése

- A tüzelést a következő esetekben szüntetjük be:
1. Ha a szerkezetek működésében akadály lép fel. Az akadály megszüntetése érdekében a VI. fejezet 45. pontjában leírt módon járunk el.
 2. Ha a tárból minden töltény elfogyott. A tüzelés folytatásához ismét meg kell tölteni a géppisztolyt.
 3. A tüzet vezényszóra vagy a tűzfeladat végrehajtása után be kell szüntetni.
- A tüzelés beszüntetéséhez el kell engedni a billentyűt, mire a zárkeret mellső helyzetben, a töltény a töltényürben, a kakas pedig a kakasnyugaszon marad. A géppisztoly további tüzelésre kész.

42. A géppisztoly biztosítása

Minden olyan esetben, amikor a géppisztollyal nem tüzelünk (a tüzelés beszüntetése után, menetben és gyakorlatozásban, valamint a fegyverállványon való tárolásnál) a géppisztolyt feltétlenül biztosítani kell.

Biztosításhoz feltétlenül fordítsuk felfelé ütközésig a tűzváltókart.

Ha a géppisztoly ürítve van, akkor biztosítás előtt a kakast a kakasnyugaszról előre kell engedni.

43. A géppisztoly ürítése

A géppisztoly ürítése a következőképpen történik:

- kapcsoljuk le a tárat a géppisztolyról;
- húzzuk hátra a zárkeretet és vegyük ki a töltényürben levő töltényt;

- engedjük le a kakast a kakasnyugasról a billentyű hátrahúzásával;
- biztosítsuk a géppisztolyt úgy, hogy a tűzváltókart ütközésig felfelé elfordítjuk;
- állítsuk az irányzékot alapállásba úgy, hogy az irányzékotól ütközésig hátrahúzzuk.

VI. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY SZERKEZETEIBEN A RENDES HASZNÁLAT KÖZBEN ELŐFORDULÓ MŰKÖDÉSI ZAVAROK

44. Általános óvintézkedések az akadályok megelőzésére és megszüntetésére

A géppisztoly hozzáértő kezelése, helyes tárolás és kíméletes bánásmód mellett megbízható és akadálytalanul működő fegyver. Azonban a géppisztoly huzamosabb ideig tartó használatakor az alkatrészek elkerülhetetlen kopása, szennyeződése és hibás töltény következtében a géppisztoly működésében zavar keletkezhet, ami tüzelés közben akadályt idéz elő. A legtöbb akadályt egyszerű újratöltéssel könnyen elháríthatjuk, vagyis, ha a zárkeretet hátrahúzzuk és elengedjük.

A lövés közben előforduló akadályok megelőzése érdekében:

- a géppisztolyt megfelelően készítsük elő lövészethez;
- idejében, az összes előírások figyelembevételével vizsgáljuk, tisztítsuk és kenjük a géppisztolyt;
- különösen a zárkeretet, a zár, a csőfurat, a gázutak és a tárcák tisztítására és hibátlanására fordítsunk nagy gondot;
- idejében hajtsuk végre a géppisztoly javítását;
- lövészet előtt gondosan vizsgáljuk meg a töltényeket;
- a géppisztolyokat csak hibátlan és tiszta töltényekkel töltsük meg;

— lövészetben és menetek alkalmával óvjuk a géppisztolyt szennyeződéstől és ütéstől;

— harcban, hosszabb ideig tartó lövészet után, amint alkalom van rá, azonnal tisztítsuk meg a csőben levő gázátömlőfuratot, a gázdugattyú-vezetőt, a gázdugattyút és leheletszerűen kenjük be a géppisztoly súrlódó felületeit;

— erős beszennyeződés esetén szedjük szét a géppisztolyt és tisztítsuk ki.

Ha a géppisztoly huzamosabb ideig volt nagy hidegben, akkor töltés előtt a zárkeretet néhányszor kézzel húzzuk hátra és toljuk előre.

Ha lövésnél akadály keletkezik, akkor a géppisztolyt azonnal töltsük újra kézzel (a zárkeret hátrahúzásával és elengedésével) és folytassuk a lövést; ha az akadályt így nem tudtuk elhárítani, úgy állapítsuk meg az okát és szüntessük meg.

45. Jellegzetes hibák, amelyek tüzelés közben akadályt idéznek elő és azok megszüntetésének módja

Az akadály megnevezése	Az akadály oka	A megszüntetés módja
1. A tár nem adogatja a töltényt. A mozgórészek egészen mellősi helyzetbe kerültek, lövés nem történt, a töltényúrból nincs töltény.	A tár kotyogása. A tár bepíszkolódott vagy sérült. A tárrögzítő hibás.	Töltsük újra a géppisztolyt, és folytassuk a tüzelést, ha az akadály ismétlődik, cseréljük ki a tárat. Ha a tárrögzítő hibás, akkor küldjük a géppisztolyt a fegyverműhelybe.
2. Az üres hüvely a töltényúrból marad. A hüvely a töltényúrból maradt, a következő töltény lövedékével nehezködik. A mozgórészek középső helyzetben megállnak.	Piskos a töltény vagy a töltényúr. Hibás a hüvelyvonó vagy rugója meggyengült.	Orítsuk a géppisztolyt és a tisztítóvesszővel toljuk ki a töltényúrból a hüvelyt. Tisztítsuk meg a töltényúrt, valamint vizsgáljuk meg a hüvelyvonót. Ha a hüvelyvonó hibátlan, folytassuk a tüzelést, ha pedig hibás, akkor a géppisztolyt küldjük a fegyverműhelybe.

Az akadály megnevezése	Az akadály oka	A megszüntetés módja
3. A hüvely a tokban mepegked. A hüvely nem vetődött ki a tokból, beszorult a zár és a csőfar vagy a tok köze, vagy visszerül a töltényrőbe.	A mozgórészek a gázvezető-utak, vagy a töltényrő szennyeződése. A hüvelyvonó vagy rugója sérült.	Húzzuk hátra a zárkeretet, távolítsuk el a beszorult hüvelyt és folytassuk a tüzelést. Az első alkalommal tisztítsuk meg és kenjük be a géppisztolyt. Ha a hüvelyvonó vagy rugója sérült, küldjük a géppisztolyt fegyverműhelybe.
4. A töltény beékelődik. A zár előremozgásakor a töltény lövedékével beékelődik a csőfarhoz.	Nagyon kotyog a tár vagy ajkai elgörbültek.	Húzzuk hátra a zárkeretet és a felhúzófogantyút tartva, távolítsuk el a beékelődött töltényt és folytassuk a tüzelést. Ha az akadály megismétlődik, cseréljük ki a tárat.
5. Elcsettenés. A zár mellő helyzetben van, a kakas lekerült a kakasnyugasról, lövés azonban nem történt.	Az ütőszeg elég mély nyomot ejtett a töltény csappantyúján, de a csappantyú hibás. Sérült az ütőszeg vagy az elsütőszervezet, a csappantyún gyenge az ütőnyom.	Töltsük újra a géppisztolyt és folytassuk a tüzelést. Ha gyakran ismétlődik az akadály, vizsgáljuk és tisztítsuk meg az ütőszeg és az elsütőszervezetet. Különös gondot fordítsunk a kioldóemelelőre. Ha valamely alkatrész törött vagy hibás, küldjük a géppisztolyt fegyverműhelybe.

VII. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY BELÖVÉSE ÉS LŐSZABATOSSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE

46. A géppisztoly belövése

A géppisztoly belövését a következő alkalmakkor hajtjuk végre:

- amikor a géppisztoly az egységhez érkezik;
- a célgömb kicserélése vagy a géppisztoly javítása után;
- ha tüzelés közben a szórás kép rendellenes eltolódását észleljük.

A géppisztoly belövését az alegység legjobb lövészei közül a századparancsnok által kijelölt személyek végzik, azoknak a géppisztoly használatra ki van adva.

Belövés előtt a géppisztolyt gondosan vizsgáljuk meg, a talált hibákat pedig ki kell javítani. A lőtérre jelen kell lenni a fegyvermesternek a legszükségesebb szerszámokkal.

A géppisztoly belövését a lövészetre kedvező viszonyok mellett végezzük: derült, szélcsendes időben, esetleg fedett lőtérre vagy a lőtér szélétől védett részén. A belövést normál lövedékű tölténnyel 100 m távolságról „3”-as irányzékállással hajtjuk végre.

Célalag egy 35 cm magas és 25 cm fekete négyzet, amely 1 m magas és 0,5 m széles fehér céltáblára van rögzítve. Cél a fekete négyzet alsó szélének közepe; ez megközelítőleg a lövész fejével egymagasságban legyen. Pontosan a célpont felett megjelöljük (krétával vagy ceruzával) a középső találati pont normális helyzetét, amelynek 28 cm-rel kell magasabban lenni a célpontnál.

A megjelölt pont ellenőrzőpontul szolgál.

A belövést fekve, feltámasztva végezzük. Támasztékul fűrészpörrel, földdel vagy homokkal töltött zsákokat használunk.

Támasztékról történő tüzelésnél a lövész géppisztolyt tartó bal keze a támasztékon legyen.

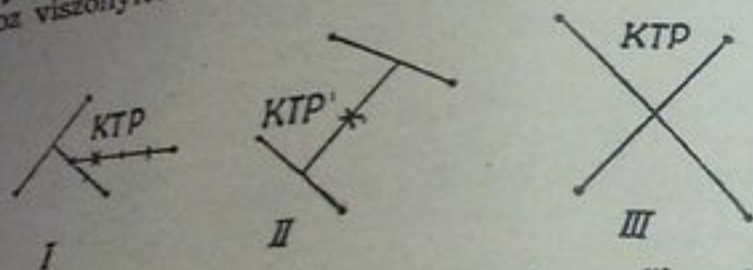
A belövésnél négy egyes lövést adjunk le, gondosan és egyformán a fekete négyszög alsó szélének közepére célozva. Tüzelés közben ne változtassuk a testhelyzetet és a bal kéz helyzetét.

A lövések leadása után a parancsnok megnézi a céltáblát és a találatok elhelyezkedése alapján megállapítja a géppisztoly szórásának sűrűségét és a középső találati pont helyét.

A géppisztoly szóráskepe akkor jó, ha mind a négy találat, vagy legalább három találat (ha a negyedik találat lényegesen eltér a többitől) egy 15 cm átmérőjű körön belül helyezkedik el és ha a középső találati pont az ellenőrzőponttól 5 cm-nél nem esik távolabbra.

Ha a találatok elhelyezkedése nem felel meg az említett követelménynek, a századparancsnok vizsgálja meg a géppisztolyt, ellenőrizze az irányzékállást és ismételtesse meg a belövést. Ha a belövés eredménye most sem lesz kielégítő, a géppisztolyt a fegyverműhelybe kell küldeni a túl nagy szórás okának kiderítése és kijavítására.

Ha a szórás sűrűsége kielégítő, a századparancsnok megállapítja a középső találati pontot és helyzetét az ellenőrzőponthoz viszonyítva.

89. ábra. A középső találati pont megállapítása grafikus eljárással: I – négy találat alapján; II és III – négy szimmetrikusan elhelyezkedő találat alapján.

A középső találati pont megállapítása négy találatnál a következő (89. ábra):

- egyenes vonallal összekötjük valamelyik két találatot és ezt a vonalat megfelezzük;
- a felezőpontot összekötjük a harmadik találati ponttal és ezt a vonalat három egyenlő részre osztjuk;
- azt a pontot, mely az első találati ponthoz közelebb van, összekötjük a negyedik találati ponttal és ezt a vonalat négy egyenlő részre osztjuk; a negyedik találatától a harmadik osztástávolságra levő pont lesz a középső találati pont.

A találatok szimmetrikus elhelyezkedése esetén a négy találat középső találati pontját a következő eljárásokkal is megállapíthatjuk:

1. Az egymás mellett fekvő találatokat párosan kössük össze két egyenessel, a két egyenes közepét kössük össze egy harmadik vonallal és ezt felezzük meg; a felezőpont lesz a középső találati pont.

2. A találatokat két egymást metsző egyenessel kössük össze; a két egyenes metszéspontja lesz a középső találati pont.

Ha a találatok közül egy lényegesen eltér a többitől, úgy ezt nem kell számításba venni és a középső találati pontot három találat alapján állapítjuk meg.

Ebből a célból két találatot kössük össze egyenes vonallal; a közepét kössük össze a harmadik találattal, ezt az új egyenest osszuk fel három egyforma részre; az a pont, mely két osztásnyira van a harmadik találattól, lesz a középső találati pont.

A középső találati pontnak egybe kell esni az ellenőrzőponttal vagy eltérése 5 cm-nél nem lehet nagyobb.

Ha a középső találati pont az ellenőrzőponttól 5 cm-nél jobban eltér, akkor a fegyvermester javítsa meg a géppisztoly löszabatosságát, a célgömböt jobbra vagy balra, felfelé vagy lefelé elmozdítva, figyelembe véve, hogy merre tért el a középső találati pont.

Ilyenkor ne feledjük, hogy a célgömböt feltétlenül arra felé kell elmozdítani, amerre a középső találati pont eltért.

Ha a középső találati pont az ellenőrzőponttól balra tért el, akkor a célgömböt is balra kell elmozdítani; ha felfelé, akkor a célgömböt is felfelé kell elmozdítani (kulccsal kicsavarni).

A célgömb állításának nagyságát úgy határozzuk meg, hogy a középső találati pontnak az ellenőrzőponttól való, a céltáblán lement tényleges eltérését megszorozzuk a helyesbítési tényezővel.

Az AK géppisztoly helyesbítési tényezője az adott feladatok mellett (távolság a céltábláig 100 m, irányzékállás 3, irányzóvonal hossza 378 mm) 0,0378.

Példák: 1. Tüzeléskor a középső találati pont az ellenőrzőponttól jobbra 12 cm-rel és lefelé 10 cm-rel tért el.

Ahhoz, hogy a középső találati pont egybeessen az ellenőrzőponttal, a célgömböt $0,0378 \times 12 = 0,4536 \text{ mm} \approx 0,5 \text{ mm}$ -rel jobbra és $0,0378 \times 10 = 0,378 \text{ mm} \approx 0,4 \text{ mm}$ -rel lefelé kell állítani (kerekítve).

2. A középső találati pont az ellenőrzőponttól balra 19 cm-rel és felfelé 15 cm-rel tér el. A célgömböt $0,0378 \times 19 = 0,7182$ mm $\approx 0,7$ mm-rel balra és $0,0378 \times 15 = 0,5670$ mm $\approx 0,6$ mm-rel felfelé kell állítani.

Megjegyzés. A középső találati pont eltérését centiméterekben szorozzuk a helyesbítési tényezővel, az eredményt mm-ben kapjuk.

A célgömb helyzetének megváltoztatása után a géppisztoly belövését meg kell ismételni.

Ha a célgömböt oldalirányban 1 mm-rel toljuk el, akkor a középső találati pont 100 m távolságra 26 cm-rel tér el a korábbi helyétől. A célgömbnek egy fordulatnyi becsavarása (kicsavarása) 20 cm-rel emeli (süllyeszti) a középső találati pont helyét. Ha a géppisztoly be van löve, a célgömbtalpra új belövőrovátkát kerül, a régi belövőrovátkát pedig elzomítjuk.

Tilos a célgömbbilincsen levő belövőrovátkát elzomítani.

A géppisztoly belövése után a belövés eredményét és idejét a géppisztoly minőségi állapotának nyilvántartási lapjára rá kell vezetni (lásd a 2. melléklet).

47. A géppisztoly szórását befolyásoló hibák

A géppisztoly használata folyamán a középső találati pont helye a következő okok miatt változhat meg:

- az irányzékcsapó elgörbült vagy elferdült — a lövedék az irányzékcsapó nézőkéje elmozdulásának irányába tér el; a géppisztolyt javítás céljából fegyverműhelybe kell küldeni;
- a célgömbtalp elmozdult — a középső találati pont a célgömbtalp elmozdulásával ellenkező irányba fog eltérni (a célgömbtalp elmozdulását a célgömbtalp és a célgömbbilincsen levő belövőrovátkák alapján lehet meghatározni); a célgömbtalpat úgy állítsuk be, hogy a rajta levő belövőrovátka a célgömbbilincsen levő belövőrovátkához kerüljön és ellenőrizzük a géppisztoly szórását;
- ha a célgömbtalp nincs jól rögzítve, küldjük a géppisztolyt fegyverműhelybe;
- a célgömb kijebb vagy beljebb csavarodik; ekkor a középső találati pont a célgömb elmozdulásával ellenkező irányba fog eltérni (kicsavarodás esetén — lefelé, becsavarodás esetén pedig — felfelé); a célgömböt csavarjuk ki, fe-

szítsük szét a befűrésztelt részét és csavarjuk helyére; ha a célgömb most is lazán csavarható be, úgy cseréljük ki; ezután lövjük be a géppisztolyt.

A szórás megnövekedésének okai a következők lehetnek:

- túl nagy az irányzékcsapó oldalirányú kotyogása; tüzelés közben az irányél a nézőkével különböző helyzeteket vesz fel, ami a becsapódások szétszóródását eredményezi;
- felferődés a cső torkolati részén;
- túl nagy a válltámasz kotyogása (a lehajtható válltámaszú géppisztolynál).

A felsorolt hibák bármelyikének megléte esetén, a géppisztoly lövésre való alkalmasságát gondos idomszerű megvizsgálásával és szórásának ellenőrzésével állapítjuk meg.

VIII. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY TISZTÍTÁSA ÉS KENÉSE

48. A használatban levő géppisztolyok tisztítása és kenése

Általános utasítások

A géppisztolyt mindig tisztán kell tartani. Ezt idejében történő helyes megvizsgálással, tisztítással és kenéssel érhetjük el. Az alegységeknél levő géppisztolyokat a következő esetekben kell tisztítani:

- harcban, gyakorlatokon és hosszadalmas terepen végzett oktatásokon — naponként (felhasználva erre a harc vagy a foglalkozás szüneteit);
- éles-, vagy gyakorlótölténnyel végrehajtott lövészetnél

— rögtön a lövészet befejezése után; ilyenkor még kint a lötéren a tárolóval húzzuk ki a csőfuratot, töröljük le a gázhengert, a gázdugattyú-vezetőt, a gázdugattyút és a zárat, majd szárazra törölve kenjük be; amikor a lövészetről hazatérünk, a géppisztolyt teljesen tisztítsuk meg; a következő 3—4 napon naponként ismételjük meg a tisztítást;

- foglalkozás, őrszolgálat és gyakorlat után (ha a géppisztollyal nem lőttünk) — rögtön a foglalkozás, őrszolgálat vagy gyakorlat befejezése után;

— ha a géppisztolyt nem használják, úgy 7 naponként egyszer.

Megjegyzés. Szigorúan tilos a csőfuratban, a gázhengerben, a gázdugattyú-rezendeben és a zár peremágyon maróolajat hagyni, mert ez a fém gyors megrozsdásodását idézi elő.

A géppisztolyt közvetlenül a tisztítás után kenjük be fegyverolajjal.

A géppisztolyt a harcosok tisztítják és kenik be tiszt, vagy tiszthelyettes felügyelete alatt, akik kötelesek:

— meghatározni a szükséges szétszedés, tisztítás és kenés fokát;

— ellenőrizni a szerelések hibátlanságát és a tisztítóanyagok jó minőségét;

— ellenőrizni az elvégzett tisztítás helyességét és teljességét, azután engedélyt adni a bekenés elvégzésére;

— ellenőrizni az elvégzett kenés helyességét és engedélyezni a géppisztoly összeszerelését;

— ellenőrizni az összeszerelés helyességét és engedélyezni a géppisztoly fegyverállványra való helyezését.

Laktanyai vagy tábori elhelyezés viszonyai között a géppisztolyok tisztítását külön erre a célra kijelölt helyen be-

rendezett, vagy erre a célra alkalmassá tett asztalokon kell végezni, harcban vagy menetknél pedig alátéteken, táblákon, furnérokon stb., melyekről előzőleg letisztítottuk a port és a piszkot.

A szétszedéshez, tisztításhoz és kenéshez használt szerelések hibátlanok legyenek, a kenő- és tisztítóanyagok pedig tiszták és jóminőségűek. A kenőanyagokat kétrészes szelencékben, a tisztítóanyagokat pedig tasakokban kell tárolni. A tartalék kenőanyagokat az alegységek raktáraiban zárt és megfelelő felirattal ellátott edényben, a tisztítóanyagokat pedig külön ládákban vagy vászonba csavarva tároljuk.

A géppisztoly tisztítására, letörlésére és kenésére tiszta puha ruhát és csepűtől megtisztított kócot használunk. A kócot a csőfurat tisztítására használjuk.

A géppisztoly tisztítására és kenésére a következő kenő- és tisztítóanyagokat használjuk:

— *maróolaj* — a lőpor égési termékeinek eltávolítására a csőfuratból és a géppisztoly más alkatrészeiről, amelyek ki vannak téve a lőporgáz hatásának;

— *fegyverolaj* — a géppisztoly összes fémalkatrészeinek beolajozására; ez az olaj a géppisztoly szerkezeteinek működését biztosítja +50 C foktól —5 C fokig terjedő hőmérsékleten;

— *21. sz. téli fegyverolaj* — a géppisztoly tüzeléshez való előkészítésére télen és tűzszünetekben a működő alkatrészek bekenésére.

Nyáron nem szabad a 21. sz. téli fegyverolajat alkalmazni, mert nem védi eléggé a fémet a rozsdától. Melegíteni tilos, mert 80—100 C fokon szétbomlik és alkalmatlanná válik.

A 21. sz. téli fegyverolaj —5 C foktól —40 C fokig terjedő hőmérsékletnél biztosítja a géppisztoly szerkezeteinek működését. Nagyon alacsony hőmérséklet esetén 10—20 százalékos víztelenített petróleumot ajánlatos hozzákeverni (a 21. sz. téli fegyverolaj petróleummal való felhígítása javítja a szerkezetek működését, de rontja a rozsdá elleni védőtulajdonságait);

— *lővegkenőcs* — a huzamosabb tárolásra raktárba kerülő géppisztolyok kenésére fegyverolajjal keverve használjuk (50 százalékos lővegkenőcs és 50 százalékos fegyverolaj);

— *jóminőségű petróleum*, amit előzőleg szűrőbe helyezett tört konyhasón átszűrünk, — az alkatrészekben levő régi zsír lemosására (raktári tárolás után) a rozsdá fellazítására, valamint a 21. sz. téli fegyverolaj felhígítására.

A petróleumot csak fegyverműhelyben szabad alkalmazni.

Bármilyen más kenő- és tisztítóanyag alkalmazása tilos.

A kenő- és tisztítóanyag használatával csak akkor érjük el a kívánt célt, ha a géppisztolyt megfelelően karbantartjuk és a kenőanyagot és keveréket helyesen alkalmazzuk. Enélkül a kenőanyag nem fogja megóvni a géppisztolyt, egyes esetekben pedig a helytelenül alkalmazott vagy rossz minőségű kenőanyag és keverék akadályt idézhet elő a fegyver működésében, különösen nagy hidegben.

A tisztítás és kenés rendje.

A géppisztolyt lövészet, foglalkozás, gyakorlat és szolgálat után történő megtisztítása céljából részlegesen szedjük szét.

A géppisztoly teljes szétszedését a következő esetekben hajtsuk végre: a raktári vagy gyári kenőanyag eltávolításakor,

1 — Kezelési utasítás

112

113

www.kalashnikov.hu

az alkatrészek cseréje vagy javítása esetén, nagyfokú szennyeződés vagy nedvesedés után.

Megjegyzés. A sajtolt tokú legrégebben gyártott géppisztolyoknál az elsőtűszerkezetet csak alkatrészcsere és javítás esetén szabad szét-szedni tűszer javítóműhelyben.

A csőfurat tisztítása előtt helyezzük a tisztítóvesszőt a tartozéktokba a következőképpen:

- a tisztítóvesszőt a nagy furaton keresztül tegyük be a tartozéktokba úgy, hogy feje keresztül menjen a tok belsején és a tok falára támaszkodjon;
- tegyük a csavarhúzó a tokba a tisztítóvessző feje fölé;
- húzzuk rá a tisztítóvesszőre a tartozéktok sapkát;
- ezután csavarjunk a tisztítóvessző menetes végére rongyot (90. ábra) vagy szőr csőkefét.

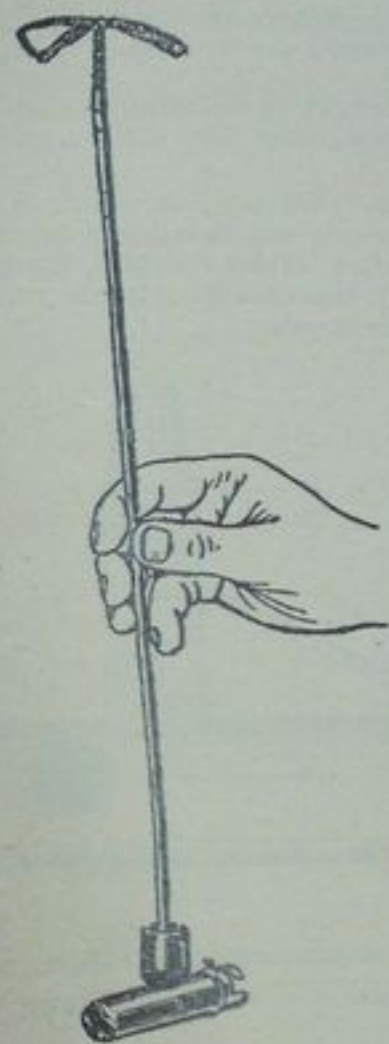
Ha a célgömb ki- vagy becsavarására szolgáló kulcsot akarjuk használni, akkor a csavarhúzó állítsuk a tartozéktok kivágásába (a hosszú kivágáson keresztül a rövidbe) (91. ábra).

Ha csavarhúzóként alkalmazzuk, úgy állítsuk be a tartozéktok rövid kivágásába (hosszú kivágáson keresztül a rövidbe) (92. ábra).

A csőfurat tisztítása céljából csavarjunk össze nyolcas formában törektől megtisztított maróolajba mártott kócot és tegyük keresztbe a kócartóra úgy (lásd a 90. ábrát), hogy végei ne lógnak lejjebb a kócartó forgórésznél. Ezután toljuk a tisztítóvesszőt a csőfuratba a cső torkolata felől, körülbelül a cső hosszának egyharmadáig; húzzuk rá a tartozéktok-sapkát (a csősapkát) a cső torkolati részére (szorítóhüvelyre). Támasztjuk a géppisztolyt tusájával valamilyen tárgynak (93. ábra), bal kézzel fogjuk a csövet, jobb kézzel pedig a tartozéktokot (a tisztítóvessző fogantyúját) és egyenletesen 7—10-szer toljuk végig a tisztítóvesszőt a cső egész hosszán. Cseréljük ki a kócot, itassuk át maróolajjal és ismételjük meg a tisztítást.

Ezután tiszta ronggyal húzzuk szárazra a csőfuratot (előzőleg alaposan töröljük le a tisztítóvesszőt, a kócartót és a csősapkát); ha a rongyon korom vagy rozsd nyomai láthatók, akkor ismételjük meg a tisztítást maróolajba mártott kóccal, majd száraz fehér ronggyal. Ezt a műveletet addig ismételjük, amíg a csőből kihúzott rongy tiszta nem marad.

Ugyanígy tisztítsuk ki a csővön levő gázátömlőfuratot, a

90. ábra. A csőfurat tisztításához előkészített tisztítóvessző.

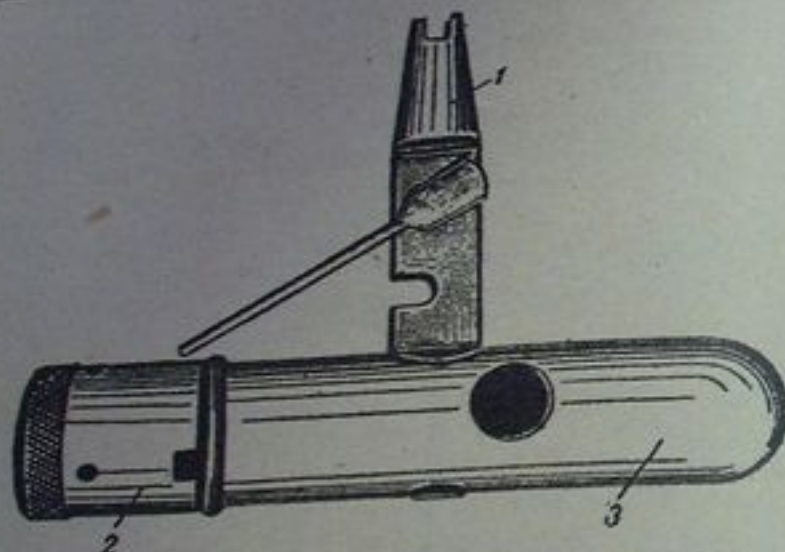
gázhengert és a cső torkolati részét. A csőfurat, a töltényűr és a gázhenger kitisztítása után nézzünk bele a csőbe a torkolati része felől, és a géppisztolyt kézzel forgassuk. Ennél a műveletnél a jobb megvilágítás céljából a csőfurattal szemben helyezzünk a tokba fehér papírdarabot.

Megjegyzés. Az égési gödrökkel rendelkező cső tisztításánál különös gondot kell fordítani a kormozódás teljes eltávolítására.

Miután meggyőződünk a csőfurat és a töltényűr tisztaságáról, egyenletesen és vékonyan kenjük be fegyverolajjal átítatott kóccal.

Kívülről a csövet (a felsőágy, az alsóágy és az irányzék-talp alatt) tisztítsuk meg maróolajba mártott fapálcikára csavart ronggyal.

Ha a géppisztolyból lőttünk, akkor a gázhengert (belül) és a gázdugattyú-vezetőt maróolajba mártott ronggyal tisztítsuk meg a korom teljes eltávolításáig. Ezután fapálcikára vagy kóccartóra csavart maróolajba itatott ronggyal a cső gázátömlőfuratát tisztítsuk meg.

91. ábra. A célgömb kicsavarásához előkészített csavarhúzókulcs:
1 — csavarhúzó-kulcs; 2 — tartozéktok-napka; 3 — tartozéktok.

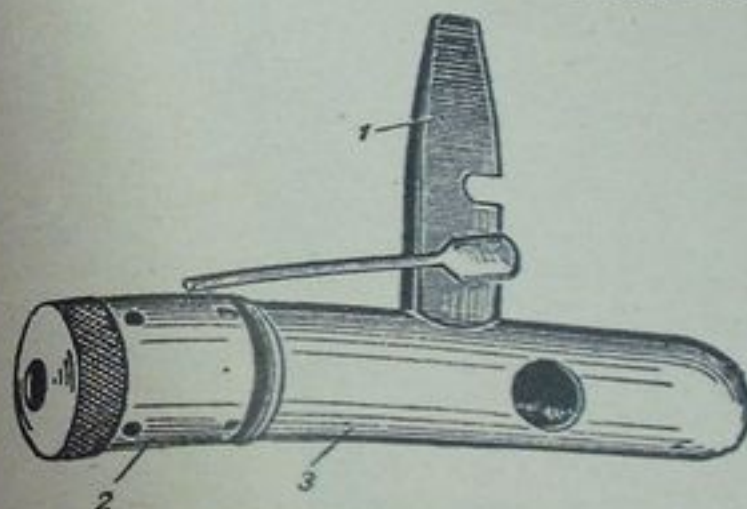
A gázdugattyút, a gázdugattyúrudat, a zárat és a zárkeretet lövés után maróolajjal átítatott ronggyal kell megtisztítani (csak kívülről). A zárkeret furatát, ahová a helyretelő-szerkezetet helyezük, tilos maróolajjal tisztítani; ezt a furatot tiszta ronggyal szárazra kell törölni és fegyverolajba mártott ronggyal bekenni.

Ha a géppisztolyból nem lőttünk, akkor a gázhengert, a gázdugattyú-vezetőt, a gázdugattyút, a gázdugattyúrudat és a zárkeretet töröljük le tiszta ronggyal szárazra és fegyverolajjal kenjük be.

A fenti alkatrészekben levő megkeményedett lőporkorhelyretelő- és elütőszerkezetet töröljük le száraz ronggyal; a rongy segítségével és vágatokat hegyes pálcikára helyezett megtisztítása után kenjük be vékonyan fegyverolajjal.

Megjegyzés. Az elütőszerkezetet és a lehajtható válltámaszt tisztítsuk és bekenésekor nem kell szétszedni.

Gondosan ügyeljünk arra, hogy tisztítás és kenés után a gázhengerben, a gázátömlőfuratban és a zárkeret furatában ne maradjon rongy.

92. ábra. Facsavarok kicsavarásához előkészített csavarhúzókulcs.

Meg kell említeni azt is, hogy a fölöslegesen vastagrétegű kenőanyag a szerkezetek beszenneződéséhez vezet. A géppisztoly mozgó részeit nyáron vastagabban kell kenni, mint télen.

Kívülről a fémalkatrészeket először száraz tiszta ronggyal töröljük le, azután olajban gyengén átítatott ronggyal. A géppisztoly fa alkatrészeit csak száraz ronggyal töröljük le. Fegyverolajjal bekenni tilos.

A furatok, fészkek és vágatok bekenéséhez tiszta rongyot csavarjunk fapálcikára és mártsuk olajba.

Ha a táruk töltve vannak, de nem lőttünk, akkor csak kívülről kell letörölni és fegyverolajjal vékonyan bekenni.

93. ábra. A csőfurat tisztítása.

Ha a tárák töltve vannak és lőttünk is, a töltényeket szedjük ki és minden alkatrészét töröljük le fapálcikára csavart száraz rongy segítségével, a tárákat és adogatókat pedig maróolajba mártott ronggyal töröljük le. Ezután minden részt száraz ronggyal törölünk le és vékonyan fegyverolajjal kenjük be.

A tisztítás befejezése után töröljük le és vizsgáljuk meg a tartozékokat, rakjuk a tokba és tegyük a tásába. Bekenés után rakjuk össze a géppisztolyt, ellenőrizzük összerakott állapotban az alkatrészek működését és helyezzük a géppisztolyt a fegyverállványra.

Alacsony hőmérsékletnél a géppisztoly tisztítását meleg helyiségben célszerű végezni. A géppisztoly meleg helyiségbe vitele után, a tisztítás megkezdése előtt várjunk 10–15 percet, hogy nedvesség képződhessen rajta.

Ne várjuk meg, míg a géppisztolyon a nedvesség megszárad, mert a vízcseppek helyén rozsa keletkezik. Ennek különösen akkor van nagy jelentősége, amikor a géppisztolyt rövid időre visszük be a helyiségbe.

Ha a keletkezett nedvességet nem távolítjuk el gondosan a géppisztolyról, akkor a hidegre újra kivitt géppisztoly működésében zavarok lépnek fel az alkatrészek eljégesedése következtében.

Az eső vagy hóesés hatásának kitett géppisztolyokat gondosan tisztítsuk meg, távolítsuk el róluk a régi kenőanyagot és újra kenjük be.

49. A géppisztoly működésének sajátosságai télen

Télen a használatban levő géppisztolyokat csak téli olajjal szabad kenni, az előző pont útmutatásainak megfelelően. A használatban nem levő géppisztolyokat 21. sz. olajjal kenni tilos.

Mielőtt a géppisztolynál a 21. sz. téli olaj használatára rátérnénk, teljesen szedjük szét a géppisztolyt, távolítsuk el az összes alkatrésztől és szerkezetről a fegyverolajat és ronggyal töröljük szárazra.

Különösen nagy gondot kell fordítani a nyári olaj teljes eltávolítására az elsütőszerkezet rugóiról, a kioldóemelőkar és a tok fala közti hézagból és a tár alkatrészeiről.

A téli olajat a géppisztoly alkatrészeire egyforma vékonyan kell rákenni olajba mártott rongy segítségével.

Ha a téli olajat vastagon, csomósan kenjük a géppisztoly alkatrészeire, úgy ez lövésnél akadályt okozhat.

A 21. sz. olaj rövid időre (1—2 hónap) megvédi a fémeket a rozsdásodástól. Hosszabb ideig az olaj nem védi a fémeket a rozsdásodástól, különösen a nagyon nedves és különböző sókkal telített levegőjű körzetekben. Ezért, ha a géppisztolyokat ritkán használjuk, 1—2 hónaponként vizsgáljuk meg őket, és szükség szerint távolítsuk el a régi olajat, a felületeket töröljük szárazra és kenjük be friss olajjal.

Ha a géppisztolyt a hidegről meleg helyiségbe vittük, várjunk míg nedvesség képződik rajta, majd töröljük szárazra és kenjük be minden alkatrészét téli olajjal.

Ha a géppisztoly tüzelés előtt huzamosabb ideig volt és kenjük be minden alkatrészét téli olajjal.

Ha a géppisztoly tüzelés előtt huzamosabb ideig volt és kenjük be minden alkatrészét téli olajjal.

Ha a géppisztoly tüzelés előtt huzamosabb ideig volt és kenjük be minden alkatrészét téli olajjal.

Ha a géppisztoly tüzelés előtt huzamosabb ideig volt és kenjük be minden alkatrészét téli olajjal.

Ha a géppisztoly tüzelés előtt huzamosabb ideig volt és kenjük be minden alkatrészét téli olajjal.

50. A géppisztoly működésének sajátosságai magas hőmérsékletű és homokos terepen

Foglalkozásokon, meneteken és gyakorlatokon a homokos terepű körzetekben minden óvintézkedést meg kell tenni a géppisztolynak és a töltényeknek portól való megóvására. Ha a géppisztolyból poros terepen huzamosabb ideig tüzelünk, akkor időnként, a géppisztoly szétszedése nélkül be kell kenni a zártestet és a tok vezetőperemeit a tár és a hüvelykivető nyíláson keresztül. Ezután, a géppisztoly megtöltése előtt, jobb kézzel a zárkeret fogantyújánál fogva néhány alkalommal húzzuk hátra és előre a zárat és ellenőrizzük az elsütőszervek működését. Ha a tok nagyon poros, akkor a tárnnyílást csak arra az időre tegyük szabaddá, amíg a tárat cseréljük vagy amíg a géppisztolyt időnként megolajozzuk a géppisztoly szétszedése nélkül. Poros légkörben vívott harcoknál a géppisztoly minden hosszabb tűzszüneténél a tokon levő áttörést, amelyben a zárkeret fogantyúja mozog fedjük le a tűzváltó karjával azáltal, hogy a tűzváltót biztosított helyzetre állítjuk.

Minden huzamosabb ideig tartó tüzelés után tisztítsuk meg és kenjük be a géppisztolyt. Különös gondot fordítsunk

az elsütőszervek súrlódó részeire, a zárra, a zárkeretre, a hüvelyvonóra, a gázdugattyú-vezetőre és a tárra.

Harcban, ha nincs idő a géppisztoly olajozására, lehet tüzelni vele olajozatlanul is, alkatrészeit a portól le kell törölni. Az első adandó alkalommal gondosan tisztítsuk meg a géppisztolyt és kenjük be.

Ha a géppisztolyt igen nagy melegben használjuk, úgy a géppisztolyt és különösen a töltényeket védjük a huzamosabb ideig tartó napsugarak közvetlen hatásától, mert a géppisztoly, de különösen a töltények erős felmelegedése lövés közben akadályok előidézője lehet.

51. A huzamosabb tárolásra raktárba adandó géppisztolyok tisztítása és kenése

A raktárba adandó géppisztolyok tisztítása céljából teljes szétszedést kell végrehajtani.

A raktárba adandó géppisztolyokat a szokásos módon tisztítjuk meg. Tisztításnál különös figyelmet fordítsunk arra, hogy a csőfuratból a gázdugattyúból, a gázhengerből, a gázdugattyú-vezetőből, a hornyokból és furatokból teljesen eltávolítsuk a kormozódást, a piszkot és a nedvességet, azonkívül a rozsdát, ha ilyet felfedezünk.

A rozsdá- és kenőanyag-maradványok eltávolítása céljából a géppisztoly alkatrészeit tűzér fegyverműhelybe mossuk le petróleumban, azután töröljük szárazra tiszta száraz ronggyal és rögtön utána kenjük be, hogy a levegő nedvességének hatásától megóvjuk a megtisztított fémeket.

Kenés közben a szárazra törölt alkatrészeket pusztán kézzel ne fogjuk meg, csak tiszta rongy vagy papírlap segítségével, mert az izzadságtól rozsdás keletkezhet.

A tisztítás és letörlés után, a tisztítást vezető személy engedélyével a géppisztolyokat be lehet kenni.

A huzamosabb tárolásra raktárba adandó géppisztolyokat 50 százalékos fegyverolaj és 50 százalékos lövegkenőcs keverékével kenjük be.

A géppisztoly fa-alkatrészeit töröljük szárazra, de nem kell bekenni.

A raktárakban tárolt géppisztolyokat (újakat és használtakat) két évenként legalább egyszer meg kell tisztítani és újra be kell kenni. A csőfuratban és a külső felületeken levő kenőanyagot évenként kétszer (tavasszal és ősszel) ki kell cserélni.

IX. FEJEZET

A GÉPPISZTOLYOK TÁROLÁSA

52. A géppisztoly tárolásának rendje alegységeknél

A géppisztolynak mindig harckész állapotban kell lenni. A géppisztoly a hozzávaló tartozékokkal és szerelékekkel a harcosnak van kiadva, aki köteles óvni és naponként megvizsgálni.

Laktanyai és tábori elhelyezésben a géppisztolyokat fegyverállványokon tároljuk; ekkor a tárat le kell kapcsolni a géppisztolyról; a kakast le kell engedni a kakasnyugaszról; a géppisztolyt biztosítani kell. Az irányzéktól az „A” alapálláson legyen (hátrahúzva ütközésig).

A váltámaszokat menethelyzetbe kell állítani. A táratat üresen, a fegyverállványok külön rekeszeiben vagy szekrényben tároljuk. A tártáskákat a tárákkal együtt őrizzük.

A tusás géppisztolyok szerelékeit a tusaüregben tároljuk, a lehajtható váltámaszú géppisztolyokét pedig — a tártáskák zsebében. Táborban a géppisztolyokat fedett fegyverállványokon tároljuk ugyanúgy, mint laktanyában.

Menetnél a géppisztolyt felkapcsolt üres tárral, harchelyzetben pedig töltött tárral vigyük. Ilyen esetben a géppisztolyt biztosítani kell. A tartalék táratat tártáskákban vigyük. Ha a csapatok menetnél sátrakban nyernek elhelyezést, a géppisztolyokat alátéteken vagy ideiglenes fegyverállványokon tároljuk. Pihenőhelyeken a géppisztolyokat a helyzettől függően tároljuk, védve a szennyeződéstől, sérüléstől stb.

Helységeken elszórt elhelyezés esetén (a helyiségektől függően) a géppisztolyokat felkapcsolt üres (harchelyzetben töltött) tárákkal padokra, polcokra vagy szegre, fogasra akasztva tároljuk.

Vasúti és vízi szállításnál a géppisztolyokat különleges fegyverállvány-fészekbe helyezzük vagy felakasztjuk a vasúti kocsik vagy a hajó berendezésétől függően.

Gépkocsikon és páncélozott tehergépkocsikon a géppisztolyt tartjuk térdünk között és óvjuk az ütődésektől.

Vasúti és gépkocsi szállításnál a kakast a kakasnyugaszról le kell engedni, a géppisztoly pedig biztosítva legyen.

53. A géppisztolyok tárolásának rendje egységraktárakban

Az egység tartalék-géppisztolyait egységraktárakban tároljuk.

A raktárak berendezése feleljen meg az „Utasítás a tüzérségi fegyverzet és lőszer csapatoknál történő tárolása és megőrzésére” c. szolgálati könyv követelményeinek.

A géppisztolyok egymásra rakott ládákban való tárolása tilos.

Kivételes esetekben, amikor nem rendelkezünk berendezett raktárakkal, a magasabbegység tüzér fegyverzeti főnökének engedélyével a géppisztolyokat lehet betétekkel ellátott vasalt ládákban tárolni, de külön a felszereléstől (szíjak-tól, vászontáskáktól stb.), mert a fegyverzet megrozsdásodik, a felszerelés pedig tönkremegy.

Raktárakban a géppisztolyokat olyan fegyverállványokon tároljuk, amelyek minden géppisztoly számára külön rakasz van. Mielőtt a géppisztolyokat a fegyverállványokra helyezzük, a táratat kapcsoljuk le, a kakast engedjük le a kakasnyugaszról és a géppisztolyt biztosítjuk. Az irányzéktól az „A” alapállásra helyezzük. A táratat vagy a géppisztolyoknál, vagy külön polcokon tároljuk. A tartozékokat és szerelékeket szekrényekben vagy polcokon tároljuk.

A fegyverállványok rakaszait lássuk el sorszámokkal. Minden fegyverállványra függesztünk ki leltárt a fegyverzettől, amin tüntessük fel: az alegységet, amelynek a géppisztoly ki van adva, a fegyver számát és gyártási évét. A fegyverállvány mellett ládában őrizzük a géppisztoly minőségi állapotának nyilvántartási lapját, melyeken tüntessük fel: a csőállapotát, az alegységnek történő kiadás idejét; a belső részek időpontját, annak eredményét és a géppisztoly kategória számát.

Harmadik rész

LŐSZEREK

X. FEJEZET

ÉLES- ÉS KISEGÍTŐ TÖLTÉNYEK

54. Általános tudnivalók

A géppisztolyból 7,62 mm-es 1943 M. töltényt lövünk. A töltények rendeltetésüktől függően különböznek. A lövedék súlya és kezdősebessége úgy van megállapítva, hogy a különböző lövedékű tölténnyel történő tüzelés ugyanazon irányzékállással történik. A töltényeket éles- és kisegítő (oktató) töltényekre osztjuk.

55. Éles töltények és rendeltetésük

Az éles töltényeket felosztjuk acélmagvas (normál) és különleges lövedékekkel ellátott töltényekre. Acélmagvas lövedékekkel ellátott töltények az ellenség előerejének megsemmisítésére szolgálnak. A különleges lövedékekkel ellátott töltények, felépítésüktől függően célmegjelölésre és tűzhelyesbítésre, üzemanyag és más könnyen gyúló anyag meggyújtására, könnyű páncélzatú célok stb. leküzdésére szolgálnak.

A fényjelző lövedékekkel ellátott töltények célmegjelölésre, tűzhelyesbítésre, jelzésre és az élő célok leküzdésére szolgálnak. Olyan esetben, ha a fényjelzős lövedékek szalmatetőre, száraz fűre és levélre stb. esnek, meggyújthatják azt. A lövedék repülés közben vörös csíkot ad. A csík nappal és éjjel jól látható.

A fényjelzés távolsága 800 m.

Páncéltörő-gyújtólövedékekkel ellátott töltény vékony páncél mögötti célok leküzdésére és üzemanyag (benzin) meggyújtására szolgál 300 m távolságig.

Fényjelző-gyújtólövedékekkel ellátott töltény a 3 mm vastagságú vastartályban és ciszternában levő üzemanyag (petróleum, benzin), valamint 700 m távolságon belül szalmatetők, szénakazlak, száraz fű meggyújtására alkalmas.

A fényjelző-gyújtólövedékekkel ellátott töltény egyben fényjelző is.

A lövedék repülés közben nappal és éjjel jól látható vörös csíkot ad.

A fényjelzés távolsága 700 m.

56. Éles töltény felépítése

Az éles töltény (94. ábra) 1 hüvelyből, 2 lövedékből, 3 löportöltetből és 4 csappantyúból áll.

A hüvely tombakkal bevont acélból készül. A hüvely felülete sárgarézzel van bevonva, a horony pedig lakkozott.

A hüvely részei: az (1a) test, amelyben a füstnélküli piroxilines löportöltet helyezkedik el; (1b) hüvelynyak, amelybe a lövedéket helyezük; (1c) hüvelyváll, amelynek segítségével a töltény felfekszik a töltényűrben; (1d) karima, ebbe kapaszkodik a hüvelyvonó karma, hogy lövés után kihúzza a hüvelyt a töltényűrből.

A hüvely fenékben van a csappantyúfészek; az (1e) üllő, amelyen az ütőszegcsúcs indítja (iniciálja) a csappantyút; a két (1f) gyúlyuk, amelyen keresztül a csappantyú szűrő lángja a löportöltetet begyűjtja.

A csappantyú sárgaréz csészéből (amelybe a gyúelegy van beprésselve) és sztaniolból áll (amely lefedi a gyúelegyet).

Az acélmagvas lövedékekkel szerelt töltény súlya 16,2 g.

A lövedék rendeltetésétől függően különböző felépítésű (95. ábra).

1943 M. acélmagvas lövedék tombakkal bevont (1a) acél-köpenyből, (1b) ólomingből (ólom és antimon ötvözet) és lágy (1c) acélmagból áll.

A lövedék a hüvelyben körbehengerléssel vagy a hüvelynyak beperemezésével rögzítődik. A lövedék súlya 7,9 g. A lövedékcsúcs nincs festve.

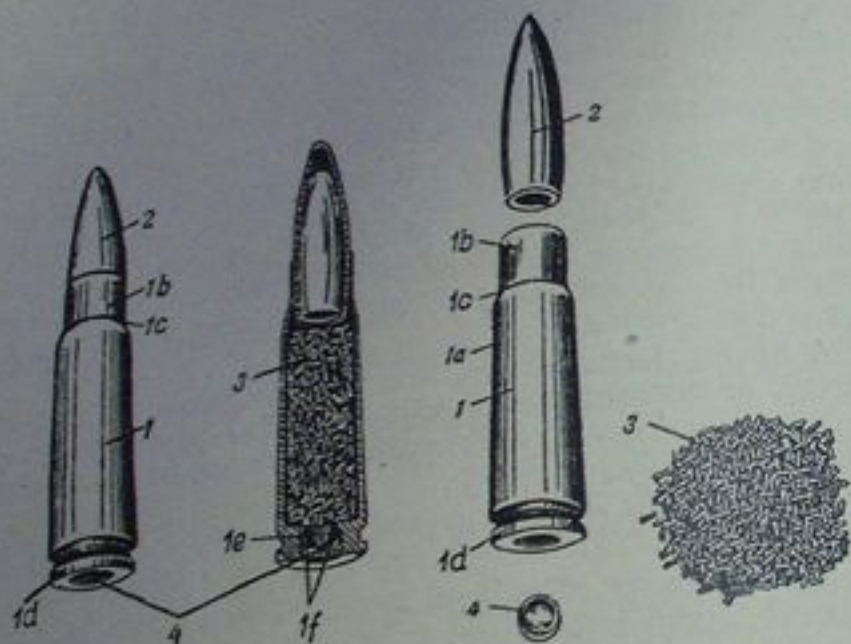
1943 M. fényjelző lövedék tombakkal bevont (2a) acél-köpenyből; (2b) ólommagból, amely be van présselve az acél-köpeny fejrészébe, tombakkal bevont (2c) acélperselyből, amelybe a (2d) fényjelző és a (2e) gyullasztóelegy van bepré-

selve és kis (2f) gyűrűből áll, amely az elegy égése által kén-
zódott gázok kivezetésére szolgál. A lövedék súlya 7,5 g.

A lövedék csúcsa zöldre van festve.
1943 M. páncéltörő-gyújtólövedék tombakkal bevont (3a)
acélköpenyből, (3b) tombak kupakból, (3c) ólomingból, (3d)
páncéltörőmagból, (3e) ólomcsészből és (3f) gyújtóelegyből áll.

A lövedék súlya 7,7 g.

A lövedék csúcsa feketére és pirosra van festve.

94. ábra. Eles tölteny.

1 — hüvely; 1a — hüvelytest; 1b — hüvelynyak; 1c — hüvelyváll; 1d —
karima; 1e — üllő; 1f — gyútyukák; 2 — lövedék; 3 — töltet; 4 csappantyú.

1943 M. fényjelző-gyújtólövedék tombakkal bevont (4a)
(4d) acélmagból és tombakkal bevont (4e) acélperselyből áll,
amelybe a (4f) fényjelző- és a (4g) gyullasztóelegy van be-
préselve. A lövedék csúcsában van a (4h) gyújtóselegy.

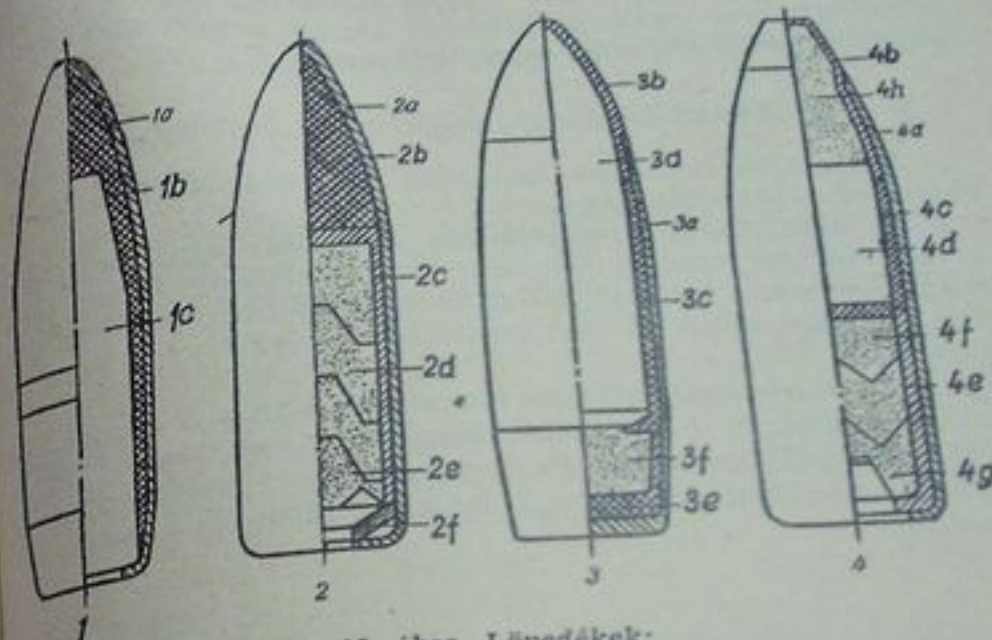
A lövedék súlya 6,6 g.

A lövedék csúcsa pirosra van festve.

57. A különleges lövedékek működése

A fényjelző lövedék működése:

Lövés pillanatában a lövedékben levő gyújtóselegy a lőpor-
gáz hatására lángralobban. Miután a lövedék elhagyta a cső-
furatot a gyullasztóselegy meggyújtja a fényjelzőselegyet,
amely a röppályán fénylő csíkot ad.

95. ábra. Lövedékek:

1 — acélmagvas (normál) lövedék; 1a — acélköpeny; 1b — óloming; 1c — lágy-
acélmag; 2 — fényjelző lövedék; 2a — acélköpeny; 2b — ólommag; 2c — acél-
persely; 2d — fényjelzőselegy; 2e — gyullasztóselegy; 2f — gyűrű; 3 — páncél-
törő gyújtólövedék; 3a — acélköpeny; 3b — kupak; 3c — óloming; 3d — páncéltörő-
mag; 3e — ólomcsésze; 3f — gyújtóselegy; 4 — fényjelző gyújtólövedék;
4a — acélköpeny; 4b — kupak; 4c — óloming; 4d — lágy-acélmag; 4e — acél-
persely; 4f — gyújtóselegy.

A páncéltörő-gyújtólövedék működése:

A lövedék páncélhoz érve, magjával átüti a páncélt. A
gyújtóselegy a páncélhoz ütközve lángralobban. A láng a pán-
céltörőmag által ütött lyukon a páncél mögé hatolva meg-
gyújtja az üzemanyagot.

A fényjelző gyújtólövedék működése:

Lövés pillanatában a löporgáztól a lövedékben levő gyullasztóelegy lángralobban. Amikor a lövedék elhagyta a csőfuratot a gyullasztóelegy meggyújtja a fényjelzőelegyet, amely a röppályán fénylő csíkot ad.

Amikor a lövedék a célba beleütődik, a fényjelző gyújtóelegy az ütdéstől lángralobban, szétveti a tombak-kupakot és a lövedékköpenyt. Az ekkor képződött láng meggyújtja a könnyen gyúló anyagokat. Olyan esetekben, amikor a fényjelzőelegy nem égett ki teljesen, lángja szintén alkalmas a könnyen gyúló anyagok meggyújtására.

58. Kisegítőtöltények rendeltetése és felépítése

Kisegítőtöltényekhez tartoznak az 1943 M. 7,62 mm-es oktató- és gyakorlótöltény.

Az oktatótöltény rendeltetése a töltés fogásainak és a lövés végrehajtásának begyakorlása. A hüvely testén hosszanti horony, a hüvelynyakon pedig mély benyomódások vannak. A csappantyú el van csettintve. A hüvelyben nincs löportöltet.

A gyakorló-(vak-)töltény harcgyakorlatokon a tüzelés gyakorlására szolgál. A gyakorlótölténynek nincs lövedéke. A hüvelynyak csillagszerűen van összepréselve. Gyakorlótölténnyel való tüzeléskor tilos a csőtorkolat előtt 10 m-nél közelebb tartózkodni.

XI. FEJEZET.

A TÖLTÉNYEK CSOMAGOLÁSA ÉS TÁROLÁSA

59. A töltények csomagolása, és megkülönböztető jelek a csomagoláson

Csapatokhoz a töltény abroncszott faladákban érkezik. Minden ládában két tölténnyel telt horganyzott vasdoboz van.

A láda oldalfalán lévő jelzések a következő adatokat tartalmazzák:

- a töltény ürméretét, a lövedék-fajtáját, a hüvely fémgyagát;
- a töltények mennyiségét a ládában;
- a tölténysorozat és a gyártó üzem számát;
- a töltény gyártási évét és hónapját;
- a löpor jelzését;
- és a megkülönböztető színjelzést.

Például: az 1943 M. 7,62 mm-es acélmagvas (normál) lövedékű és az 1943 M. 7,62 mm-es fényjelző lövedékű töltény jelzéseinek mintái a 85. ábrán láthatók.

A számok és betűk a következőket jelentik:

96. a) ábra magyar gyártású, illetve csomagolású lőszer

7,62 PSZ (vagy T—45) GZS 43 M.;

7,62 = a töltény ürmérete;

PSZ (vagy T—45) = az 1943 M. lövedék rövidített megnevezése [PSZ = acélmagvas (normál) lövedék; T—45 = fényjelző lövedék];

GZS = plattírozott acélhüvely;

43 M. = a töltény mintája.

P29—3 (R14—711);

P29 (R14) = a tölténysorozat betű és számjele, P (R) = a tölténysorozat betűjele; 29 (14) = a tölténysorozat száma;
 3 (711) = a löszert gyártó üzem száma;
 51—VIII (50—VII) = a tölténysorozat gyártásának éve és hónapja;

VUFL $\frac{17}{50}$ K;

VUFL = a lőpor jelzése;

17 = a lőpor sorozatszáma;

50 = a lőpor gyártási éve;

K = a lőport gyártó üzem jelzése.

A különleges lövedékű töltényeknél a ládára színes csíkok festenek.

Ha a töltények töltőlécbe tározva vannak csomagolva, akkor a jelzés a „TÁROZOTT” feliratot is tartalmazza. Minden ládában 1320 db töltőléc nélküli, vagy 920 db töltőléc nélküli töltény van.

96. b) ábra szovjet gyártású, illetve csomagolású löszert.
 7,62 ПС (vagy Т—45) ГЖ 43 М.;
 7,62 = a töltény ürmérete; ПС (vagy Т—45) = az 1943 M. lövedék rövidített megnevezése; ГЖ = plattírozott acél-hüvely; 43 М. = a töltény mintája;

П29—3 (vagy Р14—711) = a tölténysorozat betűjele és száma;

VIII—51 (vagy VII—50) = a tölténysorozat gyártásának hónapja és éve;

ВУФЛ $\frac{17}{50}$ К = a lőpor jelzése, lőpor sorozatszáma, gyártási éve és a lőport gyártó üzem jelzése.

A töltények töltőléc csomagolása esetén a jelzés a „В ОБОИМАХ” feliratot is tartalmazza. A ládában lévő darabszámok megegyeznek a magyar gyártású, illetve csomagolásúval.

Ezenkívül minden láda fedelén a töltény fajtáján kívül fel van tüntetve a rakomány osztálya, a veszélyességi jel és a tölténnyel telt láda átlagos (bruttó) súlya.

Például: a XIV. osztály azt jelenti, hogy a rakomány nem robbanó, tűzérzékeny és kevésbé érzékeny a mechanikai hatásra.

Minden hüvely fenekén jelzés van: a felső jel a gyártó üzem számát, az alsó jel a töltény gyártási évét mutatja.

A töltények horganyzott dobozokban vannak csomagolva, 460 db töltőléc nélküli 660 db. A horganyzott dobozok faládaiban vannak elhelyezve (két doboz egy faláda). A töltényekkel telt láda átlagos (bruttó) súlya 29 kg.

A magyar gyártású, illetve csomagolású löszereknél, az 1943 M. 7,62 mm-es töltények faládái az 1939 M. 7,62 mm-es töltények faládáitól meg vannak különböztetve azáltal is (a 43 M. jelzésen kívül), hogy a 43 M. töltények ládái teljes egészében zöldre vannak festve. A 39 M. töltények faládái színtelenek (nagyszínű).

A horganyzott doboz tetején is jelzés van, amin fel van tüntetve a töltény ürmérete, a lövedék fajtája, a hüvely fémjele, a töltény sorozatszáma, a gyártó üzem száma, a lőpor jelzése és a lövedék színjelzése.

A magyar gyártású, illetve csomagolású löszereknél, az 1943 M. 7,62 mm-es töltények horganyzott dobozai az 1939 M. 7,62 mm-es töltények horganyzott dobozaitól meg vannak különböztetve azáltal, hogy a 43 M. töltények dobozait a jobb oldal háromszög alakban zöldre van festve [96. c) ábra].

A horganyzott dobozban lévő töltények karton csomagokban vannak elhelyezve. Minden karton csomagban 20 db töltény van.

A különböző rendeltetésű tölténnyel telt faládákon, horganyzott dobozokon és karton csomagokon megkülönböztethető, a lövedék fajtájától függő színes csíkok vannak.

A lőszerládák, horganyzott dobozokon és karton csomagokon lévő megkülönböztető színes csíkok táblázata

A lőszer megnevezése	A lövedék rövidített jele		Megkülönböztető csík
	magyar	szovjet	
Acélmagvas (normál) lövedékkel ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	PSZ	HC	Nincs rajta megkülönböztető csík.
Fényjelző lövedékkel ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	T-45	T-45	Zöld csík
Páncéltörő-gyújtó lövedékkel ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	BZ	IZ	Fekete és piros csík
Fényjelző-gyújtó lövedékkel ellátott 43 M. 7,62 mm-es töltény	Z	3	Piros csík

7,62 T-45 GZS
43 M
1320 DB
R 14-711
50-VN
VUFL 12 K

a₁

7,62 T-45 GZS
43 M
1320 WT
P 14-711
VI-50
BY 48 12 K

b₁

7,62 PSZ GZS
43 M
TÁROZOTT
920 DB
P 29-3
51-VIII
VUFL 12 K

7,62 П 29-3
43 M
В ОБЩЕМ
920 WT
VIII-51
BY 48 12 K

Zöld színű báromező.

7,62 PSZ GZS
43 M
TÁROZOTT
R 29-3
VUFL 12 K

96. ábra

A töltény csomagolásának jelzése

60. A lőszertárolás szabályai

A lőszert óvni kell nedvességtől, hőtől, portól és szennyeződéstől. A nedves töltény néhány nap alatt megrozsdásodhat és tüzelésre alkalmatlanná válhat.

Nem szabad a töltényt semmilyen folyadékba (víz vagy olaj) ejteni, mert a hüvely belsejébe behatoló folyadék átmedvesíti a löportöltetet, ami a lövés késleltetését (utólobbanását), elcsettenést és a lövedéknek a csőfuratban történő elakadását eredményezheti.

A gyári csomagolású és az ömlesztett töltényt is lezárt helyiségben kell tartani.

Ha a lőszert szükség esetén a szabadban tároljuk, akkor takarjuk le eső, nap, por és szennyeződés ellen. Tilos a lőszer közelében tüzet rakni.

A ládákat ne rakjuk közvetlenül a földre, hanem fa vagy egyéb alátétekre, fedelükkel felfelé. A töltény mellett és a tölténnyel telt ládákban nem lehet tartani kenő- és törlóanyagot, valamint egyéb tárgyakat.

A töltények légmentes csomagolását csak annyira bontsuk meg, amennyire szükséges. Felbontásnál ügyeljünk a megkülönböztető csikokra.

Az oktató és gyakorló-(vak-)töltényeket szigorúan tilos az élestöltényekkel együtt tárolni.

A rozsdás töltényeket száraz ronggyal töröljük le. A huzamosabb ideje ömlesztett állapotban levő töltényeket töltőlécbe való behelyezésük előtt le kell törölni. Hibás tölténnyel lőni tilos.

Nem szabad a tölténnyel telt ládát ledobni gépkocsiról, járműről és rakodóról. Tilos a töltényt és a lövedéket kettévágni. Kalapáccsal vagy más kemény tárggyal ráütni a töltényre, a csappantyúra és a lövedékre. Tilos a töltényt tűzbe dobni, a géppisztoly szétszedésére és összerakására felhasználni (különösen a különleges rendeltetésű lövedékű töltényt).

TÁBLÁZAT
A TUSÁS KALASNYIKOV GÉPPISZTOLY
FŐBB ADATAIRÓL

A lehajtható válltámaszú géppisztoly adatai egyeznek a tusás géppisztoly adataival. A lehajtható válltámaszú géppisztoly hossza lehajtott válltámasszal 645 mm.

Sor-szám	Adatok megnevezése	Méret és súly-értékek
1	A géppisztoly súlya tárral és tartozékkal (kg-ban)	4,3
2	Az üres tár súlya (kg-ban)	0,42
3	A töltött tár súlya (kg-ban)	0,920
4	A géppisztoly súlya töltött tárral (kg-ban)	4,80
5	A géppisztoly hossza (mm-ben)	870
6	A cső hossza (mm-ben)	415
7	A cső huzagolt részének hossza (mm-ben)	389
8	Az irányzóvonal hossza (mm-ben)	378
9	A tár befogadóképessége (a töltények száma)	30
10	A géppisztoly tűzgyorsasága (a percenkénti lövésszám)	600
11	Acélmagvas (normál) lövedék kezdősebessége (m/mp)	710
12	Az acélmagvas (normál) lövedék súlya (kg-ban)	7,9
13	Az acélmagvas (normál) lövedékű töltény súlya (g-ban)	16,2

A FEGYVER MINŐSÉGI ÁLLAPOTÁNAK
—SZ. NYILVÁNTARTÁSI LAPJA

A fegyver megnevezése és száma¹ _____ (A teljes nevet nem kell feltüntetni)

Gyártó üzem _____

Gyártási év _____

Az egység megnevezése _____

Kinek van kiadva _____ (teljes név)

Megjegyzés a nyilvántartásból való törlésről _____ (indok)

A kiadás idején meg- levő hibák	A belövés dátuma	A belövés ered- ménye	A belövő személy aláírása	Későbbi változások a fegyver állapotában, amiket a vizsgálatok során felfedeztek		Ellenőrzési meg- jegyzések
				az alegy- ség pa- rancs- noka	a tűzér fegyverzeti szolgálat főnöke	
Hibánélküli cső	51. 02. 27.	A lősza- batosság jó	A század parancsnoka (aláírás)		A K—2-es idomszer a torkolati rész felől 2 mm-re megy be	
Első kate- goriába tar- tozó gép- pisztoly					(aláírás) 51. 08. 28.	
A tűzér fegyverzeti szolgálat főnöke (aláírás) 51. 02. 25						

¹Feltüntetjük a fegyver rövidített nevét, pl.: „7,62 mm-es gép-
pisztoly” mivel a nyilvántartási lap nem titkos.

TARTALOMJEGYZÉK

Általános tudnivalók	Oldal
A géppisztoly rendeltetése és használati jellemzése	3
A géppisztoly szerkezet rövid ismertetése	4

I. RÉSZ

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA

A géppisztoly szét- és összeszerelése és megvizsgálása

I. fejezet

A géppisztoly alkatrészeinek és szerkezeinek leírása

1. A cső	6
2. A tok	11
3. Irányítószerkezet	19
4. A tár	24
5. A zárkeret	28
6. Helyzetelőzőszerkezet	30
7. Előtűszerkezet	33
8. A tokfedél	40
9. Gázkapcsolóvezető a felsőfogóval	41
10. A markolat	42
11. Az alsófogó	44
12. A tusa	44
13. A tár	50
14. Tartóelemek és szerelvények	52

II. fejezet

A géppisztoly alkatrészeinek és szerkezeinek működése

15. Az alkatrészek és szerkezetek helyzete töltés előtt	55
16. Az alkatrészek és szerkezetek működése töltésnél	57
17. Az alkatrészek és szerkezetek működése egyeslövésnél	63
18. Az alkatrészek és szerkezetek működése sorozatlövésnél	65
19. Az alkatrészek és szerkezetek működése ürítéskor	66

III. fejezet

A géppisztoly szét- és összeszerelése

20. Általános utasítások	68
21. Rendszeres szét- és összeszerelés	67
22. A rendszeres szét- és összeszerelés utáni összeszerelés	70
23. Teljes szét- és összeszerelés	74
24. A teljes szét- és összeszerelés utáni összeszerelés	79
25. A tár szét- és összeszerelése	81
26. A tár összeszerelése	82
27. A géppisztoly szét- és összeszerelése javítóműhelyben	83

IV. fejezet

A géppisztoly megvizsgálása

28. Általános utasítások	86
29. A baros naponta vizsgálat meg a géppisztolyt	86
30. A géppisztoly megvizsgálása összeszerelt állapotban	87
31. A géppisztoly megvizsgálása szét- és összeszerelt állapotban	91
32. A tár megvizsgálása	96
33. A tartóelemek megvizsgálása	98

MÁSODIK RÉSZ

A GÉPPISZTOLY BELÖVÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

V. fejezet

A géppisztoly előkészítése tüzeléshez és kezelése

34. Általános utasítások	99
35. A géppisztoly előkészítése tüzeléshez	100
36. A tár megtöltése töltényekkel	101
37. A géppisztoly megtöltése	101
38. Irányítókállítók	102
39. Tüzelés	103
40. Tárcsere	103
41. A tüzelés beszüntetése és a géppisztoly tüzelés állapotba helyezése	103
42. A géppisztoly biztosítása	103
43. A géppisztoly ürítése	103

VI. fejezet

A géppisztoly szerkezetében rendes használat közben előforduló működési zavarok

44. Általános óvintézkedések az akadályok megelőzésére és megszüntetésére	104
45. Jellegzetes hibák, melyek tüzelés közben akadályt idéznek elő és azok megszüntetésének módja	105

VII. fejezet

A géppisztoly belövése és löszabotosságának ellenőrzése

46. A géppisztoly belövése — — — — —	107
47. A géppisztoly szórását rontó hibák — — — — —	110

VIII. fejezet

A géppisztoly tisztítása és kenése

48. A használatban levő géppisztolyok tisztítása és kenése — —	121
49. A géppisztoly működésének sajátosságai télen — — —	119
50. A géppisztoly működésének sajátosságai magas hőmérsékletű és homokos terepen — — — — —	120
51. A huzamosabb tárolásra raktárba adandó géppisztolyok tisztítása és kenése — — — — —	121

IX. fejezet

A géppisztolyok tárolása

52. A géppisztoly tárolásának rendje alegységeknél — — —	122
53. A géppisztolyok tárolásának rendje egységgraktárakban — —	123

HARMADIK RÉSZ

LŐSZEREK

X. fejezet

Eles és kisegítő töltények

54. Általános tudnivalók — — — — —	124
55. Eles töltények és rendeltetésük — — — — —	124
56. Eles töltény felépítése — — — — —	125
57. A különleges lövedékek működése — — — — —	127
58. Kisegítő (oktató) töltények rendeltetése és felépítése — — —	128

XI. fejezet

A töltények csomagolása és tárolása

59. A töltények csomagolása és megkülönböztető jelzések a csomagoláson — — — — —	129
60. A löszertárolás szabályai — — — — —	133
Mellékletek:	
1. Táblázat a tusás Kalasnyikov géppisztoly főbb adatairól — —	134
2. A fegyver minőségi állapotának nyilvántartási lapja — — —	135

HADI.UDOM.ÉRT. KÖNYVTÁR

HMI HMI Hadtörténeli Könyvtár

HELYESBÍTŐ

a „7,62 mm-es Kalasnyikov (AK) géppisztoly leírása
és kezelési utasítása” c. szolgálati könyvhöz

6. oldalon

I. FEJEZET első bekezdés:

A 7,62 mm-es Kalasnyikov egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

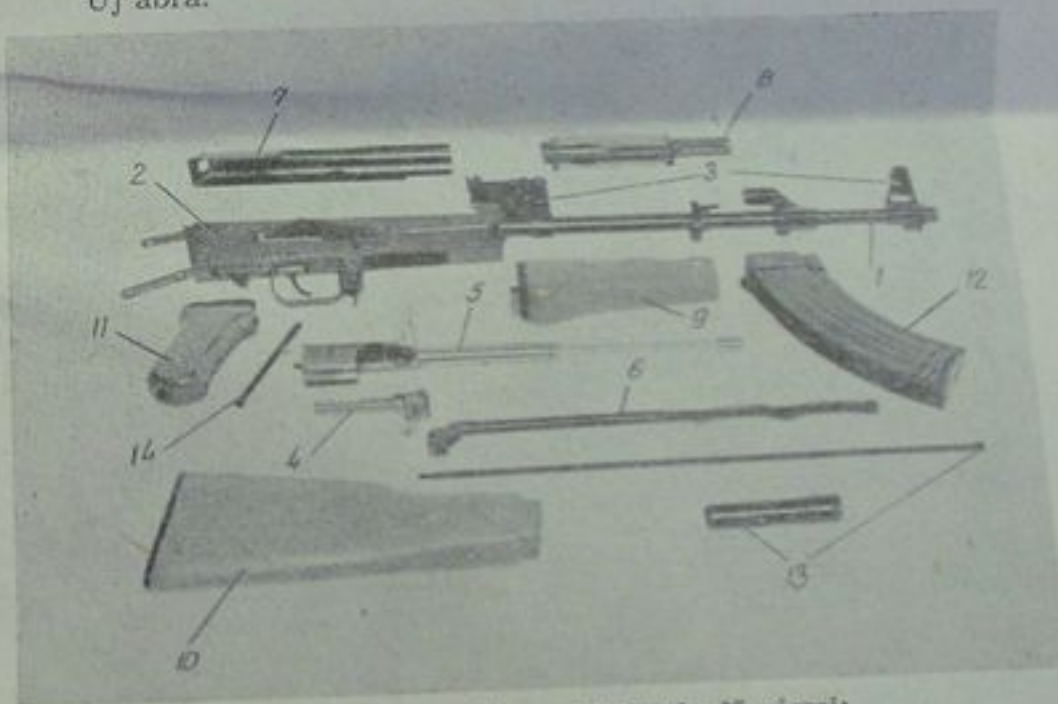
A 7,62 mm-es Kalasnyikov géppisztoly a következő fő részekből és szerkezetekből áll (3. ábra)²: 1 cső a 2 tokkal, 3 irányzószerszemet, 4 zár, 5 zárkeret, 6 helyretolószerkezet, 7 tokfedél, 8 gázdugattyúvezető a felsőággal, 9 alsóág, 10 tusa, 11 markolat a 14 csavarral és a 12 tár.

7. oldalon

A régi 3. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

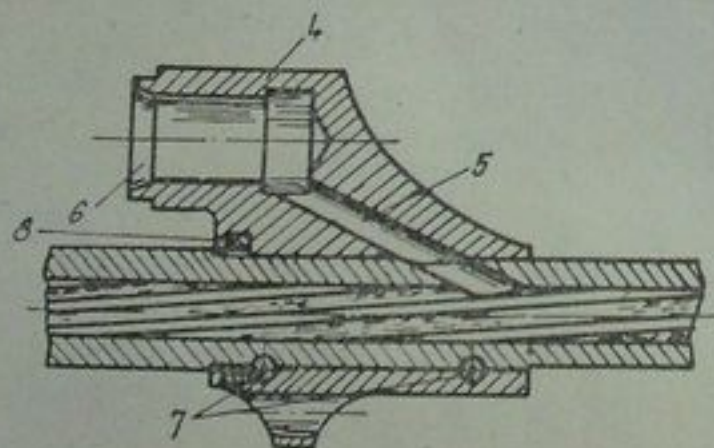
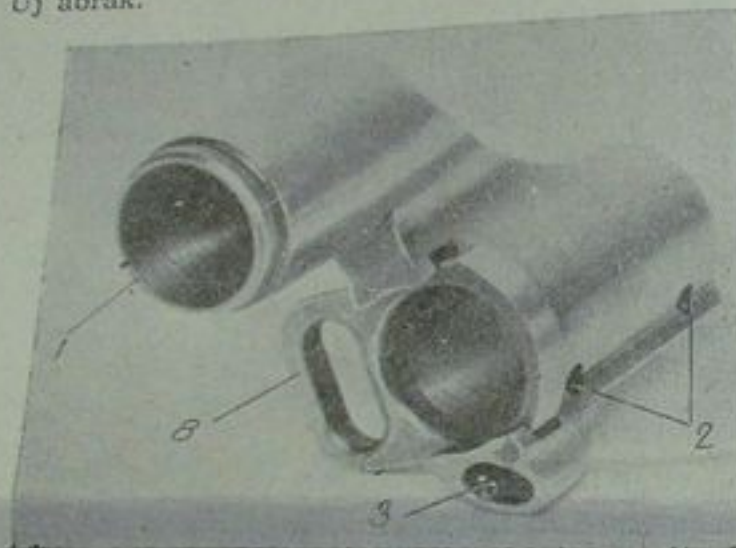

3. ábra. Kalasnyikov géppisztoly fő részei:

1 — cső; 2 — tok; 3 — irányzószerszemet; 4 — zár; 5 — zárkeret; 6 — helyretolószerkezet; 7 — tokfedél; 8 — gázdugattyúvezető a felsőággal; 9 — alsóág; 10 — tusa; 11 — markolat; 12 — tár; 13 — tartozékok és a tisztítóvessző; 14 — markolat csavar.

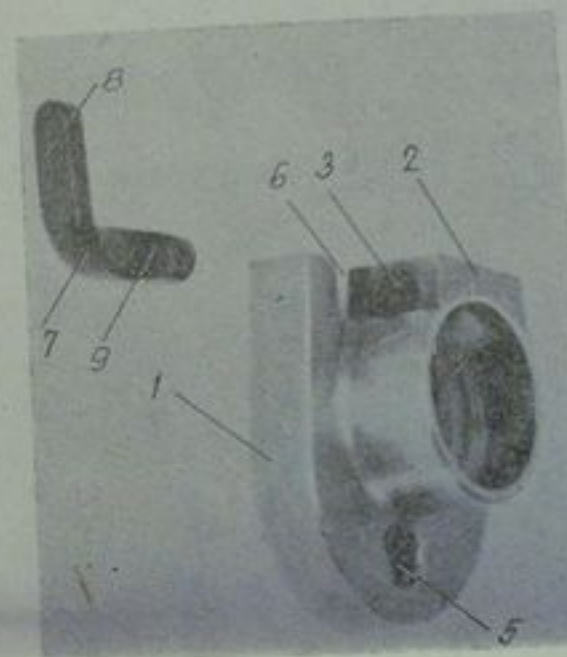
10. oldalon

A régi 7. és 8. ábra — törölve.
Helyette:
Új ábrák.

7. ábra. Gázhenger a mellő szíjkengyel (nézet és metszet):

1 — gyűrűs váll; 2 — furatok; 3 — fül a tisztítóvessző vezetésére; 4 — hengerrész; 5 — ferde gázátömítőfurat; 6 — kúpos felület a gázdugattyú irányítására; 7 — csapok; 8 — mellő szíjkengyel.

8. ábra. Alsóágy rögzítőgyűrű a retesszel:

1 — rögzítőperem; 2 — nyűlvány; 3 — furat a retesz számára; 5 — furat a tisztítóvessző számára; 6 — kivágás a reteszkar részére; 7 — retesz; 8 — reteszkar; 9 — bemunkálás.

11. oldalon

Felülről lefelé az 5. sor után, új bekezdés:

A gázhengerrel van a csőhöz erősítve a mellő szíjkengyel a hordheveder felerősítésére.

Felülről lefelé a 8. sorban:

— 4 mellő szíjkengyel a hordheveder felerősítésére — törölve.

Alulról felfelé az 5. sorban:

— 10 és 11 kiemelkedések vannak a tokfal megerősítésére — törölve.

Helyesen:

A tok jobb falán található a

12. oldalon

Felülről lefelé a 4. sorban:

— 16 megvastagítás van a tok felsőrész megerősítésére és törölve.

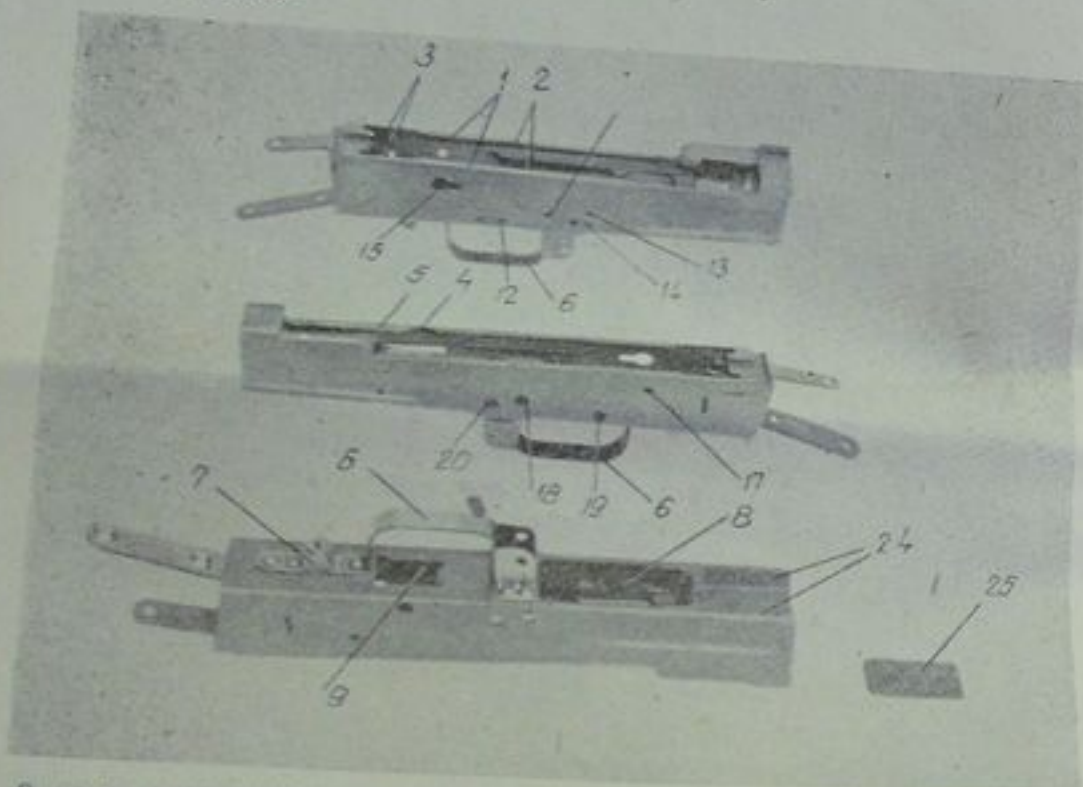
Helyesen:

A tok bal falán található a

A régi 9. ábra — törölve.

Helyette:

Uj ábra.

9. ábra. A tok (felső — jobbról, középső — balról és alsó — alulról nézve):

1 — vezetőperem; 2 — bemarások a zár reteszszemölcséi részére; 3 — bemarások a zárkeret vezetőlécei számára; 4 — félköríves bemarás; 5 — leélezés; 6 — sátorvas; 7 — markolat talp; 8 — nyílás a tár részére; 9 — áttörés a billentyű részére; 12 — ütköző a tűzváltókar határolására; 13, 14 — bevágások a tűzváltó helyzeteinek rögzítésére; 15 — alakos nyílás, amelyekben a tűzváltó tengely elfordulhat; 17 — furat a tűzváltó tengely bal csapja számára; 18 — furat a kakaş tengelye számára; 19 — furat a billentyű tengelye számára; 20 — furat a kioldóemelő tengely számára; 24 — hosszirányú kimunkálás az alsóág számára; 25 — porvédő.

15. oldalon

Felülről lefelé a 3. sorban:

— 39 kimunkálás a tusa behelyezésére és 40 furat a tusa-csap számára — törölve.

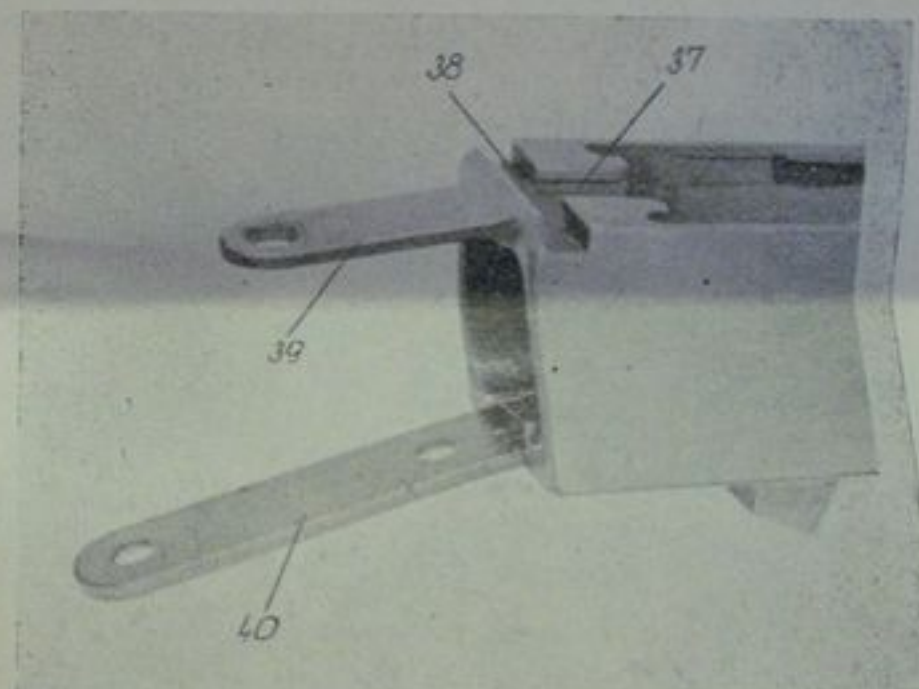
Helyesen:

— 39 tok felső nyúlványa; — 40 alsó tokszár a tusa rögzítésére.

A régi 11. ábra — törölve.

Helyette:

Uj ábra.

11. ábra. A tok hátsó vége:

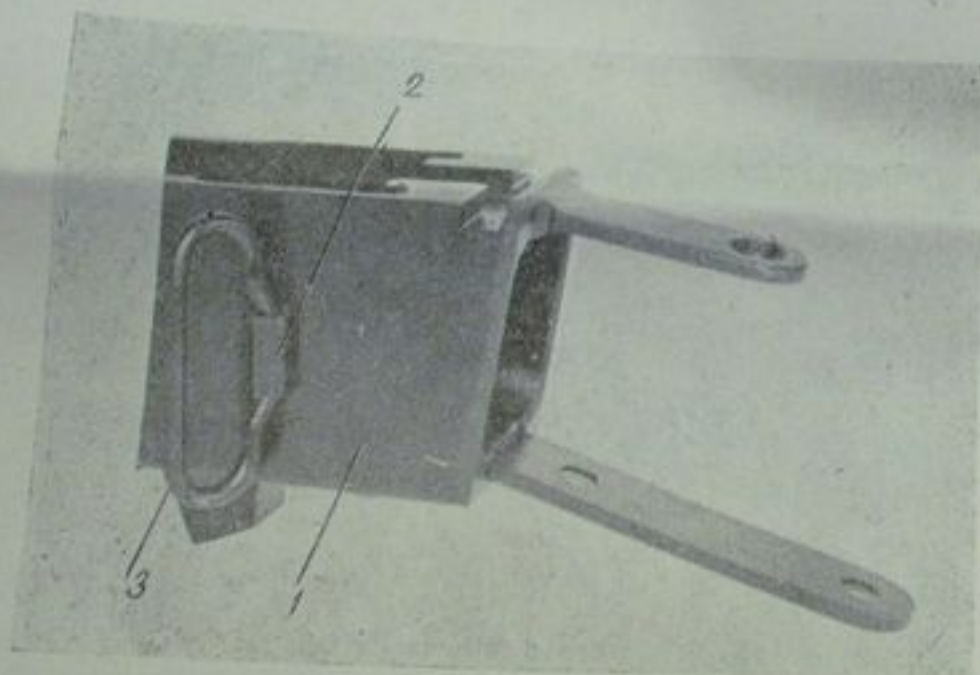
37 — kimunkálás a helyretolórugó-vezető rögzítősarka számára; 38 — horony a tokfedél hátsó szélé számára; 39 — a tok felső nyúlványa; 40 — alsó tokszár a tusa rögzítésére.

16. oldalon

Alulról felfelé a 3. sor után, új bekezdés:
A tok hátsó részén helyezkedik el a hátsó szíjkengyel a hordheveder rögzítésére (lásd a 14. ábrát).
Alulról felfelé a 2. sorban:
Vannak géppisztolyok sajtolt bekezdéstől, a 19. oldalon a 3. Irányzószervezet címig a szöveg — törölve.

17. oldalon

A régi 14. ábra — törölve.
Helyette:
Új ábra.

14. ábra. A tok a hátsó szíjkengyellel:

1 — tok; 2 — szíjkengyel tartó; 3 — szíjkengyel karika.

18. oldalon

A régi 15. ábra — törölve.

19. oldalon

A régi 16. és 17. ábra — törölve.

28. oldalon

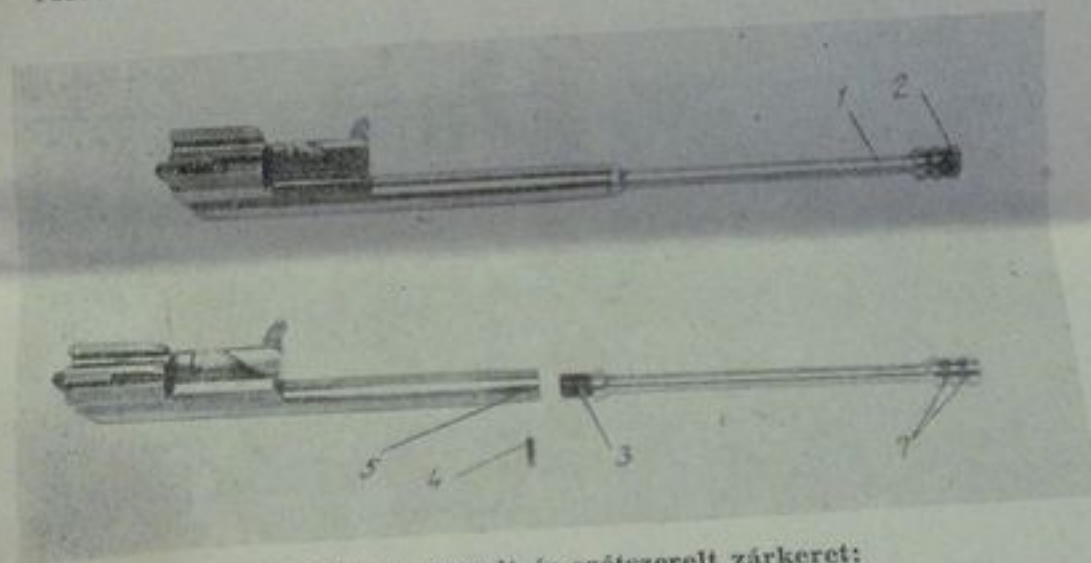
A régi 27. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

Alulról felfelé a 2. sorban:

A gázdugattyúrúdon levő egész bekezdés — törölve.

27. ábra. A szerelt és szét szerelt zárkeret:

1 — gázdugattyúrúd; 2 — gázdugattyú; 3 — menet a zárkerettel való összekapcsoláshoz; 4 — gázdugattyúrúd-csap a gázdugattyúrúd és zárkeret rögzítésére; 5 — gázdugattyúrúd-csap furata; 7 — gyűrűs hornyok.

30. oldalon és általában

A zárvezető szemölcs elnevezés — törölve.

Helyesen:

Zár vezetőszemölcs.

39. oldalon

A régi 40. és 41. ábra — törölve.

Alulról felfelé a 3. sorban:

A tűzváltókaron egy egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tűzváltókaron egy 8 széles felület van a tűzváltókar kényelmes elfordítására és 9 szemölcs, amely állított helyzetben tartja a tűzváltót.

40. oldalon

Felülről lefelé a 3. sorban:

A tűzváltókar egyben egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tűzváltókar egyben biztosító is, amely befedi a felhúzófogantyú számára készített nyílást a géppisztoly biztosításakor.

Felülről lefelé az 5. sorban:

Találkozhatunk olyan bekezdéstől, a 8. A tokfedél címig a szöveg — törölve.

A régi 42. ábra — törölve.

42. oldalon

Alulról felfelé az 5. sorban:

A sajtolt tokú géppisztolynál szöveg a lap aljáig — törölve.

43. oldalon

A régi 46. ábra — törölve.

44. oldalon

Alulról felfelé a 6. sorban:

A tusa (48. ábra) egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tusa (48. ábra) a géppisztoly kezelhetőségét könnyíti meg. Részei: az 1 tusa, a 2 tusaborítólemez.

45. oldalon

Felülről az első sorban:

A tusát a egész mondat — törölve.

Helyesen:

A tusát a tok nyűlványához és az alsó tokszárhoz facsavarokkal kell rögzíteni.

Felülről lefelé a második sorban:

A tusarögzítő-saru (50. ábra) egész bekezdés — törölve.

A régi 48. ábra — törölve.

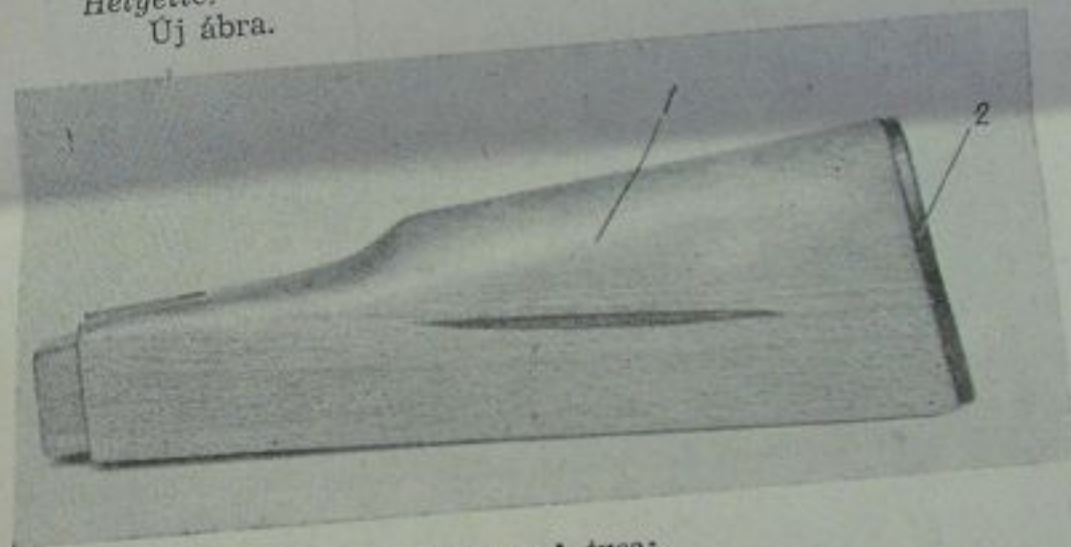
Helyette:

Új ábra.

A régi 49. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

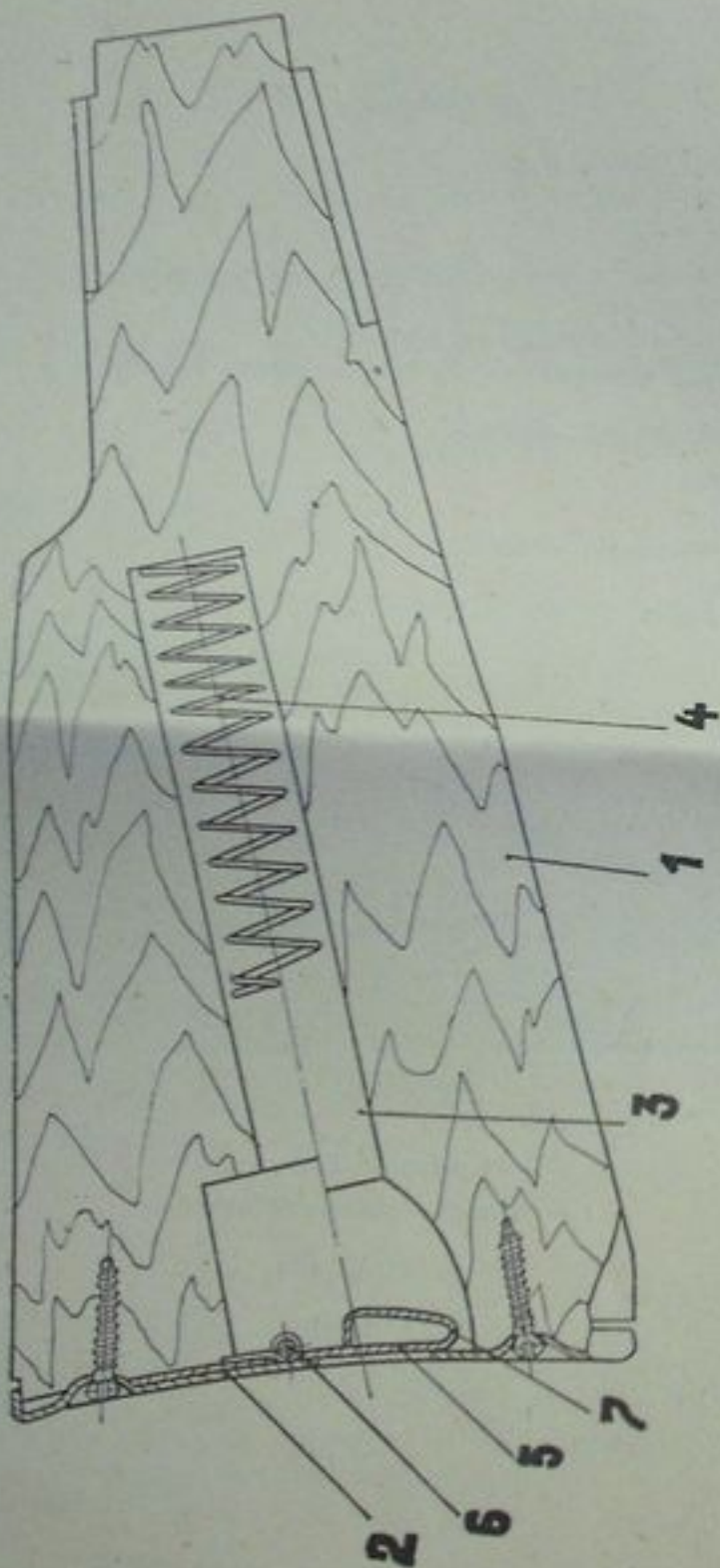

48. ábra. A tusa:

1 — tusa; 2 — tusaborítólemez.

46. oldalon

A régi 50. ábra — törölve.

49. ábra. A tusa:

1 — a tusa; 2 — tusaborítólemez; 3 — üreg a tartozékok és a tusáüregrugó számára; 4 — tusáüregrugó; 5 — fedélpont; 6 — fedéltengely; 7 — a fedél hajlított része; 8 — facsavarok.

47. oldalon

Felülről lefelé a 3. sorban:

A szíjkengyel (52. ábra) a..... egész bekezdés — törölve.

Alulról felfelé 14. sorban:

A sajtolt tokú..... egész bekezdés — törölve.

A régi 52. ábra — törölve.

50. oldalon

Megjegyzés — törölve.

57. oldalon

Alulról felfelé a 18. sorban:

— állítsuk a tűzváltót..... egész mondat — törölve.

Helyesen:

— állítsuk a tűzváltót a kívánt tüzelési módra, a tűzváltókart annyira elfordítva, hogy szemölcsé a token levő bevágásban legyen.

68. oldalon

Felülről lefelé a 7. sorban:

célgömbfészek — törölve.

Helyesen:

célgömbbilincs.

75. oldalon

Megjegyzés — törölve.

83. oldalon

Felülről lefelé a 7. sorban:
markolatot — törölve.

Helyesen:

markolatot.

Felülről lefelé a 9. sorban:

— padlátverővel üssük ki..... egész mondat — törölve.

Felülről lefelé a 11. sorban:

— csavarhúzóval a..... egész mondat — törölve.

Helyesen:

— csavarhúzóval a facsavarokat csavarjuk ki és vegyük ki a tusát a tokból;

Megjegyzés — törölve.

86. oldalon

Felülről lefelé a 10. sorban:

— helyezzük a..... egész mondat — törölve.

Felülről lefelé a 12. sorban:

— illesszük a tusát..... egész mondat — törölve.

Helyesen:

— helyezzük a tusát a tokba úgy, hogy a tok felső nyúlványa és az alsó tokszár a tusa megfelelő kivágásába helyezkedjen el. Ezután csavarjuk be a facsavarokat és rögzítsük a tusát.

87. oldalon

Felülről lefelé a 8. sorban:

— nincsenek-e az..... egész mondat — törölve.

Helyesen:

— nincsenek-e az alsó és felső ágyon, a tusán, a markolaton repedések, leválások és ütődések;

Felülről lefelé a 11. sorban:

— hibátlanul működik-e..... (a tusás géppisztolyoknál);

— törölve.

Helyesen:

— hibátlanul működik-e a zár, a zárkeret, a helyretoló — és az elsütőszerkezet, a tűzváltó egyes- és sorozattűzre való állításakor; hibátlan-e a tár és a válltámasz rögzítő, a tűzváltókar; ütközésig be vannak-e csavarva a tusa facsavarjai;

Alulról felfelé a 2. sorban:

— nem sérültek-e..... egész mondat — törölve.

Helyesen:

— nem sérültek-e a tusa facsavarjai, a markolat csavar-menete.

88. oldalon

Felülről lefelé a 19. sorban:

A felső- és..... egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

Az alsó ágyon és a felső ágyal szerelt gázdugattyúvezetőnek nem lehet hosszirányú kotyogása.

89. oldalon

Alulról felfelé a 16. sorban:

A tusarögzítősaru..... egész mondat — törölve.

Alulról felfelé a 14. sorban:

A tusa kotyogása..... egész bekezdés — törölve.

Alulról felfelé a 12. sorban:

A tusarögzítősaru nyúlványainak..... egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tusa kotyogása a tokban nem engedhető meg.

A facsavarok ütközésig legyenek becsavarva.

91. oldalon

Alulról felfelé a 2. sorban:
Rozsdásodást, amely..... egész bekezdés — törölve.
Helyesen:
Szennyeződést és égéstermék lerakódást, amely egyes helyeken vagy az egész csőfuratban látható és tisztításkor sötét nyomokat hagy a tisztító rongyon.

92. oldalon

Alulról felfelé a 14. sorban:
A géppisztoly csőfuratának..... lap aljáig — törölve.

94. oldalon

Felülről lefelé a 6. sorban:
Kiegészítő helyek..... egész bekezdés — törölve.
Felülről lefelé a 13. sorban:
Krómleválás a..... egész bekezdés — törölve.
Felülről lefelé a 16. sorban:
A kiegészítő helyek..... egész bekezdés — törölve.
Felülről lefelé a 17. sorban:
A kiegészítő hibájú..... egész mondat — törölve.
Helyesen:
Hálószerű repedések, a cső krómrétegének hálószerű megrepedezése. Ez minden fegyvernél 1000—1500 lövés után törvényszerűen bekövetkezik. A cső ilyen meghibásodása esetén a fegyver még I. kategóriájú, de fokozottabb karbantartást igényel.

Krómlepattogzás, a cső krómrétegének helyenkénti lepattogzása. Ez a huzamos használat vagy a hálószerű repedéses csövek helytelen karbantartása következtében keletkezik. A cső ilyen meghibásodása esetén a fegyver II. kategóriájú.

Krómleválás, a cső krómrétegének összefüggő, hosszú, nagy felületen történt leválása. A cső ilyen meghibásodása esetén ellenőrizni kell a fegyver löszabatosságát és amennyiben az megfelel a követelményeknek, úgy a fegyver II-es kategóriájú. Kiegészítések, a csőfurat felületén a cső anyagának helyenkénti (főként a töltényűr előtt) kiegészése. Ezek a krómlepattogzáshoz hasonlóak, csak attól mélyebbek.

A cső ilyen meghibásodása esetén, amennyiben nem befolyásolja a löszabatosságot és a hüvelykivetést (nem a töltényűrben van), úgy a fegyver II. kategóriájú.

97. oldalon

Alulról felfelé a 4. sorban:
erős égés — törölve.
Helyesen:
erős kiegész.

101. oldalon

Megjegyzés — törölve.

107. oldalon

Alulról felfelé a 16. sorban:
Célalak egy 35..... egy magasságban legyen — törölve.
Helyesen:
A cél egy 35 cm magas és 25 cm széles fekete négyszög, amely 1 m magas és 0,5 m széles fehér céltáblára van rögzítve. A cél a fekete négyszög alsó szélének közepe, amely a cső magasságával egyvonalban legyen.

111. oldalon

A VIII. FEJEZET-ben az alább leírt fegyverkarbantartással értelemszerűen ellentétes összes szövegek — törölve.
Helyesen:

48. Használatra kiadott géppisztolyok tisztítása és kenése

A használatban levő fegyvereket minden nap meg kell tisztítani. Abban az esetben, ha a fegyvereket nem használják, 7 naponként egyszer kell megtisztítani.

A géppisztoly karbantartásához az alábbi anyagok vannak rendszeresítve:

1. kenderkóc,
2. I. oszt. tisztító rongy vagy tisztító gyapot,
3. fegyverolaj,
4. fegyverolaj és orsóolaj keveréke,
5. lúgos oldat,
6. fegyverolaj és lövegzsir keveréke.

Más anyagok használata tilos!

A géppisztoly karbantartásának fajtái:

1. napi karbantartás,
2. lövészet utáni karbantartás,
3. huzamos tárolásra való előkészítés.

Napi karbantartás:

A fegyveren napi karbantartást akkor hajtunk végre, ha a fegyver használva volt, de nem lőttek vele.

A fegyvert tisztítás előtt a szennyeződéstől függően részlegesen vagy teljesen szét kell szedni, a tisztítóvesszőt a 90. ábra szerint elő kell készíteni és a csőfuratot, valamint a többi alkatrészeket először kenderkóccal meg kell tisztítani, utána tisztítóronggyal áthúzni a csőfuratot és letörölgetni az alkatrészeket.

A rongyon keletkezett foltokból megállapítható a karbantartás minősége. Amennyiben a rongyon piszkofoltok keletkeznek, úgy a tisztítást kenderkóccal folytatni kell.

Ha a rongy tiszta marad, akkor a fegyver fémes alkatrészeit vékonyan be kell kenni, nyáron fegyverolajjal, télen -5°C -nál alacsonyabb hőmérséklet esetén 50% fegyverolaj és 50% orsóolaj keverékével.

A napi karbantartásnál lúgosoldatot használni tilos!

Lövészet utáni karbantartás:

A géppisztolyok azon részeit, amelyeket a löporgázok érinték, a lövészet befejeztével ott a lőtérben be kell kenni lúgosoldattal, utána rögtön megtisztítani, ügyelve arra, hogy a lúgosoldatot tökéletesen eltávolítsuk, majd ezután a fémes részeket az évszaknak megfelelő olajjal le kell olajozni.

A lőtérrel történt bevonulás után a fegyvereket szét kell szedni, újból lúgosoldat használatával alaposan megtisztítani és ismét leolajozni. A lúgosoldattal való tisztítást 3 napon keresztül mindennap meg kell ismételni.

114. oldalon

Megjegyzés — törölve.

117. oldalon

Megjegyzés — törölve.

Alulról felfelé a 6. sorban:

alkotrészeit — törölve.

Helyesen:

alkatrészeit.

132. oldalon (Az utánnyomott példányokban a 134. oldalon)

1. melléklet — törölve

Helyette:

TÁBLÁZAT A TUSÁS KALASNYIKOV GÉPPISZTOLY FOBB ADATAIRÓL

A lehajtható válltámaszú géppisztoly adatai egyeznek a tusás géppisztoly adataival. A lehajtható válltámaszú géppisztoly hossza lehajtott válltámasszal 645 mm.

Sor- szám	Adatok megnevezése	Méret és súlyértékek
1	A géppisztoly súlya 1 db tárral és tartozékkal (kg-ban)	3,92
2	Az üres tár súlya (kg-ban)	0,32
3	A töltött tár súlya (kg-ban)	0,806
4	A géppisztoly súlya 1 db töltött tárral (kg-ban)	4,40
5	A géppisztoly hossza (mm-ben)	670
6	A cső hossza (mm-ben)	415
7	A cső huzagolt részének hossza (mm-ben)	369
8	Az irányzóvonal hossza (mm-ben)	378
9	A tár befogadóképessége (a töltények száma)	30
10	A géppisztoly tűzgyorsasága (a percenkénti lövésszám)	600
11	Acélmagvas (normál) lövedék kezdősebessége (m/mp)	710
12	Az acélmagvas (normál) lövedék súlya (g-ban)	7,9
13	Az acélmagvas (normál) lövedékű töltény súlya (g-ban)	16,2

133. oldalon (Az utánnyomott példányokban a 135. oldalon)

2. melléklet címe — törölve.

Helyette:

Fegyver anyakönyvi lap.